

საქართველო

ფასი 1 ლარი

გამოცემის სახელი

info@geworld.net

«საავადმყოფო-ფოთის სივრცე-სხელება» ირანთან მოსალოდნელ მის ემსახურება

ირანის საზღვრებიდან გაშვებულ რაკეტებს შეუძლია მიწვდეს: **300 კმ** — ბაღდადს, კუვეითს, ბაჰრეინს, ყატარს. **600 კმ** — ერაყის დასავლეთ რაიონებს, თურქეთის სამხრეთ რაიონებს. **1000 კმ** — **თბილისს**, ერივანს, დამასკოს, ქაბულს...

რისთვის დაიბარა ობამამ სააკაშვილი?

4

30 იანვარს ოვალური კაბინეტის ამ გუნდთან და ამ სავარძელში აშშ-ის პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილს უმასპინძლებს.

ოვალურ კაბინეტში იმავე გუნდთან და იმავე სავარძელში აშშ-ის პრეზიდენტი ჟოსენ ბუზარაძეს მასპინძლობდა.

16 იანვარს რუსეთის №6 დანესებულაბუი გინარე პატიმარს სხვირზე ვირთხამ უკბინა; 17 იანვარს კი მინისტრამ განახსადა, რომ საპატიმროებში იღაღური მღგომარეობაა“

შეიქლია გაგიჟიფროთ სქემა, თუ როგორ სვდება ვადაგასული საქვეუი სინეუი

მიუა, MEMENTO ჰოსნი!

ბარაქი და მუბარაქი

მანანა მანჯგალაძე ახალაიასა და გილაურის ჩხუბს უარყოფს

12

„ინციდენტი პრეზიდენტის კაბინეტში გაბრძობდა. სააკაშვილმა თავისთან დაიბარა ინციდენტის მონაწილეები: ნიკა გილაური, დამთა ახალაია და ვანო მერაბიშვილი, რომლებმაც გოდი-ში მოუხადეს ერთმანეთს“.

ამომგდები ქალა

«უნდათ, ვანდალი გეკასონ და უნდათ, სტენდალი —

11

გაინს ამოვთხრი!»

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ყველას კარგად ესმის, რომ ოზამასთან შეხვედრას სააკაშვილი შიდა პიარისტვის ჩინებულად გამოიყენებს. მიუხედავად იმისა, რომ სიტყვიერად „ხალხის მიერ საკუთარი ლიდერის თავად არჩევანზე“ საუბრობენ, საბოლოო დაზვიანებული შეხვედრა სააკაშვილისთვის „მეორე სუნთქვის“ გამხსნელი შეიქცევა აღმოჩნდა. ნაკლებ სავარაუდოა, რომ ეს აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტშიც არ ესმოდა.

დიადი კონტრიბუტორი

არის, ასრულდა ოცნება! ამერიკის პირველი აფროამერიკელი პრეზიდენტის – ბარაკ ობამას საპრეზიდენტო ვადის დასრულების წელს, არჩევნებამდე რამდენიმე თვით ადრე, როგორც იქნა, მიხეილ სააკაშვილს თეთრი სახლის ოვალური კაბინეტი უმასპინძლებს. „სტრატეგიული პარტნიორი“ პირველად შეხვედრა საქართველოს პრეზიდენტს არა ქსეროქსის ან დერეფნის ყრუ კედლის ფონზე, არამედ თვით ამერიკის კაკად გულში.

ობამა და სააკაშვილი ერთ-მანეთს ოთხჯერ შეხვდნენ. 2010 წლის 12 აპრილს, ბირთვული უსაფრთხოების სამიტზე – სულ ერთი წუთით, იმავე წლის ნოემბერში, ლისაბონში ნატოს სამიტის ფარგლებში – მცირე ხნით. 2011 წლის იანვარში კიდევ ერთი არაფორმალური შეხვედრა რიჩარდ ჰოლბრუკის „სევედა ფართიზე“ მოხდა, სულ ბოლოს – 21 ოქტომბერს ნიუ იორკში გაეროს სამიტზე, ასევე არაფორმალურ გარემოში. ეს საუბრები მიუთითებენ, რომ ობამას განსხვავებით, ჯორჯ ბუშ-უმცროსთან სააკაშვილი ოთხჯერ მიიხვეწა.

ორივეს შიშველი ნაღველი ობამას არჩევნების მოლოდინშია, ოღონდ ერთს კვლავ პრაქტიკულად ხელმძღვანელობს პენსილვანიის შტატის მთავრობის მდივანი ნიკოლა სარკოზი (მათი არჩევნები ელის წელს) ორივე დღის წინ აღვლანეთში ავღანეთში უსაფრთხოების მდგომარეობას.

კერძოდ, თეთრი სახლის ვებგვერდი არაორაზროვნად გვაუწყებს: „ორი პრეზიდენტი განიხილავს საქართველოსა და შეერთებულ შტატებს შორის სტრატეგიული პარტნიორობის ქარტიის ფარგლებში ურთიერთობის გაძლიერებას ვაჭრობის, ტურიზმის, ენერჯეტიკის, მეცნიერების, განათლების, კულტურისა და უსაფრთხოების სფეროებში. პრეზიდენტი ობამა ხაზს უსვამს საქართველოსთან ჩვენი სამხედრო თანამშრომლობის, მათ შორის ავღანეთის საერთაშორისო უსაფრთხოების ოპერაციებში საქართველოს კონტრიბუციის მნიშვნელობას“.

სწორედ ავღანეთში ქართული სამხედრო კონტინგენტის ზრდის საკითხი იყო ის კომპონენტი, რომლის წყალობითაც ოზამასთან ოფიციალური შეხვედრა გასაძვირდა. ოზამასთან შეხვედრის შემდეგ ოზამასთან შეხვედრა ადვანსირდება, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია საქართველო და მასთან დაკავშირებული საკითხები ამერიკის შეერთებული შტატებისთვის. ისინი მიანიშნებენ, რომ განხილვის საგანი ყველა ის საკითხი იქნება, რომლებიც აშშ-ს საქართველოს ურთიერთობებში არსებობს, პირველ რიგში კი — თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროებთან დაკავშირებული საკითხები.

ნატოში დაქირავებული წესით მიღებაზე საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენლები აღარ საუბრობენ, მაგრამ ფრთხილად მიუთითებენ, რომ განხილვის საგანი იქნება ნატოს ჩიკაგოს სამიტის და ის, თუ როგორ უნდა

აისახოს ეს სამიტი დადებითად საქართველო-ნატოს დაახლოებაზე“.

საქართველოს ხელისუფლებისგან განსხვავებით, საქართველოში ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩ ჯონ ბასის კომენტარი უფრო მინიმალური და კონკრეტულია. იგი პირდაპირ მიანიშნებს, რომ „პრეზიდენტები იმსჯელებენ საერთო უსაფრთხოების საკითხებსა და საქართველოში მიმდინარე რეფორმებზე (სიტყვა რეფორმა თანამედროვე პოლიტიკურ ლექსიკონში უკვე პაროლად იქცა, რაც მმართველი ელიტისა და მისი უცხოელი მფარველების ინტერესებს ნიშნავს – ნ.დ.). ასევე პრეზიდენტები განიხილვენ ავღანეთში უსაფრთხოების მდგომარეობას“.

კერძოდ, თეთრი სახლის ვებგვერდი არაორაზროვნად გვაუწყებს: „ორი პრეზიდენტი განიხილავს საქართველოსა და შეერთებულ შტატებს შორის სტრატეგიული პარტნიორობის ქარტიის ფარგლებში ურთიერთობის გაძლიერებას ვაჭრობის, ტურიზმის, ენერჯეტიკის, მეცნიერების, განათლების, კულტურისა და უსაფრთხოების სფეროებში. პრეზიდენტი ობამა ხაზს უსვამს საქართველოსთან ჩვენი სამხედრო თანამშრომლობის, მათ შორის ავღანეთის საერთაშორისო უსაფრთხოების ოპერაციებში საქართველოს კონტრიბუციის მნიშვნელობას“.

სწორედ ავღანეთში ქართული სამხედრო კონტინგენტის ზრდის საკითხი იყო ის კომპონენტი, რომლის წყალობითაც ოზამასთან ოფიციალური შეხვედრა გასაძვირდა. ოზამასთან შეხვედრის შემდეგ ოზამასთან შეხვედრა ადვანსირდება, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია საქართველო და მასთან დაკავშირებული საკითხები ამერიკის შეერთებული შტატებისთვის. ისინი მიანიშნებენ, რომ განხილვის საგანი ყველა ის საკითხი იქნება, რომლებიც აშშ-ს საქართველოს ურთიერთობებში არსებობს, პირველ რიგში კი — თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროებთან დაკავშირებული საკითხები.

ნატოში დაქირავებული წესით მიღებაზე საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენლები აღარ საუბრობენ, მაგრამ ფრთხილად მიუთითებენ, რომ განხილვის საგანი იქნება ნატოს ჩიკაგოს სამიტის და ის, თუ როგორ უნდა

ჩიკაგოს სამიტზე, რომელიც „დადებითად უნდა აისახოს საქართველო-ნატოს დაახლოებაზე“, ამისთვის, სულ ცოტა, ქებისსიგელი მაინც ერგება საქართველოს ხელისუფლებას. აკი თვით ნიკოლა სარკოზი (მასაც არჩევნები ელის წელს) ორივე დღის წინ აღვლანეთში ფრანგი ჯარისკაცების დაღუპვის შემდეგ განაცხადა, რომ საფრანგეთი წყვეტს ავღანეთში სამხედროების მომზადებაში დახმარებას.

ერთი სიტყვით, ავღანეთში დანაშაულები და მისი ხელისუფლება. 30 იანვარს შეხვედრაზეც იგი ოზამასგან მაღლობს ელის ავღანეთში დაღუპული ქართველი სამხედროების გამო.

ჯონ ბასმა კი ავღანეთის გარდა სხვა, ხელისუფლებისთვის არცთუ სასურველ თემებზე ისაუბრა: „განხილვის საგანი იქნება ის რეფორმებიც, რომლებიც საქართველოში მიმდინარეობს და მმართველი იმისკენ, რომ საქართველოს მოქალაქეებს ჰქონდეთ შესაძლებლობა, თავად აირჩიონ ქვეყნის მომავალი, მიაღწიონ მეტ ეკონომიკურ წარმატებას და აირჩიონ თავიანთი ქვეყნის ლიდერები მომავალ წელს“.

ქვეყნის ლიდერის თავად არჩევნის „უფლება აშშ-ის ელჩის ბაგევიდან ერთობ ორავს ან ის იგულისხმება, რომ სააკაშვილი ქართველებს „თავად არ აურჩევიათ“, ან ის, რომ ხალხის არჩევანი 2012 წლის ოქტომბერში კითხვის ნიშნის ქვეშ დგას. ამან ისე აღაფრთოვანა ბიძინა ივანიშვილის რიგებში მდგომი ოპოზიცია, რომ საკუთარი იმედები ღიად გაახსოვანეს. ისინი მიიჩნევენ, რომ აშშ-ის ადმინისტრაცია მკაცრად დატყუდა სააკაშვილის იმანტიდემოკრატიულ ქმედებებზე, რასაც ის ახორციელებს, განსაკუთრებით, ბოლო თვეებში ივანიშვილის კოალი-

ციის წინააღმდეგ. ყველაზე მომხიბლავი კი მათი ამგვარი იმედია: „საკაშვილს გაუნდა ალტერნატივა და ნელს საპარლამენტო არჩევნების კონტროლის, დაკვირვების საკითხებში ამერიკის ხელისუფლება იქნება დაახლოებით ისეთივე მკვეთრი, მკაცრი და სამართლიანი, როგორც ის იყო 2003 წლის 2 ნოემბერს“.

ამერიკის ხელისუფლებამ „დაახლოებით ისეთივე მკვეთრი, მკაცრი და საპარლამენტო არჩევნების კონტროლის, დაკვირვების საკითხებში ამერიკის ხელისუფლება იქნება დაახლოებით ისეთივე მკვეთრი, მკაცრი და სამართლიანი, როგორც ის იყო 2003 წლის 2 ნოემბერს“.

რა არის საკამათო იმაში, რომ ხალხმა „თავად უნდა აირჩიოს თავისი ქვეყნის ლიდერი“? — არაფერი. მთავარია, ვინც უნდა აირჩიონ, შენიანი იყოს. ეს ძველი პოლიტიკური ლოგოტივი სქემაც: უმსხვილესი ამერიკული კორპორაციები წინასაარჩევნოდ რესპუბლიკელებსაც აფინანსებენ და დემოკრატებსაც. რომელმაც უნდა გაიმარჯვოს, ის „მათიანი“ იქნება. ასეა ამ შემთხვევაშიც: თუ სააკაშვილი ღარბობს, „მათიანი“, თუ ივანიშვილი ხელმძღვანელობს, რასაც უმარჯველობას, ისინი ერთმანეთთან თანამშრომლობით გააგრძელებენ ქვეყნის მართვას. აკი ირაკლი ალასანიამ ეს დაადასტურა კიდევ

(შემდეგ უარყო, როგორც არაერთხელ მანამდე), ოღონდ სად არის აქ ქართველი ხალხის მიერ „ქვეყნის ლიდერის თავად არჩევნის“ უფლება? ის ისევე იკარგება, როგორც ალასანიას პარტიის სახელწოდებიდან „ჩვენი საქართველო“ (პარტიის სრული სახელწოდება სწორედ ასე უღერდა: „ჩვენი საქართველო – თავისუფალი დემოკრატია“).

თუ ფორმულა „შუა უნდა გაიკარგოს“ კვლავაც ძალაშია, გამოდის, რომ საქართველოს არჩევნების განხორციელება უნდა მოხდეს არა მხოლოდ ივანიშვილის მიერ აშშ-ის საკამათო ტაქტიკის, თუმცა მან თავად განაცხადა, რომ მას სამეზობლო მეტი გაუკეთებია).

თუმცა ნუ ავიწყრებით, არჩევნებამდე ცხრა თვეა. ამ დროში ახალი სიცოცხლე იბადება და პოლიტიკური ძალების გადაჯგუფება თუ ახალი ალიანსების წარმოქმნა მით უფრო სავარაუდოა. დრო ყველაფერს ცხადს გახდის, ჩვენ კი ოვალური კაბინეტში 30 იანვარს დაგვიმღოს შეხვედრას მიუვარდეთ.

ვერავფერი წამალია თავის დამშვიდება იმით, რომ „მერაბიშვილმა სააკაშვილს ამერიკასთან საქმე გაუფუჭა“ და „ობამამ კარგად შეისწავლა, რომ სააკაშვილისთვის მთავარია მასთან სურათების გადაღება და არა ქვეყნის ინტერესები“. ყველას კარგად ესმის, რომ ოზამასთან შეხვედრა სააკაშვილი შიდა პიარისტვის ჩინებულად გამოიყენებს. მიუხედავად იმისა, რომ სიტყვიერად „ხალხის მიერ საკუთარი ლიდერის თავად არჩევანზე“ საუბრობენ, საბოლოო დაზვიანებული შეხვედრა სააკაშვილისთვის „მეორე სუნთქვის“ გამხსნელი შეიქცევა აღმოჩნდა. ნაკლებ სავარაუდოა, რომ ეს აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტშიც არ ესმოდა.

ამ ვითარებაში კი ჩვენი „ბიძინისტური“ ოპოზიცია თავს ასე იმშვიდებს: „საკაშვილი ამ შეხვედრას ივანიშვილის წინააღმდეგ, რა თქმა უნდა, გამოიყენებს. ჩვენ ხომ თავის ბაბუასი გვეყრის რაღაც ასაკამდე, მერე ხომ აღარ

გვეყრის? სააკაშვილის ძალა არის იქამდე, სანამდეც არის თოვლის ბაბუის ძალა, ანუ ვიდრე გვეყრის მისი. თუ არ დაიჯერებ, ეს ყველაფერი აორთქლდება, როგორც თოვლი გაზაფხულზე. არ უნდა მოეუწმიოთ და დავიჯეროთ და მორჩა, გათავდა“.

მაგრამ თავის დამშვიდება ვერ ხერხდება: „როგორც ხშირად ჩვენს შვილებს ვეუბნებით, რომ თოვლის ბაბუა არსებობს, ასე სააკაშვილიც ატყუებს ხალხს, ოღონდ ბოროტი განზრახვის გამო. ის, რომ საზოგადოების ნაწილს სააკაშვილის გულწრფელად სჯერა, არის ტრაგედია. ვიდრე ხალხს სჯერა მითების და ზღაპრების, ჩვენ არ გვეუფლება არაფერი“.

ეს ციტატები მით უფრო ნიშანდობლივია, თუ გავითვალისწინებთ, რომ მის ავტორს, მისივე მეგობრებივით, კარგა ხანს სჯეროდა, რომ სააკაშვილი თოვლის ბაბუაა. უფრო ადრე ერთ მის მეგობარს ისე სჯეროდა შევარდნაძის, რომ ტელევიზიის პირველ არხზე ამავე სახელწოდების („მგერა“) გადაცემასაც კი უძღვებოდა. ახლა ამ როლზე ივანიშვილი ჰყავთ შეგულებული. თოვლის ბაბუაზე ნაკლები საჩუქრები არც მას მოუტანია პარტნიორებისთვის.

აშშ-ში საქართველოს ელჩ თემურ იაკობაშვილს კი კარგად დაუბეჭდული თოვლის ბაბუა ჰყავს და მის კულმინაციებზე მოგვიხირობს: „ოფიციალური ვიზიტი არის კულმინაცია რაღაც ურთიერთობებისა. ეს ხდება მაშინ, როცა ეს ურთიერთობები რაღაც დრომდე არის მიმართული, რომ სააკაშვილი ურთიერთობებისა, რომლებიც ჩამოყალიბდა ჩვენს ქვეყნებსა და ჩვენი ქვეყნების პოლიტიკურ ლიდერებს შორის“.

კულმინაციამდე მისული ამ „სპეციალური ურთიერთობების“ ცვლას არც ბიძინა ივანიშვილი გვიპირდება. უკეთეს შემთხვევაში, დღევანდელი ვითარებით, 2012 წლისთვის მხოლოდ ამ „სპეციალური ურთიერთობების“ ოპოზიცია თავს ასე იმშვიდებს: „საკაშვილი ამ შეხვედრას ივანიშვილის წინააღმდეგ, რა თქმა უნდა, გამოიყენებს. ჩვენ ხომ თავის ბაბუასი გვეყრის რაღაც ასაკამდე, მერე ხომ აღარ

P.S. 1942 წელს, როცა ფაშისტები მოსკოვის მისადგომებთან იბრძოდნენ, სტალინმა აშშ-ის ელჩი გამოიძახა. იგი 40 წუთის განმავლობაში იდგა კაბინეტში, ვიდრე სტალინი ფანჯარაში ცეცხლისფრად ანთებულ ჰორიზონტს გაჰყურებდა. ბოლოს, ყურადღების მისაქცევად, ჩაახველა. სტალინმა ჰკითხა: „იცით, რაზე ვფიქრობ ახლა?“

დაბნეულმა ელჩმა თავი გააქნია. სტალინმა თავდავე უპასუხა: „ვფიქრობ, რა კონტრიბუცია დავაპისროთ გირამანას ბაზარზე მისი შიშველი“.

სიტყვა კონტრიბუციის განმარტება ასეთია: „დამარცხებული ქვეყნის მოსახლეობის მიერ გამარჯვებული ქვეყნისთვის გადახდილი ზეგარა“. გამოდის, რომ დამარცხებული სააკაშვილი ბაზარზე მისი შიშველი აშშ-ს ბაზარს საკუთარი ჯარისკაცებით მისამე ქვეყანაში – ავღანეთში უსვლის. სააკაშვილი თუ არა, რომ საქართველო ავღანეთში საკუთარი სამხედროების კონტრიბუციით უმასპინძლებს მისთვის კონტრიბუტორს, მითხველამ განსაჯოს.

ადრე ჩვენ ერთობ გვიჭირდა იმის ზუსტი განსაზღვრა, თუ რა არის მიზანი. მაგრამ დღეს, როდესაც სააკაშვილი თავის შეხედულებას შედარებით გულწრფელად გვიზიარებს, ალბათ, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ ის სადღაც სოციალ-დარვინიზმისა და ნაციონალ-სოციალიზმის ზღვარზე აღმოცენდა და გამოირიცხა არაა, მათი შეჯვარების ნაყოფს წარმოადგენდა.

ლიბიკი პონიკასი
სააკაშვილი

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

სააკაშვილს არსებობისთვის ბრძოლა მოსწყურდა

„მინილ სააკაშვილს კვლავინდებურად აკრიტიკებენ მისი აშკარა მცდელობისთვის — უპოტენციური ოპორტიუნისტობის მარბინალიზება მოახდინოს,“ — ნათქვამია Freedom House-ის ბოლო მოხსენებაში, რომელშიც საქართველო ისევ „ნაწილობრივ თავისუფალი“ სახელმწიფოების ქვეჯგუფში მოხვდა. ეს „ნაწილობრივ თავისუფალი“ საკმაოდ საინტერესო განსაზღვრებაა, რაც ერთობ მოაგონებს „ნაწილობრივ ძალიან“ ან „ნაწილობრივ დეპენდენტს“.

თუ ჩვენ ვიპყრებით, რომ ქვეყნის მთელი ისტორიული განვითარების საბოლოო ან თუნდაც შუალედური მიზანი იყო დევანდელი საპატრიარქო და ის, რაც ჩვენ ჩუნთავი ვნახეთ და მოვიხივეთ, აქვია, ანატიკალ პარტიკულარს რაგანიმე ბირთვული ბოგბი ვითხოვთ და საკუთარ ტერიტორიაზე ავაფთქოთ; ის, ალბათ, ყველაზე ღირსეული ფინალი იქნება.

Freedom House-ს შეფასების მთელი შკალა აქვს, რომლის მიხედვით, მაგალითად, იმის დადგენა შეიძლება, თუ რომელი „ნაწილობრივ თავისუფალი“ ქვეყანა უფრო თავისუფალია, ვიდრე მისი მეზობელი. თუ წინაურ ფრაზა ვინმე დააბნია, შეუძლია მისი ანალიზისთვის განსაზღვრებები: „ნაკლებად ქალიშვილი“ და „უფრო დეგენერატი“ მოიხვედრის. Freedom House-მა (სხვათა შორის, ეს ორგანიზაცია 1941 წლის შემოდგომაზე იმისთვის შეიქმნა, რომ II მსოფლიო ომში აშშ-ს ჩართვისთვის მხარი დაეჭირა) შეიქმნილია შკალის შეფასება, თუ როგორი მდგომარეობაა მსოფლიოს ქვეყნებში უპოტენციური თავისუფლების მქონეების მდგომარეობა. შეერთებულ შტატებში ორივე ნომინაციაში ერთიანი მიიღო და მას, რასაკვირველია, „თავისუფალი ქვეყანა“ ეწოდა. შტატების სტრატეგიულ მოკავშირე საუდის არაბეთს კი შეიღიანებინა დაუწერეს; მან „არადასრულებული ქვეყნის“ სამარცხვინო სახელი დაიკვირდა. ოლონდ ნუ მკითხავთ, თუ რატომ არ ბომბავენ ამერიკელი პილოტები ერთად ან რატომ არ აბომბავენ ინსტრუქტორები დემოკრატიის მონაწილეებზე ბედუინებს „ფერადი რევოლუციისთვის“, რათა გაზულუქებულ შეიხებს მათი ნაცოდვილარი სასახლეები თავზე დაამხონ; აშშ-ის ელჩი ჯონ ბაის ამასთან დაკავშირებით, ალბათ, უფრო კვალიფიციურ კომენტარს გააკეთებს.

ირანმა საუდის არაბეთს აშკარად აჯობა; ორივე გრაფაში 6 ქულა უნერია, თუმცა (როგორც ჩანს, იმისთვის, რომ უხერხული კითხვები არ გაჩნდეს) იქვე გვერდით, საგანგებოდ გამოყოფილ გრაფაში, დახატულია ისარი, რომელიც ქვემოთ, კლების ტენდენციას ნიშნავს. ეს ისარი, რაღაცით მოავლენებს პიკში შესულ გამანადგურებლის F-16 Fighting Falcon-ის სევიდან სილუეტს, რომელსაც დროდადრო მოფერებით „ფლაკონს“ უწოდებენ. **საქართველო „პოლიტიკურ უფლებებში“ 4, სოციალურ უფლებებში 3 ქულა მიიღო.** ასეთი მაჩვენებლები შემდეგ ქვეყნებს აქვთ: ბოსნია და ჰერცეგოვინა, კენია, მონაბიკო, პაპუა ახალი გვინეა, სოლომონის კუნძულები, უკრაინა. ვიდრე ლოგიკურ კითხვას „რა შუაშია უკრაინა?“ დაეკავშირება, ალბათ, მცირე პაუზა უნდა გავაკეთოთ, ღრმად ჩავისუნთქოთ და მომენტის სიღრმად შევიგრძნოთ. ჩვენს ბოსნიელ, მონაბიკელ და პაპუასო მძებრ, ჩვენ არც კი ვიცოდით, რომ ამდენი საერთო გვაქვს...

რაც შეეხება უკრაინას, შერმა უკეთესი შედეგი ჰქონდა, თუმცა მეტწილად ტიმოშენკოსთან დაკავშირებული ეპოპის გამო, ის ბოლო ორი წლის შედეგებით, თავისუფალი ქვეყნების „კლუბიდან“ ნაწილობრივ თავისუფალია“ წინასწარი პატიმრობის საკანში გადაიყვანეს. სააკაშვილის სათაყვანებელ სინგაპურსა და დუბაიში (ის არაბთა გაერთიანებული საამიროების შემადგენლობაში შედის) საქმე უფრო ცუდადაა; სინგაპურმა ორივე ნომინაციაში 4, საამიროებმა კი 6 ქულა მიიღეს. საერთოდ, მსგავსი რეიტინგების თავყვანისმცემელთა რიცხვს არ მივეყუთვნებთ, რადგან მათი დეტალური განხილვის დროს მის ავტორ ორგანიზაციებს უნებლიეთ მთავარი არბიტრის როლს ვანიჭებთ, რასაც შეიძლება არ იმსახურებდნენ კიდევ, თუმცა, ამ კონტრასტულ შემთხვევაში, საქართველოს დაგვიწინა კრიტიკიზმი და ფრაზა, რომელიც სააკაშვილს ეხება, სიმართლისთან დაკავშირებულია. გასულ კვირას პაციენტები

(უკაცრავად, შემეშალა, სინამდვილეში „ფიგურანტი“ უნდა დამენერა) რუსთავეს სტუმრობდა, სადაც თავის კარგი „ფლაკონს“ უწოდებენ შინაარსიანი განცხადება გააკეთა: „ზოგს 200 ლარი აქვს ხელფასი. ეს, რა თქმა უნდა, საკმარისი არ არის, მაგრამ ეს არის ცხოვრება. ჩვენ უნდა ვისწავლოთ ბრძოლა არსებობისთვის“ (სააგენტო „პირველი“). მწელი სათქმელია, რა იყო ეს, სააკაშვილის მ-წლიანი მმართველობის შედეგების შეჯამება თუ მისივე წინასწარჩვენი პროგრამის მოკლე შინაარსი, გამოორიცხული არაა, რომ ერთდროულად ერთი და მეორეც იყო. **ადრე ჩვენ ერთობ გვიჭირდა იმის ზუსტი განსაზღვრა, თუ რა არის მიზანი. მაგრამ დღეს, როდესაც სააკაშვილი თავის შეხედულებას შედარებით გულწრფელად გვიზიარებს, ალბათ, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ ის სადღაც სოციალ-დარვინიზმისა და ნაციონალ-სოციალიზმის ზღვარზე აღმოცენდა და გამოირიცხა არაა, მათი შეჯვარების ნაყოფს წარმოადგენდა.**

ვიდრე ამ ისტორიულ ფრაზას წარმოთქვამდა, სააკაშვილი მსჯელობდა იმაზე, რომ გზა მაღალი ხელფასისკენ ე.წ. გადამზადების ცენტრებზე გადის. ნოემბერში, როდესაც ამავე თემაზე გლდანში საუბრობდა, მან თქვა, რომ ერთ-ერთი ასეთი ცენტრის მუშაობას თავად გააკონტროლებს და დასძინა: „ჩვენ ავიყვანთ ათასობით ადამიანს და თითოეული მათგანის კარიერას ჩვენი ვეგდით გავაკეთებთ. ამით ვეცდებით, ამ ხალხს დასაქმებაში შევუწყნოთ ხელი და წარმატების მიღწევის საშუალება მივცემთ“. ალბათ, არავინ იდავებს იმაზე, რომ ასეთ „ცენტრში“ მოხვედრილი მოქალაქე, სააკაშვილის კონტროლის და „მათი ეგი-

სეებს მათ რიგებში რა გამოლევს), სამედიცინო პერსონალს (ერთი თერაპევტი, ხუთი ფსიქიატრი; სანიტრებს ისევე საკუთარი რიგებიდან შეარჩევნენ), ტყვიამფრქვევებს კომპიუტერისთვის (არა, ჩვენ ჰუმანური საზოგადოება ვართ, კომპიუტერზე, ალბათ, ის არა-ლელტური აკუსტიკური დანადგარები უნდა დამონტაჟდეს, რომელიც 7 ნოემბერს გამოიყენეს, ესეც ცხადია, გარე არაკეთილმოსურნეების მოგერიებისთვის) და გერმანულ ნაგებებს (პერიმეტრზე ისე-ინონ, რა უჭირს). ვფიქრობ, ასეთ პირობებში მიხეილ სააკაშვილს, მოხალისე თანამოაზრეებთან ერთად, სრული შესაძლებლობა მიეცემა, არსებობისთვის ბრძოლა ისწავლოს, რის დაუოკებელი სურვილი რუსთავეში ყოფნისას გამოთქვა და, პარალელურად საკუთარი ოცნების ქალაქი, ე.წ. ლაზიკა ააშენოს; ამასთანავე, ბიუჯეტს განსაკუთრებული არაფერი დააკლდება. იქნება თუ არა ამ გზით წასვლა ლოგიკური, სამართლიანი და, რაც მთავარია, ჰუმანური? კიდევ რამდენიმე საორგანიზაციო საკითხი: შეიძლება განდგეს მოსაზრება, რომ მიზანშეწონილი იქნება, ყოველივე ეს გაფორმდეს როგორც სატელევიზიო შოუ „ბროლი არსებობისთვის“, რომელიც ერთ-ერთი სახელისუფლო ტელევიზიის ეთერი 24 საათის განმავლობაში გადაიციემა, რეკლამას მოიზიდავს და პროექტს მომგებიანს გახდის. ერთი შეხედვით, ეს პერსპექტიული იდეაა, თუმცა მასზე, ალბათ, უარის თქმა მოგვიწევს. ეს ტელევიდტორიაში, ისევე როგორც ჭაობის შუაგულში, მოთავსებულ კონტინგენტში არაჯანსაღ ინსტინქტებს გააღვიძებს, მშვიდ ძილსა და ნაყოფიერ შრომაში ხელს შეუშლის. **ნებისმიერ თავმოყვარე ბანაკს (კი, ბატონო, „გადამზადების ცენტრი“ დევიანტა) საკუთარი დევიზი უნდა ჰქონდეს. ლაზიკის შრომა-განხორციელების (თუ სამკურნალო-პროფილაქტიკური) დაწესებულებების ჭმუკარს, ალბათ, ერთ მხარეს „ის არის ცხოვრება“ უნდა დაერქვას, მეორე მხარეს კი — „ჩვენ უნდა ვისწავლოთ ბრძოლა არსებობისთვის“.** კარგი იქნება, თუ მიხეილ სააკაშვილი ამას საკუთარი ხელით, თავისი საგარეულო ბრიგადის, კახა ბენდუქიძის უშუალო ზედამხედველობით (რათა საღებავი არ დაღვაროს) დაწერს. რაც შეეხება ჩაცმულობას, აქ ყველაფერი ნათელია: მზენე კომპინიზონი (ბაკურიანში რომ ეცვა), ნარიჯისფერი ჩაფხუტი (უსაფრთხო შრომისთვის), ნითელი პალსტუხი (გემოვნებისთვის) — ეს სამუშაო კომპლექტია; სხვა დროს კი შეუძლიათ საკუთარი ხელით შეკერილი ზოლიანი პიუამოები ჩაიცვან. **საინტერესოა, ამ პერსპექტივის გათვალისწინებით, „არსებობისთვის ბრძოლის სწავლას“ ხომ არ გადაიფიქრებს? არადა, ჭაობებში მიღებული გამოცდილება მას, პირობული განვითარების თვალსაზრისით, უეჭველად წაადგებოდა. როგორც მინიმუმში, იმას მაინც გააზრებდა, დაახლოებით რა პირობებში იმყოფება დღეს ერი, რომელსაც „ცხოვრებაზე“ ესაუბრება.**

„რუსეთის კონტროლი სამხრეთ კავკასიის საჰაერო სივრცეზე გამოიწვევს საფრთხეებს და აზერბაიჯანში გაზის, აეროლოგის, ელექტრონული საშუალებებისა და თანამშრომლობის სხვა ფორმების გამოყენებას შეერთებული შტატების და, შესაძლოა, ისრაელის საჰაერო ოპერაციებისთვის ჩრდილოეთ ირანის წინააღმდეგ“.

რისთვის დანიშნა ობამა სააკაშვილი?

30 იანვარს ბარაკ ობამა თეთრ სახლში მიხეილ სააკაშვილს უმხატვროებს. ამ უკანასკნელის ოცნება ახდება, პირველად, ჯორჯ ბუშის ხელისუფლებიდან წასვლის შემდეგ, ის ოვალურ კაბინეტში მოხვდება, მას ბუშის მარცხნივ მდებარე სავარძელში ჩასვამენ და პატივისცემით მიეპყრობიან. სააკაშვილისთვის ეს, შესაძლოა, გაცილებით მეტს ნიშნავს, ვიდრე პირველი მეჯლისი — ნატოში რუსეთისთვის (ან, რასაც ოვალურ კაბინეტში ვართ, მონიკა ლევენსკისთვის); მისი განწყობა ამ მომენტში, სავარაუდოდ, ტრიუმფალურთან მიახლოებული იქნება. ძველ რომში, ალტაცებულ ტრიუმფატორს Memento Mori-ს ჩასჩურჩულებდნენ ხოლმე, სააკაშვილისთვის კი იმის გახსენება არ იქნება ურიგო, რომ 2010 წლის 1 სექტემბერს ამავე სავარძელში ჰოსნი მუბარაქი იჯდა და ობამა მეგობრულად უღიმოდა მას. იმ შეხვედრიდან ნახევარი წელიც არ იყო გასული და ეგვიპტელებმა, აშშ-ის მხარდაჭერის პირობებში, მუბარაქის რეჟიმის სანაგვეზე მოისროლეს. Memento Hosni, — შეასხენებს ქართველ სტუმარს სავარძელი ბუშის მარცხნივ; დღეს სააკაშვილი ისეთ მდგომარეობაშია, რომ მუბარაქის პოლიტიკური ბიოგრაფიის დასკვნითი ნაწილი მართლაც მუდამ უნდა ახსოვდეს.

მაგიდაზე ბრახუნის ბარათი

თანამედროვე ქართულ პოლიტიკურ მითოლოგიაში თეთრი სახლი ლეგიტიმურობის უზენაეს წყაროდ განიხილება, ხოლო 2012 წლის სააკაშვილის არჩევნებში აშშ-ს უმალღესი არბიტრის როლი ენიჭება. აშშ-ის ელჩი თბილისში, შესაძლოა, უფრო ავტორიტეტულია, ვიდრე შამანი პირველყოფილ ტომებში. მის თითოეულ სიტყვას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს, თითქოსდა ღვთაებრივი ნების თვითმავალი რეტრანსლატორი იყოს. ხელისუფლება და ოპოზიციის დიდი ნაწილი ამერიკე-

ლებს, პრაქტიკულად, უსიტყვოდ ემორჩილება და, ამ გარემოების გათვალისწინებით, დღეს ძალზე ძნელია, საქართველოს სუვერენული სახელმწიფო ეწოდოს. ვერაფერს ვიზამთ, ასეთ ქვეყანაში ცხოვრ-

30 იანვარს ოვალური კაბინეტის ამ ბუხართან და ამ სავარძელში აშშ-ის პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილს უმხატვროებს.

ოვალურ კაბინეტში ილამე ბუხართან და ილამე სავარძელში აშშ-ის პრეზიდენტი ჰოსნი მუბარაქსაც მხატვრობდა.

მეუ, MEMENTO ჰოსნი!

ბარაქი და მუბარაქი

რობო და ის საკუთარი ხელით შექმენით. როგორც კი ცნობილი გახდა, რომ ობამამ სააკაშვილი ერთბაშად მოულოდნელად დააპატიჟა (თუ დაიბარა), საქართველოში დაიწყო პიპერაქტიური მსჯელობა იმაზე, თუ რას მოასწავებს ეს შეხვედრა; პროცესი ერთბაშად მოაგონებდა სწორედ რომ პირველყოფილი წარმართების მკითხაობას თემაზე: „შერისხვევენ ბელადს ღვთაებები თუ აკურთხებენ მას?“. საერთაშორისო ურთიერთობებთან ამ ჩორქოლს საერთო, ტერმინოლოგიის გარდა, თითქმის არაფერი ჰქონდა.

ვინაიდან უკვე საკმარისზე მეტი ითქვა იმაზე, თუ რას უნდა ველოდოთ ამ შეხვედრისგან, ალბათ, ორივე სიტყვა იმაზეც უნდა ვთქვათ, თუ რას არ უნდა ველოდოთ მისგან. ობამა, დიდი ალბათობით, არ მოუწოდებს სააკაშვილს, თანამდებობა დატოვოს და იმასაც

არ ეტყვის, რომ, გარკვეული პირობების შესრულების სანაცვლოდ, შეუძლია ხელისუფლებაში დარჩეს და აშშ-ის მხარდაჭერის იმედი ჰქონდეს. კარტაგის გახსნა ობამას მხრიდან დღეს, რომლისავე ქართულ არჩევნებში დასაძინებულ ბავშვს, არარაციონალური იმედი უნდა.

რაც უფრო დიდხანს განვლავს ვაშინგტონი პაუზას, სანამ თავის თბილისურ ფავორიტს დაასახელებს, მით უფრო ლოიალურები გახდებიან მის მიმართ ერთმანეთთან დაპირისპირებული ქართველი პოლიტიკოსები; შემოდგომისთვის ისინი, სავარაუდოდ, მზად იქნებიან, ამერიკელი დაკვეთა შეასრულონ (უხამს მეტაფორას მონიკა ლევენსკის უადგილო მოხსენიებით ჩვენ აქ, ცხადია, არ მოვიშველებთ, მაგრამ პრინციპი, ალ-

ბათ, გასაგებია). სხვათა შორის, თუ არჩევნები „ფრედ“ დასრულდება, ვაშინგტონს შესაძლებლობა ექნება, სიამოვნება კიდევ უფრო გაიხანგრძლივოს.

დავუშვათ, რომ ობამას ამინისტრაციას არ სურს, სააკაშვილი ხელისუფლებაში დარჩეს. თუ ამ სურვილს დიდი და არაორაზროვნად, თუნდაც იმავე 30 იანვრის შეხვედრაზე დააფიქსირებს, სააკაშვილი ძალიან დიდი ალბათობით ყრუ თავდაცვაზე გადავა, რათა როგორმე გაძლოს ამერიკულ საზღვრებში. კვლავ არჩევნებამდე, როდესაც ობამა შეიძლება რესპუბლიკელების კანდიდატმა ჩაანაცვლოს, რომელიც მის მიმართ უფრო გულმონყავე იქნება. სააკაშვილის მოწოდებებს — ხელისუფლება ნებისმიერი მითოდის გამოყენებით შეინარჩუნოს, თანამდებობა დატოვოს, საბარათო ინტერესებს შეინარჩუნოს — ვაშინგტონის მხრიდან ვაშინგტონის

აფიქსირებენ, როდესაც დიქტატორს (საკაშვილი იქნება, მუბარაქი თუ სხვა) აღარ აქვს დრო და შესაძლებლობა, ძალთა გადანაწილება და საფრთხეზე სათანადო რეაგირება მოახდინოს.

ისიც დავუშვათ, რომ ვაშინგტონი თანახმაა, სააკაშვილი ხელისუფლებაში დატოვოს და ეს ვარიანტი მისთვის მომგებიანია. თუ ფიგურანტი აშკარა მხარდაჭერას იძნობს, საქართველოში დაბრუნების შემდეგ, ძალიან დიდი ალბათობით, აიწყვეტს და ოპოზიციასთან (მეტიც, სრულიად საზოგადოებასთან) სასტიკ ანგარიშსწორებას დაიწყებს იმ შიშისთვის, რომელიც ბოლო თვეებში განიცადა. ამ შემთხვევაშიც პროცესი შეიძლება კალაპოტიდან ამოვარდეს; ამ გზით წასვლა, ალბათ, ასევე არარაციონალურია.

ასე რომ, ნაკლებად სავარაუდოა, რომ 30 იანვრის შეხვედრაზე ობამამ ქართულ არჩევნებთან დაკავშირებით მკვეთრი შეფასებები გააკეთოს. ის, ალბათ, უსაყვედურებს სააკაშვილს იმ ველური თავდასხმებისთვის, რომელთაც მისი ხელისუფლება ოპონენტების მიმართ ახორციელებს, თუმცა იმისთვის, რომ სტუმარი არ დაფრთხეს და საქართველოში დაბრუნების შემდეგ ქართული მოქმედებები არ დაინიშნოს, მიანიშნებს, რომ შეუძლია ვაშინგტონის

ნაკლებად სავარაუდოა, რომ 30 იანვრის შეხვედრაზე ობამამ ქართულ არჩევნებთან დაკავშირებით მკვეთრი შეფასებები გააკეთოს. ის, ალბათ, უსაყვედურებს სააკაშვილს იმ ველური თავდასხმებისთვის, რომელთაც მისი ხელისუფლება ოპონენტების მიმართ ახორციელებს, თუმცა იმისთვის, რომ სტუმარი არ დაფრთხეს და საქართველოში დაბრუნების შემდეგ ქართული მოქმედებები არ დაინიშნოს, მიანიშნებს, რომ შეუძლია ვაშინგტონის

პუტინი: რუსეთი არ გაემქალა

რუსეთის ნაციონალური და მიგრაციული პრობლემები პირდაპირ კავშირშია საბჭოთა კავშირის დაშლასთან, — ამის შესახებ რუსეთის პრემიერ-მინისტრი საკუთარ სტატიაში წერს. სტატიის სათაურია „რუსეთი — ნაციონალური საკითხი“, რომელიც „ნეზავისიმია გაზეტამ“ გამოაქვეყნა. პუტინის აზრით, საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ სახელმწიფო, სოციალური და ეკონომიკური ინსტიტუტების დეგრადაცია გარდაუვალი გახდა. „ქვეყნის დაშლის შემდეგ ჩვენ ზოგიერთ რეგიონში სამოქალაქო ომის ზღვარზე აღმოვჩნდით — ეთნიკურ საფუძველზე. უზარმაზარი მასშტაბებით სისხლისღვრასა და მსხვერპლს გადავურჩით, თუმცა ეს არ ნიშნავს, რომ პრობლემა მოხსნილია“, — აცხადებს პუტინი. პრემიერის თქმით, იმის მიუხედავად, რომ საბჭოთა კავშირის დაშლამ სახელმწიფო ინსტიტუტები დააუსუსტა, „რუსეთი არ გაემქალა“.

„კოდაკი“ გაკოტრდა

კომპანია „კოდაკმა“ გაკოტრების შესახებ სასამართლოში სარჩელი შეიტანა. წყაროს ცნობით, მას 6,8 მილიარდი აშშ დოლარის ვალი დაუგროვდა და ხელისუფლებას კრედიტორებისგან კორპორაციის დაცვას სთხოვს. კვირის დასაწყისში „კოდაკმა“ „სტიტგრუპისაგან“ მიიღო 950 მილიონი აშშ დოლარის კრედიტი, რომელიც კომპანიას დავალიანებების დაფარვაში დაეხმარება. ექსპერტები ვარაუდობენ, რომ ვალის გასასტუმრებლად ფოტოტექნიკის ცნობილი მწარმოებელი საკუთარ საქონელზე პატენტების უმრავლესობას კონკურენტებს, მათ შორის, „ქენონს“ მიჰყიდის.

სააკაპვილია თავისი გაუფთხილებელი მოქმედებით შეიძლება რუსეთს საპარტიო-პოლიტიკო ჯარაჯის შეყვანის საბაზი მისცეს. ირანთან ომის წინ (ან ომის დროს) შტაბტავს არანაირად არ აწყობს, რომ საპარტიო-პოლიტიკო და სომხეთზე გამავალი, რუსეთისა და ირანის დამაკავშირებელი სატრანსპორტო არტერი მოსკოვის სრული კონტროლის ქვეშ მოექცეს. ამიტომ ობამა, სავარაუდოდ, მოუწოდებს სააკაპვილს, კრემლთან ურთიერთობაში განსაკუთრებული წინდახედულობა გამოავლინოს.

მხარდაჭერის იმედი ჰქონდეს — არც ისე მკაფიოდ, რომ სააკაპვილს თავბრუ დაეხვას, თუმცა არც მეტისმეტად ბუნდოვნად, რათა ეჭვიანი ფიქრების ტყვეობაში არ მოექცეს. მსგავსი მხარდაჭერა თავისთავად გულისხმობს იმას, რომ კლიენტმა აშშ-ის მიმართ ლოიალური, გამორჩეულად დამჯერი იქნება. მხოლოდ ასე მოახერხებს ვაშინგტონის მის უპრობლემო მიყვანას ისტორიის სანაგვემდე ან დიდების მწვერვალამდე, მოკლედ, იქამდე, სადაც ახლო მომავალში მისი ხილვა სურს.

თან შეთანხმების ან მასთან მწვევე (ომის ზღვარზე) კონფრონტაციის გარეშე შეუძლებელია. ვინაიდან ამავე ამოცანების გადარჩევა ამერიკელ სამხედროებს სხვა მოკავშირე ქვეყნების ტერიტორიიდანაც შეუძლიათ. ნაკლებად სავარაუდოა, ვაშინგტონი მაინც და მაინც ქართულ პლაცდარმს ჩაეჭიდოს, რადგან დღეს არც რუსეთთან დაპირისპირება და არც იმ მოცულობით დათმობებზე წასვლა სურს, რომელიც კრემლმა შეიძლება ამერიკელების მიერ

ერთი ნაბიჯი უფსკრულამდე
თუ ხვალ რუსული ჯარები ადმინისტრაციულ საზღვარს გადალახავენ... გასაგებია, რომ ამ ფრაზის ნაკითხვის შემდეგ, ნებისმიერი ჩვენგანის სურვილი იმის გამოთვლა იქნება, თუ რა შედეგი მოჰყვება ამას საქართველოსთვის, თუმცა ამჯერად იმის დადგენით დავიწყებთ, რა მოხდება ვაშინგტონში.
„გადატვირთვა“ კრახით დასრულდება. ობამას პოზიციები

რთხა მითად რეალური ბასლა.
ამასთანავე, ავანსცენაზე კვლავ გამოჩნდა გივი თარგ-მაძე, რომელსაც საკმაო ხნის განმავლობაში არ უაქტიურია, და ისაუბრა იმაზე, რომ რუსეთს ომის თავი არ აქვს, რომ მას „ისკანდერები“ არ უფარგა და ასე შემდეგ „დაჟანგული ტანკების“ სტილი. **სა-ელისუფლების წარმომადგენლების მსგავსი რიტორიკა 2008 წლის აპრილისთვის უკვე არ მოგვისმინია. რაზე შეიძლება მიანიშნებდეს.**

კიმ ჩენ ილის სულიწიფლაა არ მოსონს

ჩრდილოეთ კორეის გარდაცვლილი ლიდერის, კიმ ჩენ ილის უფროსი შვილი, კიმ ჩენ ნამი საკუთარი ქვეყნის ხელისუფლებას აკრიტიკებს. ის მართლაც სადავების უმცროსი ძმაზე გადაცემით უკმაყოფილოა და იაპონურ პრესასთან იმ მოტივებზე საუბრობს, თუ რატომ აირჩია მამამ მეტეკვიდრედ უმცროსი შვილი. კიმ ჩენ ნამი ჩინეთის პროვინცია მაკაოში ცხოვრობს და ირწმუნება, რომ მამას ყოველთვის დემოკრატიული რეფორმების გატარებისკენ მოუწოდებდა. მისი თქმით, კრიტიკულმა დამოკიდებულებამ მამა-შვილის შორის ურთიერთობა დაძაბა. პირადი უთანხმოების საფუძველზე კი კიმ ჩენ ირმა მეტეკვიდრედ სხვა შვილი დაასახელა. კიმ ჩენ ნამმა ნახევარძმის კრიტიკის საშუალება ხელიდან არ გაუშვა და განაცხადა, რომ ხელისუფლების მესამე თაობაზე გადაცემა ჩრდილოეთ კორეას მთელი მსოფლიოს დასაცინად ხდის.

საკრედი ლავროვი საპარტიო-პოლიტიკო სულიწიფლაა ადანაშაულებს

რუსეთის ფედერაციის საგარეო საქმეთა მინისტრის — სერგეი ლავროვის განცხადებით, მოსკოვი შემფოთებულა საქართველოს ხელისუფლებაში არსებული ტენდენციის გამო, რაც ქართველი ხელისუფლების რუსეთისგან მტრის ხატის შექმნას გულისხმობს. ამის შესახებ სერგეი ლავროვმა მოსკოვში გამართულ პრესკონფერენციაზე განაცხადა. ლავროვის თქმით, ის გააოცა საქართველოს პრეზიდენტის — მიხეილ სააკაპვილის გამოსვლამ, როცა მან გეორგიევსკის ტრაქტატს რუსეთის იმპერიის მიერ საქართველოს ოკუპაციის პირველი შემთხვევა უწოდა. „მე თავიდან, უბრალოდ, გამეცინა, მაგრამ შემდეგ მივხვდი, რომ, ალბათ, ამას ასწავლიან ქართველ ბავშვებს სკოლებში. ეს საშიშროებაა, როდესაც ერთობლივი ისტორიის ნაწილი, მამინ, როდესაც საქართველომ რუსეთში მფარველი იპოვა, რათა აგრესიული მეზობლებისგან გადარჩენილიყო, მეორე მხრიდან ალაქმება, როგორც რუსეთის მიერ საქართველოს ოკუპაცია“, — აღნიშნა ლავროვმა.

30 იანვარს ბარაკ ობამას იმის დადგენა მოუწევს, ხომ არ შეიძლება ისტორიის საუბრე იქნას, რომელიც სააკაპვილი და სხვები დასაჯილდებენ. სააკაპვილი და სხვები დასაჯილდებენ, რომელიც სააკაპვილი და სხვები დასაჯილდებენ...

სადაც სხვაგან, როგორც თვითონ

აშშ-ირანის ურთიერთობა უკიდურესად დაძაბა. ზოგიერთმა ქართველმა კომენტატორმა ჩათვალა, რომ 30 იანვრის შეხვედრაზე მხარეები ისაუბრებენ ამერიკელების მიერ საქართველოს ტერიტორიისა და სამხედრო ინფრასტრუქტურის გამოყენებაზე ირანის წინააღმდეგ. ის, რომ სააკაპვილის ხელისუფლება მზად არის, ქვეყანა როგორც ირანული, ისე რუსული რაკეტების სამიზნე გახადოს, ოღონდაც ამერიკელი ჯარისკაცის ჩექმა ქართულ მიწაზე დააბიჯოს, საყოველთაოდ ცნობილი ფაქტია. თუმცა არის რამდენიმე გარემოება, რომლებიც თანამშრომლობას ამ მიმართულებით მნიშვნელოვნად ზღუდავენ.

სამხრეთ კავკასიის ინფრასტრუქტურისა და საჰაერო სივრცის გამოყენების სანაცვლოდ მოითხოვოს. ეს, ალბათ, ის სიტუაციაა, როდესაც ჩიტი ბღღუნად არ ღივს.

ბი არჩევნების წინ ძალიან სერიოზულად შეირყევა, რესპუბლიკელი ოპონენტები მას მინასთან გაასწორებენ. დღევანდელი დებატები საქართველოსთვის შეიარაღების მიხედვით არმონოდების ან „პატარა მოკავშირის“ მიტოვება-არმიტოვების თაობაზე ამერიკელ ამომრჩევლებს განსაზღვრულ ზეგავლენას არ ახდენს. სიმართლე ისაა, რომ ვთქვათ, ის მათ, უბრალოდ, არ ამჩნევს, მაგრამ, როდესაც თითოეულ ამერიკულ ოჯახში ტელეეკრანზე გამონდებიან რუსული სატანკო კოლონები ალმოდებული ქალაქების ფორუთი, აშშ-ის ძალიან ბევრი მოქალაქე მივა დასკვნად, რომ ობამას საგარეო პოლიტიკა ეპიკური მარცხით დაგვირგვინდა.

ნებადს ეს ცვლილება?
მცირე ჩანართი: ომების ისტორია და ეთნოფსიქოლოგია ცხადყოფს, რომ რუსი ტანკისტები (არტილერისტები, მფრინავები და ა. შ.) „დაჟანგული“ ტექნიკით, ბრძოლის ველზე ხშირად უფრო საშიში ხდებიან, ვიდრე მაშინ, როდესაც ხელთ ქარხნიდან ახლახან მიღებული ტექნიკა აქვთ. მეორე შემთხვევაში, ისინი ტრადიციისამებრ მშვიდად „თვლინენ“ და მოულოდნელ ფორსმაჟორულ სიტუაციაში შეიძლება დაიბნენ კიდევ; „დაჟანგულ ტანკში“ კი ისინი ტექნიკის არასაკმარის რესურსს საკუთარი მონადირეობით ავსებენ, მუდამ მოზინებულნი არიან, ივანე კულიბინივით განუწყვეტლივ იგონებენ რაღაცას და იწყებენ მოქმედებას „ნთ სრპოტინ-გორეცხ“, „ნთ თლპენოომე“, „ჩეპუხ, ნე სრგუ“. ასეთ დროს კი რუსი ჯარისკაცი განსაკუთრებით საშიში მონინალმდეგა. თუმცა ეს, საბოლოო ჯამში, განყენებული მსჯელობაა, რადგან სამხრეთის მიმართულებით რუსებს საკმაო რაოდენობის არა მხოლოდ ძველი, არამედ ახლათახალი ტექნიკა აქვთ; ბოლო დროს მნიშვნელოვანი შევსება მიიღეს.

კადრებით დასრულდება, სააკაპვილი „დავნი-ბი პრეზიდენტის“ სტატუსს და დასავლეთის სრულ მხარდაჭერას მიიღებს. ამასთანავე, დიდ ფინანსურ დახმარებას (თუ ისევე, როგორც 2008-ში რუსები რაღაც მომენტში გაჩერდებიან და ის ხელისუფლების შენარჩუნებას მოახერხებს). **პუტინი ერის კონსოლიდაციას და „ახალი ცივი ომისთვის“ მისი მობილიზებას მოახდენს, ხოლო აშშ რუსეთის პერიმეტრზე პოზიციებს გაიმყარებს.** ჯონ მაკკეინისა და ხუ ძინტაოს ოცნებები ახდება (აშშ-რუსეთის კონფრონტაცია ჩინეთისთვის ხელსაყრელია, ამით ის გაძლიერებისთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვან დროს მოიგებს). მოკლედ, ასე თუ ისე, ნებით თუ უნებლიეთ, რაღაც სარგებელს ამ ჰიპოთეტურ სიტუაციიდან ყველა ნახავს; ერთადერთი, ვინც დაზარალებულია, ისევე საქართველო იქნება.

ციტატა აშშ-ის არმიის სამხედრო კოლეჯის (U.S. Army War College) სტრატეგიული კვლევების ინსტიტუტის (SSI) მოხსენებიდან: „რუსეთის კონტროლი სამხრეთ კავკასიის საჰაერო სივრცეზე გამოიყენებს საპარტიო-პოლიტიკო და ახარებადგენის მიზნებისთვის. ამერიკელი საპარტიო-პოლიტიკოსები უნდა შეაფასონ რუსეთის მიზნობრივი ინტენსივობა და შესაძლებლობა, რომელიც სააკაპვილის ხელისუფლების განმარტებით გამოიყენება რუსეთ-

რესპუბლიკელების არგუმენტები ასეთ სიტუაციაში ირანული კიტრივით მარტივი და გასაგები გახდება: **პუტინის შიდაპოლიტიკური კრიზისი და დასაქმება „პატარა, ძლიერმოხილი ომი“ დასჭირდა, რომელიც შესაძლებელი ობამას დამთმობა, უსუსურმა პოლიტიკამ გახდა. პერიმეტრი იძულებული გახდება, მოსკოვს დაუპირისპირდეს.**

გასულ კვირას როგორც ხელისუფლების, ისე მასთან დაახლოებული ექსპერტების მხრიდან გაკეთდა მთელი რიგი განცხადებებისა იმის თაობაზე, რომ **ბნალი ომის საფ-**

გამორიცხული არაა, ვინცამ გამოთვალა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ ხვალ რუსული ჯარები ადმინისტრაციულ საზღვარს გადალახავენ, ის „გადატვირთვა“ კრახით დასრულდება.

ლიბირი მონიაპა

დავუზავთ, რომ ობამას ადმინისტრაციას არ სურს, სააკაპვილი ხელისუფლებაში დარჩეს. თუ ამ სურვილს ღიად და არაოპორტიონად, თუნდაც იმავე 30 იანვრის შეხვედრაზე დაუფიქსირებს, სააკაპვილი ძალიან დიდი ალბათობით ყველაფერზე გადგება, რათა როგორც ბაქოს აპრიკულ სააკაპვილიანო პრეზენტაცია, როდესაც ობამა შეიძლება ჩასაუბლიკალების კანდიდატა ჩაანახვლოს, როგორც მის მიერ უპრობლემოდ იქნება.

სამხრეთ კავკასიის მიტროპოლიტიკური დაპირისპირება
აშშ-ის სამხრეთ კავკასიის შტატში რესპუბლიკური პარტიის ეგიდით გამართულ პრაიმერში მიტროპოლიტიკური დაპირისპირების პალატის ყოფილი სპიკერი ნიუტ გინგრიჩმა აჯობა. გინგრიჩმა ხმების 40 პროცენტი მოიპოვა, რომელიც — მხოლოდ 27. სამხრეთ კავკასიის შტატში ხმის მიცემის პროცესში მონაწილეობა რესპუბლიკური პარტიის 580 000-ზე მეტმა მხარდამჭერმა მიიღო. რესპუბლიკელების მომდევნო პრაიმერი 31 იანვარს ფლორიდის შტატში გაიმართება.

მედიკალიზაცია თამარ გვირგვინის იუბილე მიუძღვნა
რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტმა დიმიტრი მედვედევმა მომლოდინი და კომპოზიტორს, თამარ გვერდინიელს 50 წლის იუბილე მიუძღვნა. „დიდება სიყვარული მოგიტანათ. თქვენ ყოველთვის გარჩევდნენ მაღალი პროფესიონალიზმით, ემოციური შესრულებით და რეპერტუარის სიმდიდრით“, — აღნიშნულია მედვედევის დეკლამაციაში, რომელიც მან გვერდინიელს გაუგზავნა. მედვედევმა თამარ გვერდინიელს ჯანმრთელობა და წარმატება უსურვა. საქართველოს, რუსეთისა და ინგუშეთის სახალხო არტისტი თამარ გვერდინიელს 50 წელი შეუსრულდა.

ეს ხალხმრავლობა და ფორიაძი ამერიკა-ირანის დაკავშირების ფონზე გააქტიურდა. იმასაც ადასტურებენ, რომ ის ხელსაწყოები, რომლებიც ამ უცხო ადამიანების ხელში უნახავთ, სამხედრო-სამედიცინო დანახარებებისა უნდა იყოს, რადგან მსგავსი რამ ქართველი არასამხედრო მედიკოსების ხელში არასოდეს უნახავთ.

«საავადმყოფოების სივრცე-სხელები» ირანთან მოსალოდნელ ომს ემსახურება

თბილისის კლინიკური რესპუბლიკური საავადმყოფო 2006 წელს, სანდრო კვიციანიშვილის მინისტრობისას, 12 მილიონ ლარად გაიყიდა. მაშინვე დიდი ამბავი ატყდა, რომ აქ ევროპული თანამედროვე ტიპის სუპერკლინიკა გაიხსნებოდა. სამწუხაროდ, ასე არ მოხდა. საავადმყოფოს შექმნა „ავერსს“ სურდა, მაგრამ 48000 კვ.მ ფართობის 14-სართულიანი, მრავალფუნქციური შენობა 7700 კვ.მ მინის ფართობით უცხოელებს მიჰყიდეს.

ინვესტორმა, მართალია, ამერიკიდან ცნობილი ქართველი პროფესორი ნიკოლოზ ყიფშიძეც ჩამოიყვანა და კლინიკას უთავკაცა, მაგრამ პირობა არ შეასრულა — იქ გადაუღებელი სამედიცინო დახმარების ცენტრი გაიხსნა. პაციენტს მდგომარეობიდან გამოიყვანენ, დიაგნოზს დაუსვამენ და, მაქსიმუმ, 2-3 დღეში შინ ან სხვა კლინიკაში წერენ. მკურნალობის პროცესი იქ არ მიმდინარეობს და არც ვინმე ფიქრობს, რომ ამ მიზნით ის დარჩენილი 13 სართული აითვისოს, რომელიც ამჟამად გაუგებარი მიზნებისთვის არის „დარეზერვებული“.

ბიჯს და პასუხიც ადეკვატური იქნებაო. არც ის არის გამორიცხული, ნატომ ირანის დასაბოლოებად, რისი დიდი შანსიც არსებობს, ქართული სამხედრო-სამედიცინო ბაზარიც შეიქმნოს, მაგრამ ეს რადიკალურად ვერ შეცვლის ქართულ-ირანულ დამოკიდებულებას — ნატოსა

რატომ არ ითვისებენ იმ დარჩენილ 13 სართულს უცხოელი ინვესტორები? რატომ არღვევენ პრივატიზებით განსაზღვრულ პირობებს? რატომ იხდიან საშაროდ თავს, როცა იციან, ამ ხელისუფლებასთან ხუმრობა არ შეიძლება? ანდა, რატომ მუშაობს ერთი ფლიგელის მხოლოდ 3-4 სართული?

ანდრეას ფოგ რასეუსენი: ნატო ირანთან ომს არ დაიწყებს! იცუვება თუ არა ნატოს გენერალის?

ამის თაობაზე „საქართველო და მსოფლიო“ საკმაოდ დამაჯერებელი ინფორმაციები მოაწოდებს. ითქვას, რომ, როცა რესპუბლიკური საავადმყოფო გაიყიდა, მალევე დანსაკუთრებით მისი მხოლოდ მცირე ნაწილის რეაბილიტაციის საკითხი და ეს თემა, ამ ბოლო პერიოდში განსაკუთრებით გააქტიურდა. ჩვენი ინფორმაციით, თუ ირანსა და ამერიკას შორის ურთიერთობა დაიძაბა და ამერიკა ლიად ჩავება ირანთან ომში, მაშინ რესპუბლიკური საავადმყოფო გადაეცემათ ამერიკელ ჯარისკაცებს როგორც შუალედური სამხედრო ჰოსპიტალი. დაჭრილი აშშ-ის კლინიკები იმპარალა-პინ, ანუ საქართველო ნატო-ირანის კონფლიქტში პირდაპირ იქნება ჩართული, რაც ერთი ორად ზრდის რისკს, რომ თბილისის ირანული რაიონების სამიზნედ იქცეს. ამის თაობაზე ირანის პრეზიდენტმა ახმადინეჯადმა ლიად განაცხადა: თუ რომელიმე სახელმწიფო შესაძლო კონფლიქტში ლიად ან არაპირდაპირ ჩაერევა, ირანი მის ქმედებას აღიქვამს როგორც მტრული სახელმწიფოს ნა-

და აშშ-ის „მომხრები“, რა ხანში, ისედაც ვართ. კულუარული ინფორმაციებით, 30 იანვარს აშშ-ში ობამა-საკაშვილის შეხვედრის ერთ-ერთი მთავარი თემა ირანთან ომში ქართული სამხედრო რესურსების გამოყენების შესახებ იქნება. შესაძლოა, ორი პრეზიდენტის განსჯის ნათესავი არ გახდეს თბილისის რესპუბლიკური საავადმყოფო და მისი გადაცემა აშშ-ის თავდაცვის სამინისტროსთვის, მაგრამ დაბალ დონეზე ამაზეც იქნება საუბარი. მით უფრო, აშშ-თან სამხედრო-სტრატეგიული თანამშრომლობის შესახებ, 4 ნელი, ხელშეკრულება გვაქვს გაფორმებული, ნატოს სამხედრო ოპერაციებში — ერაყსა და ავღანეთში, ქართველი ჯარისკაცები სისტემატურად მონაწილეობენ და ამ ხელშეკრულების საფუძველზე თუ ამ საავადმყოფოს დროებით გადაცემა და, შესაძლოა, მსოფლიო ომში ჩართვაც მოგვთხოვს, არ გავივიკვირდეს. ჩვენი ხელისუფლება კი დიდი სიხარულით დათანხმდება ამ ვარიანტს. სააკაშვილსა და მის გარემოცვას ნაკლებად ადარდებს ქვეყნისა და ხალხის პერსპექტივა, ის სანაცვლოდ რამდენიმე ასეულ მილიონ დოლარს მიიღებს, მიუხედავად ამას წინასწარჩვენოდ გამოიყენებენ.

იმის საფუძველს, რომ რესპუბლიკური საავადმყოფო გაუგებარი მიზნებისთვის, სავარაუდოდ კი, საქართველოს შემთხვევაში, სამხედრო ჰოსპიტლად გამოყენებისთვის არის დაკონსერვებული, იძლევა ისიც, რომ ამ უზარმაზარი შენობის 13 სართული ლამაზად უკუენითა, ანუ იქ არც პაციენტები უნფრთხი და არც სამედიცინო პროცედურები ხორციელდება. ფაქტობრივად, კლინიკა გაუქმებულია: იქ არც ავად, საექვოდ გამოიყურება. დამაჯერებელი ვერსიაა, რომ ამ საავადმყოფოს ირან-ამერიკის კონფლიქტისას ამერიკელები გამოიყენებენ და ამ კონფლიქტში ჩაგვითრევენ. ამ ეჭვს ისიც ადასტურებს, რომ რასპუბლიკური საავადმყოფოს დაცვის სამსახურის თანამშრომლები, რომლებიც სრულიად ცარიელ შენობაში იმყოფებიან, არც ერთი პაციენტი არ უფრო, აშშ-თან სამხედრო-სტრატეგიული თანამშრომლობის შესახებ, 4 ნელი, ხელშეკრულება გვაქვს გაფორმებული, ნატოს სამხედრო ოპერაციებში — ერაყსა და ავღანეთში, ქართველი ჯარისკაცები სისტემატურად მონაწილეობენ და ამ ხელშეკრულების საფუძველზე თუ ამ საავადმყოფოს დროებით გადაცემა და, შესაძლოა, მსოფლიო ომში ჩართვაც მოგვთხოვს, არ გავივიკვირდეს. ჩვენი ხელისუფლება კი დიდი სიხარულით დათანხმდება ამ ვარიანტს. სააკაშვილსა და მის გარემოცვას ნაკლებად ადარდებს ქვეყნისა და ხალხის პერსპექტივა, ის სანაცვლოდ რამდენიმე ასეულ მილიონ დოლარს მიიღებს, მიუხედავად ამას წინასწარჩვენოდ გამოიყენებენ.

რომლებიც ამ უცხო ადამიანების ხელში უნახავთ, სამხედრო-სამედიცინო დანახარებებისა უნდა იყოს, რადგან მსგავსი რამ ქართველი არასამხედრო მედიკოსების ხელში არასოდეს უნახავთ. ვაჟა-ფშაველას პროსპექტის მხრიდან „ემერჯენსი“, როგორც იტყვიან, მტერს უბრძოლებს თვალს, ნუცუბიძის ქუჩის მხრიდან — მოყვარულს: ჩაბნელებული 13 სართული ავად, საექვოდ გამოიყურება. დამაჯერებელი ვერსიაა, რომ ამ საავადმყოფოს ირან-ამერიკის კონფლიქტისას ამერიკელები გამოიყენებენ და ამ კონფლიქტში ჩაგვითრევენ. ამ ეჭვს ისიც ადასტურებს, რომ რასპუბლიკური საავადმყოფოს დაცვის სამსახურის თანამშრომლები, რომლებიც სრულიად ცარიელ შენობაში იმყოფებიან, არც ერთი პაციენტი არ უფრო, აშშ-თან სამხედრო-სტრატეგიული თანამშრომლობის შესახებ, 4 ნელი, ხელშეკრულება გვაქვს გაფორმებული, ნატოს სამხედრო ოპერაციებში — ერაყსა და ავღანეთში, ქართველი ჯარისკაცები სისტემატურად მონაწილეობენ და ამ ხელშეკრულების საფუძველზე თუ ამ საავადმყოფოს დროებით გადაცემა და, შესაძლოა, მსოფლიო ომში ჩართვაც მოგვთხოვს, არ გავივიკვირდეს. ჩვენი ხელისუფლება კი დიდი სიხარულით დათანხმდება ამ ვარიანტს. სააკაშვილსა და მის გარემოცვას ნაკლებად ადარდებს ქვეყნისა და ხალხის პერსპექტივა, ის სანაცვლოდ რამდენიმე ასეულ მილიონ დოლარს მიიღებს, მიუხედავად ამას წინასწარჩვენოდ გამოიყენებენ.

სუპერთანამედროვე ადამიანების ხელში უნახავთ, სამხედრო-სამედიცინო დანახარებებისა უნდა იყოს, რადგან მსგავსი რამ ქართველი არასამხედრო მედიკოსების ხელში არასოდეს უნახავთ. ანუ საქართველო არაპირდაპირ, მაგრამ მაინც იქნება ჩართული ამ ომში. პრინციპში, ნატოს საბრძოლო კოალიციის წევრები რა ფორმით გაგვხვდებიან, ირანისთვის სულ ერთია — მის ლეგიტიმური უფლება ექვება, დაბომბოს საქართველოს ტერიტორია. — დიხა, ეს სამწუხარო რეალობა და სააკაშვილი და მისი ბანდა მზად არიან, ნებისმიერ ომში ჩართი საქართველო, ოღონდ თანამედროვეები არ დაკარგონ. შესაძლოა, ჩვენი სამხედრო აეროდრომების გამოყენების უფლებაც მისცენ, ამაზეც ნათქვამია. — ნატოს გენერალური მდივანი ირანზე უნდა — ირანთან ომი არ იქნებაო. — მოვლენები სანინალმდეგოდ მიმდინარეობს, პროცესი დაწყებულია და მერე ისეთ ჩიხში შევა, რასმუსენს რომც სურდეს, ვეღარ გამოიყვანს. თან ამ რანგის პოლიტიკოსებს სწევიათ, მშვიდობაზე ილაპარაკონ და სანინალმდეგოდ აკეთონ. — ჩვენ რა გვეუწვება, თუ ომში ჩართულნი აღმოვჩნდებით? — ამ უბედურებს რომ გადავურჩეთ, დროზე უნდა გავყაროთ ეს ნაცბანდა!

თბილისის რესპუბლიკურ საავადმყოფოში განვითარებული საქველი და ფორსირებული ქმედებები? ვის დაუფრთხი — რასმუსენს? თუ დაველოდოთ, როდის გადაიბარებენ აშშ-ს თუ ნატოს ჯარები რესპუბლიკურ საავადმყოფოს და როდის „გადაიწყებენ“ სამხედრო საავადმყოფოდ? „საქართველო და მსოფლიო“ ლეიბორისტული პარტიის ერთ-ერთ ლიდერს, გიორგი გუბაშვილს დაუკავშირდა. — ბატონო გიორგი, ჩვენი ინფორმაციით, თუ ამერიკა-ირანის შორის ომი დაიწყო, საქართველოს ხელისუფლება მზადაა, თბილისის რესპუბლიკური საავადმყოფო ამერიკელებს, ზოგადად, ნატოს ალიანსს გადასცეს, რაც ამ ომში საქართველოს არაპირდაპირი ჩართვის ტოლფასია. — ანალოგიური ინფორმაცია ჩვენც გავაჩინა და ახლა ამ ინფორმაციას ვამოწმებთ. ოღონდ ხელისუფლება შეინარჩუნოს სააკაშვილმა და არამარტო რესპუბლიკურ საავადმყოფოს, ყველა საავადმყოფოს გადასცემს ამერიკელებს და ნებისმიერ ომში ჩართვას ქვეყანას. ეს ე. წ. 150 საავადმყოფოს პროექტი რომ მიმდინარეობს და სააკაშვილი დღემდე თითო საავადმყოფოს ხსნის, ეს „საავადმყოფოების ციებ-ცხელება“ ირან-ამერიკის მოსალოდნელ ომს ემსახურება და, ცხადია, ამერიკეული ჯარისკაცების მომსახურებას. — ანუ საქართველო არაპირდაპირ, მაგრამ მაინც იქნება ჩართული ამ ომში. პრინციპში, ნატოს საბრძოლო კოალიციის წევრები რა ფორმით გაგვხვდებიან, ირანისთვის სულ ერთია — მის ლეგიტიმური უფლება ექვება, დაბომბოს საქართველოს ტერიტორია. — დიხა, ეს სამწუხარო რეალობა და სააკაშვილი და მისი ბანდა მზად არიან, ნებისმიერ ომში ჩართი საქართველო, ოღონდ თანამედროვეები არ დაკარგონ. შესაძლოა, ჩვენი სამხედრო აეროდრომების გამოყენების უფლებაც მისცენ, ამაზეც ნათქვამია. — ნატოს გენერალური მდივანი ირანზე უნდა — ირანთან ომი არ იქნებაო. — მოვლენები სანინალმდეგოდ მიმდინარეობს, პროცესი დაწყებულია და მერე ისეთ ჩიხში შევა, რასმუსენს რომც სურდეს, ვეღარ გამოიყვანს. თან ამ რანგის პოლიტიკოსებს სწევიათ, მშვიდობაზე ილაპარაკონ და სანინალმდეგოდ აკეთონ. — ჩვენ რა გვეუწვება, თუ ომში ჩართულნი აღმოვჩნდებით? — ამ უბედურებს რომ გადავურჩეთ, დროზე უნდა გავყაროთ ეს ნაცბანდა!

ხვალ იყო იანი

ალექსანდრა ჭაჭია: „ერაყში შეჭრით ამერიკალებმა სტიმული მისცეს მსოფლიოში ბირთვული შეიარაღების ახალ რბოლას, რადგან ყველა იმ ქვეყნისთვის, რომელთაც არ უნდათ ამერიკის კოლონიალ იმპერია, ნათელი გახდა, რომ ამერიკის თავდასხმისგან თავის გადასარჩენად ბირთვული იარაღი უნდა იქონიონ. ერაყს რომ მართლაც ჰქონოდა ბირთვული იარაღი, ამერიკალები არასდროს შეყოფდნენ იმ ცხვირს. ერაყის ბაიდი აიძულეს დღეს ირანს ბირთვული პროგრამის ფორსირებას“.

ირან-ამერიკის უსაძლო ომი და საფრთხე, რომელიც საქართველოს ემუქრება

ირანული წარმოების რაკეტა „საჟილი“. ფრანის მანძილი 2500 კმ.

დასავლეთსა და ირანს შორის დაპირისპირება დღითიდღე მწვავედება. მილიტარისტულ განცხადებებსა და იარაღის უღარუნს არც ერთი მხარე არ ერიდება, რაც გარკვეულწილად ომის დაწყების შთაბეჭდილებას ქმნის. ერთის მხრივ, დასავლეთი ირანს ბირთვული პროგრამის შეუჩერებლობის შემთხვევაში მკაცრი სანქციებით ემუქრება, ხოლო, თავის მხრივ, ირანი ამის საპასუხოდ ორმუხის სრუტის გადაკეცვით იმუქრება, საიდანაც მსოფლიო ნავთობის 40%-ის ტრანსპორტირება ხორციელდება.

მცდელობა — საიდუმლოდ შექმნას ბირთვული იარაღი, რომელსაც დასავლეთის ან ისრაელის წინააღმდეგ გამოიყენებს.

ქირითადი მიზანი, რის ბაზოც ირანი ცდილობს, შექმნას ბირთვული იარაღი, არის არა რომელიმე „არაკითილ-მოსურნე“ სანაღმნიფოს განადგურება, არამედ საკუთარი უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, რადგან არცთუ კომფორტულად გრძნობს თავს ამერიკის გავლენის ქვეშ მყოფი ქვეყნების გარემოცვაში, რომელიც ხშირად ირანის ინტერესების სანაღმნიფოდ გამოიყენება.

ცხვირს. ერაყის ბაიდი აიძულეს დღეს ირანს ბირთვული პროგრამის ფორსირებას“.

რაც შეეხება საქართველოს შესაძლო ჩართულობას ირანის წინააღმდეგ სამხედრო კამპანიაში: ომის სცენარში აბრულოტურად შესაძლებელია, რომ ამერიკის ხელი-სუფლებსა საქართველოს ტერიტორიას განიხილავდეს როგორც სამხედრო პლაცდარმს ირანის წინააღმდეგ დარტყმების განსახორციელებლად, მითუმეტეს, რომ საქართველო ამერიკის მოკავშირე და სტრატეგიული პარტნიორია. ასეთ შემთხვევაში რა საფრთხეები შეიძლება დაემუქროს საქართველოს? იმის ალბათობა, რომ ირანი თბილისის მიმართული დარტყმების რაკეტის გამოშვებას, ძალიან მაღალია, მაგრამ არის კიდევ ერთი პრობლემა — რუსეთი, რომლისთვისაც ირანში ამერიკული ჰეგემონიის დამყარება, გეოპოლიტიკური თვალსაზრისით, კატასტროფის ტოლფასი იქნება, მითუმეტეს რუსმა სამხედრო მაღალჩინოსანმა უკვე გააკეთა განცხადება, რომ ირანის წინააღმდეგ ომის შემთხვევაში რუსეთი საქართველოს ტერიტორიაზე „სამხედრო ბლოკადის“ გარღვევას მოახდენს, რათა უზრუნველყოს სომხეთში (გიუმრი) განლაგებული რუსული სამხედრო ბაზის უსაფრთხოება. რუსეთის მორიგი ინტერვენცია, რომელიც, არავინ იცის, რა მასშ-

ტაბის იქნება, ძალიან არასაბურველ რეალობას უსახავს ჩვენს ქვეყანას.

გასულ კვირას პუტინის მიერ გაკეთებულმა განცხადებებმა, რომელიც ამერიკის თავდაცვის სისტემების საქართველოში განლაგების საკითხს ეხებოდა ქართულ საზოგადოებაში არაერთგვაროვანი რეაქცია გამოიწვია: ნაწილმა მორიგ სამხედრო რიტორიკად, ზოგმა კი უპასუხისმგებლო ადამიანის მიერ ნათქვამი სიტყვებმა შეაფასა. **ჩვენთვის არ არის უმნიშვნელო, თუ სად განლაგდება სისტემები — ჩვენთან ახლოს თუ რეგულარულად მომხმარებელი. ჩვენ არ შევეგუებით, თუ იგი საბოლოოდ საქართველოს ტერიტორიაზე აღმოჩნდება... ჩვენი დარტყმითი სისტემები საქართველოს ტერიტორიას უნდა დავეუზიანოთ? წარმოგიდგენიათ, რა საშიშროებაა ეს? ვეაქვს გარანტია, რომ ეს არ მოხდება? არა!** — განაცხადა პუტინმა რუსული საინფორმაციო საშუალებების რედაქტორებთან შეხვედრისას.

პუტინის თითქოსდა უბრალოდ წამოსროლილი სიტყვები სინამდვილეში არის მუქარის შემცველი და ძალიან მკაფიო სიგნალი, რომ, თუკი საქართველოს ტერიტორიაზე ამერიკული რაკეტები განლაგდება, მაშინ რუსეთი მზად არის, გაატაროს ყველაწინაპირი ზომები ამის აღსაკვეთად.

ეს განცხადება მითუმეტეს

ერთ-ერთ ინტერვიუში პოლიტოლოგი ალექსანდრა ჭაჭია საუბრობს იმ მიზეზებზე, რომლებმაც უბიძგა ირანს, ნაჩქარევად შეექმნა ბირთვული პროგრამა: „**ერაყში შეჭრით ამერიკალებმა სტიმული მისცეს მსოფლიოში ბირთვული შეიარაღების ახალ რბოლას, რადგან ყველა იმ ქვეყნისთვის, რომელთაც არ უნდათ ამერიკის კოლონიალ იმპერია, ნათელი გახდა, რომ ამერიკის თავდასხმისგან თავის გადასარჩენად ბირთვული იარაღი უნდა იქონიონ. ერაყს რომ მართლაც ჰქონოდა ბირთვული იარაღი, ამერიკალები არასდროს შეყოფდნენ იმ ცხვირს. ერაყის ბაიდი აიძულეს დღეს ირანს ბირთვული პროგრამის ფორსირებას“.**

ირან-ამერიკის შორის ომის დაწყების შემთხვევაში, იქნება თუ არა საქართველოს ტერიტორია გამოყენებული სამხედრო პლაცდარმად? ეს არის კითხვა, რომელიც დღეს ქართულ საზოგადოებას ანუხებს.

ახლო აღმოსავლეთში მორიგ დაძაბულობას საეჭვოდ ემთხვევა ობამა-საკაშვილის შეხვედრა, რომელიც, ოფიციალური ინფორმაციით, 30 იანვარს „ოვალურ დარბაზში“ გაიმართება. როგორც თეთრი სახლის ოფიციალურ ვებგვერდზე გამოქვეყნებული განცხადება გვაცხობინებს, პრეზიდენტი ობამა „კიდევ ერთხელ დაადასტურებს აშშ-ის მხარდაჭერას საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის მიმართ მის საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში“ და „ხაზს გაუსვამს“ საქართველოსთან „თავდაცვის სფეროში თანამშრომლობის მნიშვნელობას, მათ შორის, საქართველოს დიდ წვლილს ავღანეთის საერთაშორისო უსაფრთხოების ოპერაციაში“. ბუნებრივია, მათ თემებზე აუცილებლად იქნება საუბარი, მითუმეტეს ივანიშვილის პოლიტიკური გააქტიურების შემდეგ, თუმცა, სავარაუდოდ, განხილვის ერთ-ერთი მთავარი საკითხი, ამერიკა-ირანს შორის ომის შემთხვევაში, საქართველოს რაიმე ფორმით მონაწილეობა იქნება. **საკუთარი ძალაუფლების გადასარჩენად დღეს სააკაშვილი ყველაფერზეა ნამსვლილი არაა, ამერიკას საქართველოს ტერიტორიის სამხედრო მიზნით გამოყენების უფლება უყრყენდა მისთვის, ისე, რომ სახელმწიფო ინტერესი არც გაითვალისწინოს. მითუმეტეს, სააკაშვილი არ არის დამოუკიდებელი მმართველი, ის ერთი ჩვეულებ-**

რივი პროკონსულია, რომელსაც საქართველო და ქართველი ხალხის ეროვნული ინტერესები არაფრად უღირს.

სანამ იმ უარყოფით შედეგებზე ვისაუბრებთ, რაც შეიძლება მოჰყვეს ირან-ამერიკის ომს, აუცილებელია, ითქვას, რომ ირანის ისლამური რესპუბლიკა რიგობით, ხელნაწილისა და სახელმწიფო არ არის, რომელსაც ამერიკა მარტივად დაიმორჩილებს. ისლამური ფუნდამენტალიზმის ჭაობში ჩაფლული ქვეყანა, რომლის მოსახლეობა 80 მილიონს აღწევს, მდიდარია გაზისა და ნავთობის რესურსებით. გარდა ამისა, ირანს განსაკუთრებული ადგილი უკავია მსოფლიო პოლიტიკურ რუკაზე და უმნიშვნელოვანესი გეოპოლიტიკური და გეოსტრატეგიული მდებარეობა გააჩნია რეგიონში. ვინაიდან წარმოადგენს მაკავშირებელ რგოლს კასპიის ზღვის აუზის ქვეყნებსა და ახლო აღმოსავლეთს, კავკასიასა და აზიას შორის. ასევე გასათვალისწინებელია ირანის ახლო მდებარეობა მსოფლიოს უმნიშვნელოვანეს ნავთობსაბადოებთან და მისი, როგორც ამ ნიაღისეულის ერთ-ერთი უდიდესი მომწოდებლის როლი რეგიონისთვის და ზოგადად, მსოფლიოსთვის.

თუმცა ყველა ეს სიკეთე ირანისადმი მსოფლიოს იმპერიალისტური ძალების ინტერესს აათმავებს. ასევე, ირანის მზარდი ამბიციები და მსოფლიოს დამოუკიდებელ, ანგარიშგასანევ ძალად ჩამოყალიბებისკენ სწრაფვა, რომლის მიღწევას დასავლეთთან შეთანხმების გარეშე ცდილობს, ამერიკის უკმაყოფილებას იწვევს. განხეთქილების მთავარ მიზეზად კი დღემდე რჩება ბირთვული პროგრამა, კერძოდ, ირანის

ისლამის რევოლუციის მცველთა საზღვაო კორპუსის ქვედანაყოფი

ამრიგად, პუტინის სიტყვების იგნორირება ან გაქილიება ჩვენ არანაირ დადებით შედეგს არ მოგვცემს, რადგან, თუ მოვლენები მართლაც ამ არასასურველი სცენარით განვითარდა, საქართველოში რუსეთის ინტერვენციის საფრთხე რეალური იქნება, რაც საქართველოს სახელმწიფოებრივ კითხვის ნიშნის ქვეშ დააყენებს, ხოლო რუსეთს მისცემს შესაძლებლობას, კვლავ გაიმყაროს პოზიციები კავკასიაში.

გიორგი აქაქარიანი

გასულ თვეს პრეზიდენტის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებმა დაადასტურეს, რომ პრეზიდენტის უფლებათა, გასცეს ბრძანება ნებისმიერი იმ ადამიანის მოკვლის შესახებ, ვისაც ტერორისტებთან დაკავშირებად მიიჩნევენ (არადა, ისეთი ქვეყნებს, როგორც ნიგერია, ირანი და სირია, რეგულარულად აკრიტიკებენ სახელმწიფო მტრების სასამართლოს განაჩენის გარეშე დახვრების გამო).

საპატიო

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის პროფესორი «ამერიკული დემოკრატიის» წინააღმდეგ

ათი მიზეზი იმისა, თუ რატომ არ არის ამერიკა თავისუფლების ქვეყანა (ქვეყნება უნივერსალური უფლებებით)

ამშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტი ყოველწლიურად აქვეყნებს ანგარიშებს სხვა ქვეყნებში ადამიანის უფლებათა დაცვის შესახებ, რომლებშიც ლაპარაკია ამ დარგში შემზღუდავ კანონებსა და ნორმატიულ აქტებზე. რა ხდება ამ თვალსაზრისით საკუთრივ ამერიკაში? ამ საკითხს განიხილავს ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის სამოქალაქო უფლებათა პროფესორი ჯონათან ტერლი.

10 წლის განმავლობაში, 2001 წლის 11 სექტემბრიდან მოყოლებული, ჩვენი ქვეყანა ყოველწლიურად ზღუდავს სამოქალაქო უფლებებს თავისი სახელმწიფოებრივი უსაფრთხოების გაფართოების სახელით. ამის ყველაზე ბოლო მაგალითია პარამარ, 31 დეკემბერს ხელმოწერილი კანონი, რომლის ძალითაც შეიძლება საკუთარი მოქალაქეები უვადოდ ჰყავდეთ დაპატიმრებული. ყველა ახალი უფლებამოსილება, რომელთაც ვაშინგტონი ითვალისწინებს უსაფრთხოების გაძლიერების მიზნით, წინააღმდეგობრივი ხასიათისაა. უფლებამოსილებათა ასეთი მოზაიკა ჩვენს ქვეყანას, მთლიანად თუ არა, ნაწილობრივად მინც ავტორიტარულ სახელმწიფოდ წარმოგვიდგენს.

საგდებად, ხოლო მოქალაქეებს მათი დასაცავი უნივერსალური შესაძლებლობები და დარჩათ. არადა, სწორედ ეს არის ის პრობლემები, რომლებიც გაუჩნდა ჩვენს ქვეყანას ახალი კანონების მიღებასთან დაკავშირებით. პრეზიდენტმა ობამამ, ისევე, როგორც მისმა წინამორბედმა პრეზიდენტმა ბუშმა, განაცხადა, რომ აქვს უფლება, გასცეს ბრძანება ნებისმიერი ადამიანის მოკვლის, რომელიც ტერორისტად ან ტერორისტის ხელშემწყობად არის მიჩნეული. პარამარ მან მოიხონა ამშ-ის მოქალაქის, ანვარ ალ-ავლაკისა და სხვათა მკვლელობა აღნიშნული უფლებებიდან გამომდინარე. გასულ თვეს პრეზიდენტის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებმა დაადასტურეს, რომ პრეზიდენტის უფლებათა, გასცეს ბრძანება ნებისმიერი იმ ადამიანის მოკვლის შესახებ, ვისაც ტერორისტებთან დაკავშირებულად მიიჩნევენ (არადა, ისეთ ქვეყნებს, როგორც ნიგერია, ირანი და სირია, რეგულარულად აკრიტიკებენ სახელმწიფო მტრების სასამართლოს განაჩენის გარეშე დახვრების გამო).

შაულებული ადამიანები სამხედრო ხელისუფლებას აპყავს პატიმრობაში; პრეზიდენტსაც აქვს უფლება, გაუთქვევდელი დროით დააკავოს ტერორიზმში ეჭვმიტანილი დადანაშაულებული მოქალაქეები. მართალია, ადმინისტრაცია აცხადებს, რომ ეს დებულება არსებული კანონის მხოლოდ კოდიფიცირებას ახდენს, ექსპერტები კი ფართოდ განიხილავენ ამ საკითხს, მაგრამ ადმინისტრაცია მაინც თავისაზე დგას და გამოდის ამ უფლების კითხვის ნიშნის ქვეშ დაყენების წინააღმდეგ. მთავრობა მოქალაქეებისთვის საკუთარი უფლებების სასამართლოებრივ დაცვის შესაძლებლობას ეწინააღმდეგება.

თვითნებური საპატიო

ამერიკიდან პრეზიდენტი გადაწყვეტს, სად უნდა განიხილოს მოქალაქის საქმე — ფედერალურ სასამართლოში თუ სამხედრო ტრიბუნალში. ბუშმა 2001 წელს განიმტკიცა ამის უფლება. ობამა აგრძელებს მის პრაქტიკას.

არასანხილავი ჩრქვა

პრეზიდენტს შეუძლია თვალთვალის ორგანიზება, ახალი უფლებამოსილებით შეუძლია აიძულოს დანესებულებები და უწყებები, გასცენ ინფორმაცია მოქალაქეთა ფინანსების, მათი ნაცნობებისა და კავშირ-ურთიერთობის საშუალებათა შესახებ. ასეთი უფლებამოსილება ბუშმა მიიღო 2001 წელს „პატრიოტის აქტიდან“ გამომდინარე, ობამამ კი გააფართოვა უფლებამოსილება 2011 წელს, ამჟამად კი ჩხრეკის ჩატარება შესაძლებელია ყველგან და

ყველაფრის — საქმიანი დოკუმენტაციიდან დაწყებული, ბიბლიოთეკის თქვენს სააბონენტო ბარათში ჩანაწერებით დამთავრებული. მთავრობას შეუძლია გამოიყენოს „უშიშროების ეროვნული წერილები“ — ჩხრეკის საგანგებო რეჟიმი, რომელიც გამოიყენება ფედერალურ ბიუროს უფლებებს აძლევს, აიძულოს ზანკები, გაიფორმონ ინფორმაცია მათი კლიენტების ანგარიშების შესახებ, ასევე, სატელეფონო კომპანიები, ინტერნეტ-პროვაიდერები, სხვა კომპანიები — ნებისმიერი მასალის წარუდგინონ გამოძიებას მოთხოვნისთანავე. ნიშანდობლივია, რომ ასეთ მოთხოვნას არ სჭირდება დასაბუთება, ხოლო ორგანიზაციები ვალდებული არიან, საიდუმლოდ შეინახონ ინფორმაცია ამგვარი ცნობების გაცემის თაობაზე.

საიდუმლო ემსახურა

ამჟამად მთავრობა რეგულარულად გამოიყენებს გასაიდუმლოებულ მტკიცებულებას პირთა დასაკავებლად, ასევე — ფედერალურ სასამართლოებსა და სამხედრო ტრიბუნალებში. ამას გარდა, აიძულებს, ჩაშალონ საქმეები შეერთებული შტატების წინააღმდეგ უბრალო განცხადებით, რომ აღნიშნული შემთხვევის განხილვა მთავრობას აიძულებს, გაამჟღავნოს საინფორმაციო ინფორმაცია, რაც ზიანს მიაყენებს ეროვნულ უშიშროებას. ასეთ განცხადებებს ფედერალური სასამართლოები უმეტესად უკრიტიკოდ ითვალისწინებენ. გასაიდუმლოებული იურიდიული დასკვნებიც, რომლებიც საფუძვლად ედება ობამას მთავრობის სამოქმედო ღონისძიებებს.

მსოფლიო მოთხოვდა იმ ადამიანების დასჯას, ვინც დაახლო ტერორიზმში ეჭვმიტანილები ბუშის ადმინისტრაციის მმართველობის პერიოდში, მაგრამ 2009 წელს ობამას ადმინისტრაციამ განაცხადა, რომ უფლებას არავის მისცემს, დაჰკითხონ ცენზურული საფუძვლიანი სამმართველოს თანამშრომლები, აღძრან სისხლის სამართლის საქმე მათ წინააღმდეგ ამგვარი მოქმედების გამო.

საიდუმლო სასამართლო

მთავრობამ გაიფართოვა უფლებები საიდუმლო სასამართლოს გამოსაყენებლად იმ საქმეების განხილვისას, რომლებიც დაკავშირებულია უცხოელი აგენტების თვალთვალთან, რისთვისაც განავრცო საფუძვლების სია, რომლებიც გაიცემა საიდუმლო ორდერები. 2011 წელს ობამამ კვლავ შეიტანა დამატებანი აღნიშნულ უფლებამოსილებაში, მათ შორის არის ისეთებიც, რომლებიც უფლებას იძლევა, საიდუმლოდ გაჩხრიკონ ადამიანები, რომლებიც არ არიან გარკვეული ტერორისტული ჯგუფების წევრები.

სასამართლო კიბის იუნიტატი

ობამას ადმინისტრაცია, ბუშის ადმინისტრაციის მსგავსად, განახორციელებს იმ კომპანიების ხელშეუხებლობის პოლიტიკას, რომლებიც მას ეხმარებიან მოქალაქეთა არასანქცირებულ თვალთვალში, ბლოკავენ მოქალაქეთა მკვლელობას, დაიცვას პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება.

მოქალაქეთა გეოგრაფიული თვალთვალის

ობამას ადმინისტრაცია წარმატებით იცავდა GPS-ის გამოყენების უფლებას მიზნობრივი მოქალაქეების ნებისმიერი მოძრაობის თვალთვალის საქმეში სასამართლოს გაადაწყვეტილების ან შესაბამისი ანგარიშის უქონლად.

საგანგებო გაყვება

მთავრობას ახლა უკვე აქვს უფლება, სხვა ქვეყნებს გადასცეს მოქალაქეები, ან არამართველობის თანამშრომლები, აღძრან სისხლის სამართლის საქმე მათ წინააღმდეგ ამგვარი მოქმედების გამო.

ისეთ ქვეყნებში, როგორცაა სირია, საუდის არაბეთი, ეგვიპტე და პაკისტანი, დაგმო-ბილი იყო.

ეს ახალი კანონები გარდა უშიშროების მზარდი სისტიმის დაფინანსების კვალზე სახელმწიფო და ფედერალურ დონეებზე, მათ შორის, ახალი სათვალთვალთა კამერების, უშიშროების ათიათასობრივ ტანსაცმელსა და ანტიტერორისტულ საძიებო თანამშრომლისა და ანტიტერორისტულ საძიებო ტექნიკის გარეშე.

ზოგიერთი პოლიტიკოსი მხრებს იჩენას და აცხადებს, რომ ასეთი ფართო უფლებები მხოლოდ პასუხა ცხოვრებაზე, რომელშიც ვტრიალებთ. აი, ერთი დამახასიათებელი გამოხატულება: „სიტყვის თავისუფლება შესანიშნავი იდეაა, მაგრამ ჩვენ ომის მდგომარეობაში ვიმყოფებით“ (სენატორი ლინდსი გრემი).

პოლიტიკოსების ერთი ნაწილი მიიჩნევს, რომ ასეთი უფლებამოსილებანი შეიძლება არსებობდეს, მაგრამ საქმის არის, როგორ გამოიყენებ მათ. ასეთია ლიბერლების დამახასიათებელი რეაქცია, რომელთაც არ შეუძლიათ ისევე გაიკვირონ ობამა, როგორც თავის დროზე აკრიტიკებდნენ ბუშს.

მაგრამ ქვეყნის ავტორიტარობა განისაზღვრება ავტორიტარული უფლებამოსილების არა მხოლოდ გამოყენებით, არამედ გამოყენების შესაძლებლობით საერთოდ.

2001 წლის 11 სექტემბრის შემდეგ ჩვენ შევქმენით მთავრობა, რომლისაც უწინოდ ჩვენი ქვეყნის შემქმნელები: მთავრობა ფართო, უმეტესად, არაკონტროლირებადი უფლებამოსილებით და იმ იმედით, რომ მას ღონივრულად გამოიყენებენ.

ჯონათან ტერლი, ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის სამოქალაქო სამართლის პროფესორი www.washingtonpost.com

ამერიკელი თავიანთი ერს თავისუფლების მსოფლიო სიმბოლოდ მიიჩნევენ, ხოლო ისეთი ქვეყნებს, როგორც კუბა და ჩინეთია — არათავისუფალ ქვეყნებად. ამ შეფასებაში ჩვენ მხოლოდ სანახევროდ ვართ გართალი, რადგან შეერთებულ შტატებს დღეს ამგვარ რეჟიმებთან გაცილებით მეტი აქვთ საერთო, მიუხედავად იმისა, მოსწონს ეს ვინმეს თუ არა.

პოლიტიკა

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

რა აღიარება და ჩვენება უნდა იმას, რომ, თუ ცხვირში მოგვხვდა რუსეთის სახელმწიფოსგან, სწორედ ჩვენი ახირებული „ნატო-ნატოს“ ქახილის გამო. დახადეთ რუკას და დაინახავთ, რომ დაწყებული ბალტიის და გაბრკალებული აღმოსავლეთი ევროპის ახლადგამოჩენილი ლიბერალური დემოკრატიის ძველებით, რუსეთი, პრაქტიკულად, ალყაში მოქცა ე. წ. ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის სამხედრო გაზავებით თუ რაკეტსაფრინაო დამცავი რადარებით. მხოლოდ სამხრეთ კავკასიის ვინცო ზოლიდა დარჩა და აქაც, თუ რაიმე სახით შემოაღწია ნატოს ინფრასტრუქტურამ, რუსეთის სრული ალყა სახეზე იქნება.

«РЕБЯТА, ДАВАЙТЕ ЖИТЬ ДРУЖНО!»

ეს ბოლო კვირაა, ქართული მედიის მთავარი სალაპარაკო თემა, რუსეთის ახლანდელი პრემიერის (მარტიდან უეჭველად პრეზიდენტის) ვლადიმერ პუტინის მოულოდნელი მიმართვა ქართველი ხალხისადმი და არა მომავალი და მითუმეტეს ახლანდელი ხელისუფლებისადმი.

რატომ მოულოდნელი? იმიტომ, რომ რუსული მედიის წარმომადგენლებთან შეხვედრაზე, სადაც არავის უსხევებია საქართველო, ვლადიმერ პუტინმა, ყოველგვარი შეკითხვის გარეშე, საკმაოდ ვრცლად ისაუბრა რუსეთ-საქართველოს ბოლოდროინდელ ურთიერთობებზე; უფრო სწორად, ამ ურთიერთობების პრაქტიკულად არასებობაზე...

პუტინის მიმართვის, ჩემის აზრით, გულწრფელი პათოსით თითქმის თანაბრად მიუღებელი აღმოჩნდა როგორც მმართველი წრის, ანუ ე. წ. მიწაცეცხისთვის, ასევე რესპუბლიკელების თამადაობით იმ ოპოზიციისათვისაც, ვინც წლევანდელ აპირებს არჩევნების გზით ხელისუფლების ჩანაცვლებას. დიახ, ჩანაცვლებას, რადგან ჩანაცვლებასა და შეცვლას, როგორც დიდი შოთა იტყოდა, „შუა უზის დიდი მზღვარი“ და რაზეც სულ უფრო ხშირად საუბრობს ქართველი საზოგადოების გონიერი, ანალიზის უნარის მქონე ნაწილი.

მაგრამ ეს სხვა თემაა და ამაზე სხვა დროს...

მიწაცეცხმა, როგორც მოსალოდნელი იყო, აკუნა მიწაცეცხისა და ნუგზარ წინკლაურების პირით, ამ ყველაფერს პუტინის **მორიგი აღიარებითი ჩვენება** უნოდეს იმის შესახებ, თუ ვინ და რატომ დაინიშნა 2008 წლის აგვისტოში ომი (პირველ აღიარებულ ხომ დიმიტრი მედვედევს „ჩვენება“ ითვლება).

ხოლო „ბიძინაჩვენის“ ოპოზიციამ განსაკუთრებული ვერაფერი აღმოაჩინა და ეს მიმართვა, პუტინის წინასწარ ჩვენო პიარს მიაწერეს მხოლოდ. თუმცა ყასიდად ისიც აღინიშნა, რომ, ნატოსკენ სწრაფვასთან ერთად, რუსეთთან ურთიერთობების დალაგება საჭირო, მაგრამ ერთი მხრივ გამორიცხავს. **არადა, ქართული საზოგადოების უმრავლესობის მოთხოვნაა არა „დალაგება“ (დალაგება მოთახლეობაშია, აი, „შუბრაქს“ რომ ეძახიან), არამედ იმ კათიმიგაზოგული, უფრო მეტიც, ყოფილ დროება რუს-ქართველთა შორის**

ში იმ ბათი აბრუს გატყობა და თითქმის დაქვეითება დასავლეთ და მცირე აზიაში — ერთი იყო...

მიწაცეცხს კი, ილიას სურათები მხოლოდ ანტიურაჟად სჭირდებათ კაბინეტებში, მის ნააზრევთან კი მწყრალად გახლავან. იქამდეც კი, რომ მიხეილ მაღალს ამას წინათ გადატრიალება მოუხდენია ქართულ ისტორიოგრაფიაშიც („ც“ იმიტომ, რომ მანამდეც ბევრი რამ გადაუტრიალებია, არქიტექტურა და ა. შ.), როცა გიორგიევსკის ტრაქტატისთვის საქართველოს პირველი ოკუპაცია უნდებოდა.

ამაზე თურმეობითი იმიტომ ვსაუბრობ, რომ თავად არ მომისმენია მსგავსი რამ და მიშიკოს ამ „აღმოჩენაზე“ რუსეთის საგარეო საქმეთა მინისტრის შემოთვალისწინებულ კომენტარს ნავიკითხე სოციალურ ქსელში — ეტყობა, ამას ქართველ ბავშვებს ასწავლიან სკოლებში, რაც საშინაოა.

და მიწაცეცხმა უნდა იმის შესახებ, თუ ვინ და რატომ დაინიშნა 2008 წლის აგვისტოში ომი (პირველ აღიარებულ ხომ დიმიტრი მედვედევს „ჩვენება“ ითვლება).

მაგრამ ეს სხვა თემაა და ამაზე სხვა დროს... **მიწაცეცხმა**, როგორც მოსალოდნელი იყო, აკუნა მიწაცეცხისა და ნუგზარ წინკლაურების პირით, ამ ყველაფერს პუტინის მორიგი აღიარებითი ჩვენება უნოდეს იმის შესახებ, თუ ვინ და რატომ დაინიშნა 2008 წლის აგვისტოში ომი (პირველ აღიარებულ ხომ დიმიტრი მედვედევს „ჩვენება“ ითვლება).

როგორც ჩვენში იტყვიან, რა, ჭკუა დაუშლით თუ თანამდებობა? თუ დიდიან-პატარიანად გამოვალთ ქუჩაში და არ დავანებებთ ჩვენი ისტორიის ხელყოფას? ისე, როგორც არ დავანებებთ დავით აღმაშენებელი თბილისსა თუ ქუთაისში და გორში — იოსებ სტალინი...

მაგრამ, გმონი, კალაბი გამამცა და მთავარს დაეკარგა უნდა იმის შესახებ, თუ ვინ და რატომ დაინიშნა 2008 წლის აგვისტოში ომი (პირველ აღიარებულ ხომ დიმიტრი მედვედევს „ჩვენება“ ითვლება).

— ამათ, რუსთხელმწიფე ფოცხოელ თუ გალელ კოჭიაში ხომ არ ერევათ, „ალიარა, ალიარა“, რომ გაჰყვირიან?

რა აღიარება და ჩვენება უნდა იმას, რომ, თუ ცხვირში მოგვხვდა რუსეთის სახელმწიფოსგან, სწორედ ჩვენი ახირებული „ნატო-ნატოს“ ქახილის გამო. დახადეთ რუკას და დაინახავთ, რომ დაწყებული ბალტიის და გაბრკალებული აღმოსავლეთი ევროპის ახლადგამოჩენილი ლიბერალური დემოკრატიის ძველებით, რუსეთი, პრაქტიკულად, ალყაში მოქცა ე. წ. ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის სამხედრო გაზავებით თუ რაკეტსაფრინაო დამცავი რადარებით.

მხოლოდ ირანული საფრთხის ვინო ზოლიდა დარჩა და აქაც, თუ რაიმე სახით შემოაღწია ნატოს ინფრასტრუქტურამ, რუსეთის სრული ალყა სახეზე იქნება.

იმ ზღაპრების, რომ ჩვენს რეგიონში აშშ-ის აქტივობა მხოლოდ ირანული საფრთხის გამოა, აღარავის სჯერა და ყველასთვის ისედაც ცხადია, რომ მოსკოვის იძულებითი კონტრაქტივობები, აგვისტოს ომის ჩათვლით, რუსეთის სახელმწიფოებრივი ინტერესებიდან ამ შემთხვევაში ელემენტალური უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად ხდებოდა და, თუ საჭირო გახდა, მომავალშიც მოხდება.

ან პუტინ-მედვედევს „აღიარებითი ჩვენებები“ სად იყო, როდესაც აგვისტოს ომამდე კარგა ხნით ადრე არაორაზროვნად მიგვანიშნა — არ გინდოვართ ქართველებს რუსები? კი, ბატონო, მაგრამ რუსეთის სამხედრო ამერიკასაც ნუ შემოუშვებთ, ნეიტრალიტეტი გამოაცხადეთო. მაშინ როგორც ხელისუფლებამ, ასევე ოპოზიციამაც ერთხმად მასხად აიგდეს რუსეთის ეს შემოთავაზება...

ახლაც დაახლოებით იგივე ხდება — ირან-აშშ-ის (ალბათ, ისრაელისაც) მოსალოდნელი და, ბევრის აზრით, გარდაუვალი სამხედრო დაპირისპირების წინ ვლადიმერ პუტინის „აღიარებითი ჩვენება“ სხვა არაფერია, თუ არა კეთილსამსურველის გაფრთხილება, რადგან რუსეთს ამა თუ იმ ფორმით მო-

უნვეს რეაგირება მის სამხრეთ საზღვრებთან მიმდინარე, რბილად რომ ვთქვათ, ცხელ კონფლიქტზე და გვაფრთხილებს, ირანის ან სულაც რუსეთის იძულებითი სამიზნედ ნუ იქცევითო ქართველები.

ჩვენი ხელისუფლება და ივანიშვილის ოპოზიციის რესპუბლიკური ფრთა კი ე. წ. სპარლამენტო ოპოზიციასთან ერთად, შეხმატკბილებულად აფიქსირებენ, რომ, ირანთან კონფლიქტის შემთხვევაში, საქართველომ გონიერი და ბუნებრივი ნეიტრალიტეტის გზა კი არ უნდა აირჩიოს, არამედ უგუნურად უნდა დაიჭიროს „სტრატეგიული პარტნიორის“, აშშ-ის მხარე.

საერთოდ კი, რუსეთ-საქართველოს დღევანდელ ურთიერთობას ზოლად გასდევს უმადურობის განცდა. 200 წლის წინ ამერ-იმერ საქართველოს, ზრდასრული მამაკაცებით, ანუ მეომრებით ერთი პაიჭაძის სახელობის სტადიონის შევსებაც კი გაუჭირებოდა. ჩვენს მოსისხლე და ამომგდებ ირან-ოსმალეთთან რუსეთის მრავალი ომის შედეგად წარმოქმნილი ტერიტორიების შემოერთების, ანუ ქართულ კულტურულ სივრცეში დაბრუნების და ფიზიკური გადასვენების პირას მყოფი ერის 5 მილიონამდე გამრავლების შემდეგ, მოლოწინებულ-გამრავლებული რომ განაცხადებდა — ნატოსთან მიჩვენება, თანაც ირან-ოსმალეთთან უვიზო მიმოსვლა უნდა მქონდეს და ნატოს ბაზები უნდა გავხსნათ, მაინცდამაინც მაღლიერი კაცის საქციელს არ ჰგავს.

ეს, როგორც მინიმუმ, ისტორიული უმადურობა!!! და ბოლოს, ისევე დიდი ილია: **... „ამ ღირსსახსოვარ დღეებში საქართველომ გვიმოგვარა“** უნდა იმის შესახებ, თუ ვინ და რატომ დაინიშნა 2008 წლის აგვისტოში ომი (პირველ აღიარებულ ხომ დიმიტრი მედვედევს „ჩვენება“ ითვლება).

სწორედ გაევიგოთ პუტინის „მორიგი აღიარება“, რაც წერილის სათაურშივე მეგანიშნე რეფრენად ქვეული რეპლიკით: „Ребята, давайте жить дружно!“, რაც იმის მინიშნებაა, რომ, ქართველებო, რაც იყო, იყო, მოდიო, ამერიკიდან მაინც ძველებურად, მეგობრულად ეციხოვროთ, ყველაფერს მოველეხა, მათ შორის ოკუპირებულ ტერიტორიებსაცო! ჩვენც იმ თავუწებივით კატას ნუ გამოვთხროთ, რომელიც ლეოპოლდივით კეთილი არ იქნება, რომ უწყინარ ნიკიპურტებს დაგვაჯეროს...

იმ ზღაპრების, რომ ჩვენს რეგიონში აშშ-ის აქტივობა მხოლოდ ირანული საფრთხის გამოა, აღარავის სჯერა და ყველასთვის ისედაც ცხადია, რომ მოსკოვის იძულებითი კონტრაქტივობები, აგვისტოს ომის ჩათვლით, რუსეთის სახელმწიფოებრივი ინტერესებიდან ამ შემთხვევაში ელემენტალური უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად ხდებოდა და, თუ საჭირო გახდა, მომავალშიც მოხდება.

სასწორად-და დაგვრჩა. დაუღა ახალი ხანა, ხანა მოსვენებული. უშიშარის ცხოვრებისა, სისხლდან-სხეულ და ძრისტის ვიწრო-სათვის ვიწროსა და სპარ-თვალს, რომელიც დემოკრატიის საბაზო სამართლებრივ-ურინა აღამიანს და კინა-ღამ ერთ დიდ სასაფლაოდ არ გადაეცა მისს თავდა-დავულ შვილებს, რომელ-ნიც უმნად, უშუაგ, ყვე-ლსაგან შორს, მარტოდ-მარტო იხრებოდნენ ძრისტის სარწმუნოების სადიდალად და თავისის ვინაობის გადასარჩენად. დაიღვა საზღვარი გვი-დოვის-მყოფელ ცხოვრ-ბისა. ის დღეა და ეს დღე, ველარავინ გადავლახა იგი საზღვარი ციფლითა და მახვილით ხალხი და 26 ნოემბერს 1799 წელს, კვლავ სასოვარ-ბადვიძე-ბული მემო და პარი, გულ-რულად მიანდო თავისს მომავალსა, დიდის რუსე-თის მფარველობის იგადი-თა და უშუაგონით შრთა-შესხმული.

დღეს, 26 ნოემბერს 1899 წ., სწორად ასი წელიწად-ღამ მას აქვია.

ამაზე კარგად ვინ და როგორ შეიძლება თქვას, ლიბე-რასტო ურწმუნო თომებო? თუ ფიქრობთ, როცა დიდი ილია ამ სტრიქონებს წერდა, არაფერი სმენოდა ბგერატი-ონთა გაუქმებული სამეფო ტახტის, გადაღებული ფრეს-კების, გაუქმებული ავტოკე-ვალისის, რუსი ეგზარხისის, ეგზეკუციების შესახებ და კი-დე რაც ვინცერთი ქართვე-ლებმა რუსეთის იმპერიაში?

ვიცი, ახლა სსრკ-საგ შეიძლება შეიძლება შეიძლება შეიძლება უნდა იმის შესახებ, თუ ვინ და რატომ დაინიშნა 2008 წლის აგვისტოში ომი (პირველ აღიარებულ ხომ დიმიტრი მედვედევს „ჩვენება“ ითვლება).

მაგრამ ეს სხვა თემაა და ამაზე სხვა დროს... **მიწაცეცხმა**, როგორც მოსალოდნელი იყო, აკუნა მიწაცეცხისა და ნუგზარ წინკლაურების პირით, ამ ყველაფერს პუტინის მორიგი აღიარებითი ჩვენება უნოდეს იმის შესახებ, თუ ვინ და რატომ დაინიშნა 2008 წლის აგვისტოში ომი (პირველ აღიარებულ ხომ დიმიტრი მედვედევს „ჩვენება“ ითვლება).

როგორც ჩვენში იტყვიან, რა, ჭკუა დაუშლით თუ თანამდებობა? თუ დიდიან-პატარიანად გამოვალთ ქუჩაში და არ დავანებებთ ჩვენი ისტორიის ხელყოფას? ისე, როგორც არ დავანებებთ დავით აღმაშენებელი თბილისსა თუ ქუთაისში და გორში — იოსებ სტალინი...

მაგრამ, გმონი, კალაბი გამამცა და მთავარს დაეკარგა უნდა იმის შესახებ, თუ ვინ და რატომ დაინიშნა 2008 წლის აგვისტოში ომი (პირველ აღიარებულ ხომ დიმიტრი მედვედევს „ჩვენება“ ითვლება).

დავით მხიპია

ჯაბა იოსელიანის ამოთხრის იდეის ავტორი და ინიციატორი, არც მითი და არც ნაკლები, გაეროში საქართველოს ელჩის, განათლების ყოფილი მინისტრის, უშიშროების საბჭოს ყოფილი მდივნის, სოროსის ფონდის საქართველოს განყოფილების ყოფილი დირექტორის — კახა ლომაიას მამა იყო. ამ ინიციატივას კახა ლომაია კინაღამ შეენიჭა — ყოფილმა „მხედრობელმა“, ან კი ჰალსტუხინამ კულტურის მინისტრმა კინაღამ მოკლა და ურჩია, მამაშენი გააჩერაო!

ამომგდები ქალაქი

«უნდათ, ვანდალი გაქვთ და უნდათ, სტენდალი — მაინც ამოვთხრი!»

ერთხელ მეფე გიგორი მეორემ არქიმედეს უჩვეულო თხოვნით მიმართა. მან ოქრომჭედლებს სამეფო გვირგვინი დაუკვეთა და საჭირო ოქროც მისცა, მაგრამ მას ყურში ჩაანვეთეს, რომ ოქრომჭედლები ოქროს იპარავენ და დანაკლისს შენადნობში ვერცხლით ავსებენო. მეფემ არქიმედეს სთხოვა, გაერკვია სიმართლე და იმ დღიდან მეცნიერმა მოსვენება დაკარგა. სულ იმაზე ფიქრობდა, როგორ უნდა გაერკვია შენადნობში ოქროსა და ვერცხლის წილი. ჭამაც დაავიწყდა და სმაც, ის კი არა, აბანოშიც კი ავიწყდებოდა წასვლა. მეგობრებმა ძალით წაიყვანეს საზოგადოებრივ აბანოში და, როცა არქიმედე აბანოში ჩაწვა, გადმოდვრილმა წყალმა ამოასხნევინა ეს ამოცანა: იგი მიხვდა, რაოდენი წილია ოქროსა და ვერცხლის მიერ გამოდევნილი წყლის მოცულობა მასში ჩაძირული სხეულის წონის ტოლია.

არქიმედემ შესძახა: „ვერიკა!“ და შიშველი გაიქცა აბანოდან მეფესთან. მან იმავე წონის ოქრო ითხოვა, რა წონისა იყო ახლადამზადებული გვირგვინი იყო. შემდეგ არქიმედემ ორი ქურჭული წყლით შეავსო და ერთში გვირგვინი ჩაძირა, მეორეში — ოქრო. გადმოდვრილი წყლის მოცულობის შედარების შემდეგ აღმოჩნდა, რომ გვირგვინი ოქროზე მძიმე იყო. ეს კი იმიტომ მოხდა, რომ ვერცხლის სიმკვრივე ოქროსაზე დაბალია. ასე დაამტკიცა არქიმედემ, რომ ოქრომჭედებმა ოქრო მოიპარა. ვინც არ იცის, ერთი ტონა ბამბა უფრო მძიმეა თუ ერთი ტონა რკინა, სტატისის კითხვას ნულარ გააგრძელებს, მით უფრო, რომ იგი გაცილებით უფრო რთულ საკითხებს ეხება, ვიდრე არქიმედეს ანუხებდა.

არქიმედეს აღმოჩენა, რომ სითხეში ჩაძირულ სხეულზე ამომგდები ძალა მოქმედებს, საზოგადოებრივ ურთიერთობებზეც მოქმედებს. ჯაბა იოსელიანი წყალში არა, მაგრამ დიდუბის პანთეონის მიწაშიც კი ამ ამომგდები ძალის ზემოქმედების ქვეშ არის. შობის წინა ღამეს, 6 იანვარს (დღე, როცა პირველი პრეზიდენტის — ზვიად გამსახურდიას დევნილობა დაიწყო) მის საფლავზე ნიჩაბი, სისხლიანი ფურცლები და 90-იანი წლების ფოტოები დატოვეს. მოგვიანებით მამაკაცმა, რომელმაც ინციდენტი საკუთარ თავზე აიღო, განაცხადა, რომ ჯაბა იოსელიანის მიმართ პირადი წყენა არ ჰქონია და ეს არ იყო პირადი ანგარიშსწორება. „უნდათ, ვანდალი შექაზდეთ, ვანდალი შექაზდეთ, ვანდალი შექაზდეთ,“ — განაცხადა მან.

„მაინც ამოვთხრი“ სულაც არ არის ამ ვინმე მერაბის მიგნება. ეს ფორმულა ნოდარ ნუგეშისკირის ნაწარმოებმა წარმოშვა. მის მიხედვით გადაღებული „მონანიება“ ამოთხრის ყველაზე ამაზრზენ ფორმულამდე დადის: ქეთევან ბარათელის დაწვრილ საქმეს თავად ვარლამ არაგიძის შვილი ასრულებს და საკუთარ მამას საფლავიდან აგდებს.

არქიმედე ამ ამომგდებ ძალას არ გულისხმობდა, თუმცა აღმოჩენა თავისი გზით იწყებს სიარულს და აღმოჩენის აღარაფერს ეკითხება. რატომ ამუშავდა „ამომგდები ძალა“ ამდენი წლის შემდეგ, უცნობია. სამაგიეროდ, კარგად არის ცნობილი, რომ ჯაბა იოსელიანის ამოთხრის იდეის ავტორი და ინიციატორი, არც მითი და არც ნაკლები, გაეროში საქართველოს ელჩის, განათლების ყოფილი მინისტრის, უშიშროების საბჭოს ყოფილი მდივნის, სოროსის ფონდის საქართველოს განყოფილების ყოფილი დირექტორის — კახა ლომაიას მამა იყო. ამ ინიციატივას კახა ლომაია კინაღამ შეენიჭა — ყოფილმა „მხედრობელმა“, ან კი ჰალსტუხინამ კულტურის მინისტრმა კინაღამ მოკლა და ურჩია, მამაშენი გააჩერაო!

ასე იყო თუ ისე, ბორის ლომაიას, ტერორისტული ორგანიზაციების ენაზე რომ ვთქვათ, „საკუთარ თავზე ეს ვან-

დალური აქტი არ აუღია“, ხოლო ვინც „აილო“, ის ვერ გერმანიაში გაემგზავრა და შემდეგ იქიდან აღიარა ჩადენილი. თუ საქმეს მსვლელობა მიეცა, არ არის გამორიცხული, ვანდალიზმის „საკუთარ თავზე ამღები“ გერმანიიდან გამოადეპორტონ, რაც არქიმედეს ამომგდები ძალის კიდევ ერთი გამოვლინება იქნება.

1994 წელს ჯაბა იოსელიანს საქართველოს პარლამენტში უთქვამს: „თქვენ იკითხეთ, პარლამენტში რომ იყავით, თორემ მე ფორთოქასთან ადგილი გარანტირებული მაქვსო!“ თუმცა დიდუბის პანთეონში არც კამერა და, მით უფრო, არც „ფორთოქა“. ჯაბას გული უგრძობობდა, რომ გუშინდელი მეგობარი მალე კამერაში შეაბრუნებდა და, ალბათ, ეს ტირილაც ამან ათქმევინა, მაგრამ იმას კი ნადვილად ვერ იფიქრებდა, რომ ის მეგობარი სიყვდილის შემდეგ პირდაპირ დიდუბის პანთეონში გაამწყვდებდა. ეს კი ის მეგობარია, რომელმაც დააზუსტა — ჯაბა კია ჩემი მეგობარი, მაგრამ მე არ მითქვამს, რომ მე ვარ მისი მეგობარიო!

„დაკარგული თაობა“, განარკობანებული ბიჭები (იმ პერიოდში კიდევ ერთი ზედწოდება რომ მიიღეს — „საქართველოს სიყვარული გაბოზებული ბიჭები“!), უამრავი დაღუპული და დასახიჩრებული — ფიზიკურად და სულიერად, მაგრამ მთავარი მაინც ის არის, რასაც დღემდე არ აპატიებთ მას სამეგრელო. თავმოყვარე მიგრაციის

არასოდეს მოყვება იმას, რაც მათზე დარჩენილია თუ წაღვენიანი ხედიდან. ყველაზე მსუბუძი და ენით სათქმელი ის არის, რომ პაროინის ერთი დოზისთვის ღირსი უფლის თვალწინ მიცვალებულ-ლინისთვის კბილზე გადაკრული ოქრო ბრტყელტყეპით ამოვლიათ!

ქართულმა ზეპირსიტყვიერებამ იცის გამოთქმა „ქვეყნის ამომგდები“, თუმცა მას არქიმედეს ამომგდები ძალასთან არაფერი აქვს საერთო. პირიქით: ქვეყნის ამომგდები არქიმედეს ან, ზოგადად, ფიზიკის კანონებს არ ემორჩილება. იგი ქვეყნის ვერა, მაგრამ საკუთარ თავს უთუოდ ამოაგდებს ქვეყნისა და ერის ცოცხალი ცნობიერებიდან. აქედან კი ერთი ნაბიჯია იქამდე, რომ იმქვეყნიდანაც ამოგაგდონ.

დარჩალების გადაწვისა და შინაური საქონლის დახვრების ამოვლიანობა — „თითრმა მამოვლიანობა“ „ფორთოქასთან“ მონიჭებას სსსრული, სოლო სასლ-ქარდამწვარი დარჩალები-ღვინიდან მის გამოვლიანობაზე ამოვლიანობა მთავრობის დახვრებას. ახლა უკვე დიდი „თითრმა მამოვლიანობა“ ნითრმა მამოვლიანობა ჩაინაცვლა და ცენტრალურ ქუჩაზე ცენტრალური იარაღით უსწორდება და უსწორდება მთავრობის მიმართ. ახლა უკვე დიდი „თითრმა მამოვლიანობა“ ნითრმა მამოვლიანობა ჩაინაცვლა და ცენტრალური ქუჩაზე ცენტრალური იარაღით უსწორდება და უსწორდება მთავრობის მიმართ.

ყოფილი მხედრობის საქართველოს ახალი, რევოლუციური ჰიმნის ავტორად იქცა, მაგრამ სერგეი მიხალკოვის ცენზი ვერ შეიძინა და დროგამომშვებით სხვადასხვა ოპოზიციურ თავყრილობაზე „აბტუსოვკებს“.

საქართველოს გადაარჩინელი ნაწილები, ამომგდები ქალის წყალობით, ახლა სააკაშვილის ფრთაზე შემოვლიანობა და ნისქარბო გოცო ნიქაშურას და ეკა სერაპიუნიძის უსახუნებან. თანაც ამომგდები მამოვლიანობა და უსწორდება მთავრობის მიმართ. ახლა უკვე დიდი „თითრმა მამოვლიანობა“ ნითრმა მამოვლიანობა ჩაინაცვლა და ცენტრალური ქუჩაზე ცენტრალური იარაღით უსწორდება და უსწორდება მთავრობის მიმართ.

ბიძინა ივანიშვილის მომხრეებმა ახლახან აღმოაჩინეს, რომ სამეგრელოში სააკაშვილის მომხრეები ჰყოლია. მათ წინაშე ბევრი აღმოჩენა ელოდებოდა, ოღონდ ერთს ვერ ითვალისწინებენ: მეგრული ზრდილი და საზრიანია, იგი პირში არასოდეს გეტყვის იმას, რის გაგონებაც არ გასურს, ან რითაც დროზე ადრე გაგაფრთხილებს. ჯაბას საფლავის მთხრელი ასე იგონებს ზუგდიდში მასთან შეხვედრას:

„ნუ გგონიათ, რომ მხოლოდ გარდაცვლილს ვებრძვი. მას

სიცოცხლეშიც ვებრძვი, როგორც შემეძლო. ფიზიკურ ბრძოლასა და სიცოცხლის ხელყოფის მცდელობას არ ვაგულისხმობ: როცა ზუგდიდში ჩამოვიდა, ერთადერთი ვიყავი, ვინც პირში უთხრა სიმართლე. ეს გამგებობის წინ მოხდა 1993 წელს, როცა ზუგდიდში პირველი გამგებელი და კომენდანტი დანიშნეს. როცა გავიგე, რომ ზუგდიდში ჯაბა უნდა ჩამოვლიყო, ჩემი ნათესავის 5 წლის თამაში ბიჭი „შეგირდა ავიყვანე“ და ერთი კვირის განმავლობაში ვავარჯიშებდი, როგორ უნდა დაეძახა „ჯაბა, ჯაბა!“. ვივარაუდე, რომ, როცა გაიგონებდა ბავშვის ხმას, მოვიდოდა და ჩემთვის მთავარი ეს იყო. მართლაც, ჯაბას ჩამოსვლის დღე ზუგდიდში ყველა გაიგო და ხალხი ბლომად შეიკრიბა გამგებობის შესასვლელთან. გაჩერდა ნივა, გადმოხტნენ ბიჭები, შემოარტყეს ჯაბას რკალი და მიდიან გამგებობის შესასვლელისკენ. ბიჭი კისერზე მყავდა შესული და ვუთხარი, აბა, დაუძახე-მეთქი. ბავშვმა მაშინვე წკრიალა ხმით დასტყვა: „ჯაბა! ჯაბა!“. ეს მენის გაგარდნასავით იყო — ზუგდიდში ჯაბას სახელის სკანდირება. ხალხი აჩოქოლდა.

ჯაბამ მიხედ-მოხედა, ბავშვს თვალი მოჰკრა და მაშინვე ჩვენკენ წამოვიდა. ხალხიც შეგროვდა. ჯაბა რომ მოვიდასლოვდა, ილიმეოვდა, მე კი ბავშვი უკვე მკერდზე მყავდა მიხუტებული. ახლოს რომ დავინახე, მზად ვიყავი, ყველა ვნეტავოვო, მაგრამ მაშინვე ჩამავლებდნენ და გადავიფიქრე. გაღიმებულმა იოსელიანმა თქვა: „ლო, პატალა? როგორ ხარ?“ და ლოცვიურ თავყრილობაზე „აბტუსოვკებს“.

საქართველოს გადაარჩინელი ნაწილები, ამომგდები ქალის წყალობით, ახლა სააკაშვილის ფრთაზე შემოვლიანობა და ნისქარბო გოცო ნიქაშურას და ეკა სერაპიუნიძის უსახუნებან. თანაც ამომგდები მამოვლიანობა და უსწორდება მთავრობის მიმართ. ახლა უკვე დიდი „თითრმა მამოვლიანობა“ ნითრმა მამოვლიანობა ჩაინაცვლა და ცენტრალური ქუჩაზე ცენტრალური იარაღით უსწორდება და უსწორდება მთავრობის მიმართ.

ბიძინა ივანიშვილის მომხრეებმა ახლახან აღმოაჩინეს, რომ სამეგრელოში სააკაშვილის მომხრეები ჰყოლია. მათ წინაშე ბევრი აღმოჩენა ელოდებოდა, ოღონდ ერთს ვერ ითვალისწინებენ: მეგრული ზრდილი და საზრიანია, იგი პირში არასოდეს გეტყვის იმას, რის გაგონებაც არ გასურს, ან რითაც დროზე ადრე გაგაფრთხილებს. ჯაბას საფლავის მთხრელი ასე იგონებს ზუგდიდში მასთან შეხვედრას:

„ნუ გგონიათ, რომ მხოლოდ გარდაცვლილს ვებრძვი. მას

შობის წინა ღამეს, 6 იანვარს ჯაბა იოსელიანის საფლავზე ნიჩაბი, სისხლიანი ფურცლები და 90-იანი წლების ფოტოები დატოვეს

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ნიკა გილაური შეასუსხებია ყოვლისშემძლე მინისტრს: „ვისთან ვივადგები და რას ბავაქითა სამსახურის მერა, ეგ ჩემი საქმეა მართლმად“... არა, ჩემი საქმეცაა, — აპყლინა ცოტა შეზარალებული მერაბიშვილი, — აი, სწორედ დამა ახალაიას სამსახური აგებს პასუხს უმაღლესი სახელმწიფო პირების გარემოცვაზე, ის აკონტროლებს ოჯახის წევრებსა და სხვებს სამთავრობო დაცვასთან ერთად. მართალია ახალაია, საცემი იყო ეგ შაფაქიძე და კიდევ უნდა ეცემა; ახლა, თუ გვირს ილაპარაკებ, შენც მიიღებო.“

მანანა მანჯგალაძე ახალაიასს და გილაურის ჩხუბს უარყოფს

2007 წლის 28 აგვისტოს დღემის მასივში სპეციალური ოპერატიული დეპარტამენტის თანამშრომლებმა დააკავეს ნარკოტიკული ზეგავლენის ქვეშ ყოფნაზე ეჭვმიტანილი 3 ადამიანი. ისინი „მოდულის“ შენობაში უნდა გადაეყვანათ, მაგრამ ამ დროს სოდ-ის ამ ჯგუფის უფროსს დაურეკა კუდ-ის უფროსმა დათა ახალაიამ და უთხრა, რომ მინისტრ ვანო მერაბიშვილის ბრძანებაა, სამივე გაუშვიოთ, მაგრამ მთლად ისეც არა — თითო პანლური მაინც ამოარტყითო.

სოციალური ქსელების მეშვეობით, ეს აუდიონანაწერი და საუბარი მხოლოდ 4 წლის მერე გახდა ცნობილი საზოგადოებისთვის, მოგვიანებით კი სტუდია GNS-მა სიუჟეტიც გააკეთა ამ ისტორიასთან დაკავშირებით. ყურნალისტი ნანა ლეჟავა ამტკიცებდა, რომ ნარკოტიკული ზემოქმედების ქვეშ მყოფი სამედიცინო ერთი ფინანსთა ყოფილი მინისტრის მოადგილე ნიკა (სიმონ) შაფაქიძე იყო, დანარჩენი ორი პანლურამორტყმულიც, ასევე, გილაურის სამეგობროდან იყვნენ. ისინი მართლა იყვნენ ნარკოტიკების ზემოქმედების ქვეშ, სოდ-მა ოპერატიული ინფორმაცია მიიღო, მაგრამ დაკავებულებმა, კერძოდ, შაფაქიძემ, გილაურს დაურეკა, გვიშველო. გილაური მერაბიშვილს დაუკავშირდა, მერაბიშვილმა კი (რაკი ამ სპეცოპერაციას დათა ახალაიას მეგობარი დავით კობახიძე ხელმძღვანელობდა), სოდ-ის მესვეურთა კი არა, პირდაპირ ახალაიას დაურეკა — შენმა მეგობარმა ნიკა გილაურის მეგობრები დაიჭირა და გააშვებინე ახლავეო. სწორედ ახალაიას ბრძანება იყო, პანლურამორტყმული და შერცხვენილი გაეყარათ შუა ქუჩიდან, ხალხის თვალწინ ენერგეტიკის მინისტრის ყოფილი მოადგილე და მისი ორი მეგობარი.

გილაურისა და დათა ახალაიას შერკინების ეს რაუნდი გილაურის გამარჯვებით დასრულდა, ცხადია, ფორმალური გამარჯვებით, თორემ, არა მგონია, სოდ-ის თანამშრომლის მიერ პანლურამორტყმულ და ღირსებაშეღებულ ნიკა შაფაქიძეს შსს-ს გადასცემოდა გული, მით უფრო, რომ მთელმა საქართველომ ნახა, როგორ ურტყამდნენ ჭიტილაც მას და მის მეგობრებს.

— როგორც ვიცით, ინციდენტი პრეზიდენტის კაბინეტშიც გაბრძნულა. სააკაშვილმა თავისთან დაიბარა ინციდენტის მონაწილეები: ნიკა გილაური, დათა ახალაია და ვანო მერაბიშვილი, რომლებმაც ბოლდოვი მოუხადეს ერთმანეთს. — არაფერი არ ვიცი. ასეთი ფაქტი არ მახსოვს.

ველი ყვება, რომ ახალაიამ თითქოს ვერც შენიშნა შაფაქიძის თანმხლები ორი პირი, არც თავისი დაცვის წევრებისთვის უთქვამს რაიმე ნიკა შაფაქიძეს, რომელიც გახვევებული იდგა ცუდის მოლოდინში, მარჯვენა ხელით გამეტებით მუქტი შემოქურთვებში და ძირს დააგდო. „დათო კობახიძის ბავაქითა, ეგ ნიკა დაუშვრია და შენ და შენ-ნარი ნარკომანებს არ ბავაქებო“, — უთქვამს.

ნიკა შაფაქიძე მეგობრებს წამოუყენებიათ. დათა ახალაიასთვის წინააღმდეგობის გაწევა არავის მოსვლია აზრად. ყველაფერი ჩუმად ჩაივლიდა, რომ არა ნიკა გილაურის აგარაკის დაცვა, რომელიც გვიან ჩარეულა საქმეში. ერთი მათგანი სახლში შესულა და ნიკა გილაურისთვის უთქვამს მომხდარის თაობაზე, ხოლო ორს გვიან, მაგრამ მაინც, ცხვირპირდასისხლიანებული შაფაქიძის კოტეჯში შეყვანა უცდია. ამ ხმაურზე ჯერ ნიკა გილაური გამოვარდნილა გარეთ, მერე — ვანო მერაბიშვილი. გილაურს საყვედური უთქვამს მერაბიშვილისთვის: მოთქე ეგ ახალაია, ხომ ხედავ, ისე აუფარდა თავში, რომ შენი და ჩემი სახლის წინ კონცერტის აწყობს, რა გადამაყოლა ერთი კაცის კარიერას! იმავე სოდ-მა არ დადო ის კადრები სოციალურ ქსელში?! ეკონტროლებინა კარგად და ყველაფერი უსკანდალოდ ჩაივლიდა.

და მიშამ არ გაიგოსო“. გილაური და ცხვირგატეხილი ნიკა შაფაქიძე გილაურებთან შეყვანილან. მოჩხუბარნი და მომშიმდნენ, დათა ახალაიამ და მისი დაცვის ორმა წევრმა 1 საათში დატოვა სამთავრობო ზონა, გილაურმა და მისმა საქმეცავე, თუმცა გვიან, მაგრამ პოკერი მაინც ითამაშეს.

ნიკა შაფაქიძე მეგობრებს წამოუყენებიათ. დათა ახალაიასთვის წინააღმდეგობის გაწევა არავის მოსვლია აზრად. ყველაფერი ჩუმად ჩაივლიდა, რომ არა ნიკა გილაურის აგარაკის დაცვა, რომელიც გვიან ჩარეულა საქმეში. ერთი მათგანი სახლში შესულა და ნიკა გილაურისთვის უთქვამს მომხდარის თაობაზე, ხოლო ორს გვიან, მაგრამ მაინც, ცხვირპირდასისხლიანებული შაფაქიძის კოტეჯში შეყვანა უცდია. ამ ხმაურზე ჯერ ნიკა გილაური გამოვარდნილა გარეთ, მერე — ვანო მერაბიშვილი. გილაურს საყვედური უთქვამს მერაბიშვილისთვის: მოთქე ეგ ახალაია, ხომ ხედავ, ისე აუფარდა თავში, რომ შენი და ჩემი სახლის წინ კონცერტის აწყობს, რა გადამაყოლა ერთი კაცის კარიერას! იმავე სოდ-მა არ დადო ის კადრები სოციალურ ქსელში?! ეკონტროლებინა კარგად და ყველაფერი უსკანდალოდ ჩაივლიდა.

ნიკა გილაური შეპასუხებია ყოვლისშემძლე მინისტრს: „ვისთან ვივადგები და რას ბავაქითა სამსახურის მერე, ეგ ჩემი საქმეა მართლმად“... არა, ჩემი საქმეცაა, — აპყლინა ცოტა შეზარალებული მერაბიშვილი, — აი, სწორედ დამა ახალაიას სამსახური აგებს პასუხს უმაღლესი სახელმწიფო პირების გარემოცვაზე, ის აკონტროლებს ოჯახის წევრებსა და სხვებს სამთავრობო დაცვასთან ერთად. მართალია ახალაია, საცემი იყო ეგ შაფაქიძე და კიდევ ბევრს ილაპარაკებ, შენც მიიღებო“. მოკლედ, ცოტაც და მერაბიშვილი გილაურზე გაიწევდა, მისი პირადი დაცვა უკვე საჩხუბრად იწვედა. გილაურს უკან არ დაუხევია, „არა ხარ მართალი, ვანოო“, — უთქვამს და მისკენ განუწვავა, მაგრამ საქმე ჩხუბამდე არ მისულა. დათა ახალაიას ვანო მერაბიშვილი დაუშოშინებია და სახლში შეუყვანია: „აქ ცირკის მონწილე არ შეიძლება, ყველა მინისტრი აქ არის

და მიშამ არ გაიგოსო“. გილაური და ცხვირგატეხილი ნიკა შაფაქიძე გილაურებთან შეყვანილან. მოჩხუბარნი და მომშიმდნენ, დათა ახალაიამ და მისი დაცვის ორმა წევრმა 1 საათში დატოვა სამთავრობო ზონა, გილაურმა და მისმა საქმეცავე, თუმცა გვიან, მაგრამ პოკერი მაინც ითამაშეს.

მაშინ ამაზე ერთი ამბავი ატყდა: მინისტრის მოადგილეს, თუნდაც ყოფილს, სოდ-ის თანამშრომელმა პანლური როგორ ამოარტყაო! თან ამ დროს ნიკა გილაური უკვე პრემიერია. ვანო მერაბიშვილმა სიტუაცია მალე „დაამშვიდა“. შსს-მ გააფრცხვლა ოფიციალური განცხადება, რომელშიაც ნათქვამი იყო, რომ „სპეციალური ოპერატიული დეპარტამენტის თანამშრომელ დავით კობახიძეს დაეკისრა დისციპლინარული პასუხისმგებლობა და განთავისუფლდა დაკავებული თანამდებობიდან“, ანუ მთავარი პანლურამორტყმული გაუშვეს.

ნიკა გილაური შეპასუხებია ყოვლისშემძლე მინისტრს: „ვისთან ვივადგები და რას ბავაქითა სამსახურის მერე, ეგ ჩემი საქმეა მართლმად“... არა, ჩემი საქმეცაა, — აპყლინა ცოტა შეზარალებული მერაბიშვილი, — აი, სწორედ დამა ახალაიას სამსახური აგებს პასუხს უმაღლესი სახელმწიფო პირების გარემოცვაზე, ის აკონტროლებს ოჯახის წევრებსა და სხვებს სამთავრობო დაცვასთან ერთად. მართალია ახალაია, საცემი იყო ეგ შაფაქიძე და კიდევ ბევრს ილაპარაკებ, შენც მიიღებო“. მოკლედ, ცოტაც და მერაბიშვილი გილაურზე გაიწევდა, მისი პირადი დაცვა უკვე საჩხუბრად იწვედა. გილაურს უკან არ დაუხევია, „არა ხარ მართალი, ვანოო“, — უთქვამს და მისკენ განუწვავა, მაგრამ საქმე ჩხუბამდე არ მისულა. დათა ახალაიას ვანო მერაბიშვილი დაუშოშინებია და სახლში შეუყვანია: „აქ ცირკის მონწილე არ შეიძლება, ყველა მინისტრი აქ არის

და მიშამ არ გაიგოსო“. გილაური და ცხვირგატეხილი ნიკა შაფაქიძე გილაურებთან შეყვანილან. მოჩხუბარნი და მომშიმდნენ, დათა ახალაიამ და მისი დაცვის ორმა წევრმა 1 საათში დატოვა სამთავრობო ზონა, გილაურმა და მისმა საქმეცავე, თუმცა გვიან, მაგრამ პოკერი მაინც ითამაშეს.

უთქვამს, — ვანო მერაბიშვილი ცოტა მოთოკე, თავს გაუვიდა, თორემ დღესვე გადავდგები პოსტიდანო. გილაურს ტელეფონით უამბნია სააკაშვილისთვის წყნეთში მომხდარი ისტორია, უთქვამს დათა ახალაიას თავხედობაზეც. შეხვედრამ დათა ახალაიას ბოდიში მოუხდია ნიკა გილაურისთვის, ვანო მერაბიშვილსა და გილაურს გადაუკონცინათ ერთმანეთი. ვანოს სიტყვა მიუცია, რომ, მიუხედავად იმისა, ცოტ-ცოტა ყველაფრის მინისტრია, გილაურთან შეუთანხმებლად მინისტრთა კაბინეტის იმ საქმიანობაში არ ჩაერევა, რაც მის კომპეტენციას სცილდება, თუმცა ასეთ დაპირებებს ვანო გილაურმა აღუყვას, მაგრამ გილაურმა სხვაზე უკეთ იცის, რომ ვანო მაინც ყველა სამინისტროს გაუკონტროლებს.

ნიმანდობლივია, რომ დათა ახალაიამ პრეზიდენტის პირადი საყვედური მიიღო. „ეს ბოლო ინციდენტიცაა, რომელსაც გადავყლაპავ; ერთიც შეგეშლება და პოსტსაც გამოემშვიდობე და გაუღენასაცო“, — მკაცრად უთქვამს სააკაშვილს და მერაბიშვილი დაუშოშინებია, — აქაოდა, ეს საკითხი ვანოსთანაც შეთანხმებულია და ფრთხილად იყავიო.

ნიკა გილაური პრემიერად დარჩა. კაცმა არ უწყის, ის მართლა აპირებდა გადადგომას თუ... მაგრამ საბოლოოდ მაინც ნიკამ გაიმარჯვა — მერაბიშვილს „მაზოლზე“ დაადგა ფეხი, ახალაიას ბოდიში მოაგვინა. შესაძლოა, ეს სწორედ იმიტომ გააკეთა მერაბიშვილმა, რომ უნდა დათა ახალაია ახლაშეექმნოლი — საიდუმლო-პოლიტიკური პოლიციის ყველაზე დანიშნოს, რომელიც ყველაზე ალმატებული და ძველამოსილი დეპარტამენტი იქნება შს სამინისტროში. მაგრამ სააკაშვილის ნებართვის გარეშე ამ პოსტზე მერაბიშვილი ვერავის დანიშნავს, მით უფრო, ქართული გესტაპოს შეფობის მსურველი სხვებიც არიან და ყველაზე ახალაიას ცდილობენ, დათა ახალაია არ გახდეს ამ ახალი სტრუქტურა-მონსტრის უფროსი.

ჯაბა ლეონიძე

ინტერვიუ

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

გურამ ოდიშარია:

როსა აფხაზი პატიმარი გყავს, შეუძლებელია, კარგი და წარმატებული ქვეყანა იყო

აფხაზეთიდან დევნილი მწერალი გურამ ოდიშარია წლების მანძილზე სახალხო დიპლომატიის ეგიდით აფხაზეთსა და ქართველებს შორის დაკარგული კავშირების აღდგენას ცდილობს, მაგრამ ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ პროცესებში აქტიურ მონაწილეობაზე დღემდე უარს აცხადებდა. დღეს ბატონი გურამი საზოგადოებრივი მოძრაობა „ქართული ოცნების“ წევრია. სწორედ ამ ორგანიზაციამ მოახდინა გავლენა მის გადარჩევაზე. თუ როგორ ესახება მას ქართული ოცნების ახდენა აფხაზეთთან დაკავშირებით გურამ ოდიშარიასთან „საქართველო და მსოფლიოს“ ამ ინტერვიუდან შეიტყობთ.

ვადით მოსვლა, მაგრამ მან უარი განაცხადა. არ შეიძლება ერთ კაცს მოარგო კანონი. — როგორ ფიქრობთ, ოპოზიციური სექტორი სათანადოდ ემზადება მომავალი არჩევნებისთვის? უკვე საუბრობენ, რომ, თუ ოპოზიციური ძალები არ გაერთიანდებიან, ბიძინა ივანიშვილს მხოლოდ ორი პარტიით გამარჯვება გაუჭირდება. — მეც მსმენია კრიტიკა, რომ აქტიურები არ არიან, ბუნებრივია, იმ ფონზე, როცა სააკაშვილი ყოველდღე ტელევიზორშია, ასე ჩანს, მაგრამ ბიძინა ივანიშვილს აქვს თავისი სტრატეგია და, ალბათ, მალე ყველაფერი გამოჩნდება. რადგან ის, რაც წინათ პიარი იყო, დღეს ანტიპიარად შეიძლება იქცეს — თუნდაც პოლიტიკოსის ყოველდღე ტელევიზიით ხილვა. ვფიქრობ, არ აქვს მნიშვნელობა, რამდენი პარტია იქნება. საქართველოში 200-ზე მეტი პარტიაა დარეგისტრირებული და, ბუნებრივია, მათი გაერთიანება ვერ მოხერხდება. ერთ პარტიასაც მოუვლია არჩევნები. მთავარია, პარტია იყოს ძლიერი და საზოგადოების მხარდაჭერა ჰქონდეს. მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ პარტია არ ჩამოყალიბდა, ბიძინა ივანიშვილს უნდა შეეძლოს შექმნას ერთიანი ფრონტი. მაგრამ საზოგადოებამაც უნდა იაქტიუროს. — საზოგადოების აქტიურობა როგორ წარმოგიდგენიათ, როცა ყოველგვარ სამართლებრივ აქციებს გამორიცხავენ? — ამ შემთხვევაში დიდი როლი მასმედიამ უნდა შეასრულოს, წარმოაჩინოს ახალი სახეები. სამწუხაროდ, ჩვენი ტელევიზიები არ უთმობენ დროს ასეთ ხალხს. უნდა გავიცნოთ სხვადასხვა სფეროსა თუ კუთხის წარმომადგენლები. არ შეიძლება ყველა სატელევიზიო შოუში ერთი და იგივე სახეები ჩანდნენ. — ბატონო გურამ, რამდენიმე დღის წინ აზერბაიჯანში იმყოფებოდით, რა იყო თქვენი ვიზიტის მიზანი? — გაზაფხულზე გვიწავდა ერთობლივი აღმანახის სახელწოდებით „სამხრეთ კავკასია“ მეორე ნომრის პრეზენტაცია მოვანყო, რომელსაც დაესწრებიან აფხაზი, ოსი, სომეხი, აზერბაიჯანელი მწერლები. ჩვენც ვაპირებთ სოხუმში ჩასვლას. ვიკრიბებით და ვმსჯელობთ ქართულ-აფხაზურ, ქართულ-ოსურ, ქართულ-აზერბაიჯანულ, ქართულ-სომხურ ურთიერთობებზე. ხელოვნება, კულტურა ყოველგვარ დაპირისპირებასა და პოლიტიკაზე უფრო მაღლა დგას. ჩვენი მიზანი მხოლოდ ჟურნალის მომზადება და გამოცემა არ არის, აღმანახი ხალხებს შორის გაუცხოების დაძლევის, დიალოგის აღდგენის გზად უნდა იქცეს.

როსა აფხაზეთთან დიალოგი შეუძლებელია, მაშინ გაპარდა პირველი ტყვია

— ბატონო გურამ, მიუხედავად იმისა, რომ სხვადასხვა დროს თქვენ არაერთი პოლიტიკური პარტიისგან გქონდათ შემოთავაზება, პოლიტიკურ პარტიაში განწევრიანებაზე უარს აცხადებდით, მაგრამ ახლა საზოგადოებრივი მოძრაობა „ქართული ოცნების“ წევრი ხართ. რამ განაპირობა ამ გადაწყვეტილების მიღება? — უარს ვამბობდი, რადგან არ მომწონდა პოლიტიკური პარტიების რადიკალიზმი. მე წინააღმდეგი ვარ ისეთი პროცესისა, რომელსაც რევოლუციისკენ მივყავართ, რადგან რადიკალიზმს სიკეთე ჩვენი ქვეყნისთვის არასდროს მოუტანია. ეს პერიოდი უკვე გავიარეთ. ყველა ხელისუფლება ვადაზე ადრე შეცვალეთ, რაც, ჩემი აზრით, არასწორია. **გადამწყვეტილი „ქართული ოცნებაში“ განაპირობებ, ვინაიდან ჩამოიშალა ბიძინა ივანიშვილის მსოფლიო-საზოგადოებრივი იმედი, იმდროინდელი პრეზიდენტის პოპულარობა და მისი პოლიტიკური კურსის ბიძინა ივანიშვილის პოპულარობა, გუნდი ახლა ყალიბდება და ვინაიდან, მომავალში რა ურთიერთობა შექმნება მათთან.** — მრავალი წელია, თქვენ სახალხო დიპლომატიის მიმართულებით მუშაობთ, „ქართული ოცნებაშიც“ ამავე გზას გააგრძელებთ? — დიახ, ვინაიდან ჩვენ აფხაზეთთან დაკავშირებითაც თანამოაზრეები ვართ. ვეთანხმები ბიძინა ივანიშვილის მოსაზრებას, რომ ქართულ და აფხაზურ საზოგადოებას შორის, პირველ რიგში, დიალოგი უნდა შედგეს. სამწუხაროდ, მისი განცხადება მასმედიის ზოგიერთმა საშუალებამ არასწორად გააშუქა. ითქვა, თითქოს ივანიშვილი მომხრეა აფხაზეთის დამოუკიდებლობა აღიაროს, რაც არასწორია, მაგრამ თუ მიგვაჩნია, რომ აფხაზეთი ჩვენი, დიალოგი უნდა აღდგეს.

გეს. როცა აფხაზეთთან დიალოგი გაუწყვიტეთ, მაშინ გაპარდა პირველი ტყვია. ქართულ-აფხაზური ურთიერთობების მოგვარებასთან დაკავშირებით ჩემი, ირაკლი ალასანიას და პაატა ზაქარეიშვილის ხედვა ერთმანეთს ემთხვევა. — როგორ წარმოგიდგენიათ აფხაზეთთან დიალოგის განახლება, როცა, მრავალი წელია, პროცესები „გაყინულია“? თქვენ ის ადამიანი ხართ, რომელსაც ურთიერთობა აქვს აფხაზეთთან, გყავს აფხაზი მეგობრები, ამ დროის მანძილზე შეიცვალა აფხაზების დამოკიდებულება ქართველებისადმი? — დროთა განმავლობაში დამოკიდებულება იცვლება. მაგალითად, 15-20 წლის წინათ სხვა ვითარება იყო, დღეს სხვა სიტუაციაა. აფხაზური საზოგადოება ჩვენთან შედარებით მცირერიცხოვანია, მაგრამ ძალიან „ჭრელი“. საქართველოსთან დაკავშირებით მათ შორისაც აზრთა სხვადასხვაობაა. — თქვენი აზრით, რა შეგვიძლია ამ ეტაპზე შევთავაზოთ აფხაზებს, რით შეგვიძლია დავაინტერესოთ ისინი? — ყოველი გააზრებული პოლიტიკური განცხადება, ნაბიჯი, ადამიანური ურთიერთობა შედეგის მომტანიანია. მაგალითად, მივესალმები როდესაც აფხაზები თბილისში ჩამოვიყვანეთ და უფასოდ მკურნალობდნენ. **აფხაზურ მასშტაბში თუ გადართვით, რამდენად მნიშვნელოვანია აფხაზების დამოკიდებულება ალიაროს, რაც არასწორია, მაგრამ თუ მიგვაჩნია, რომ აფხაზეთი ჩვენი, დიალოგი უნდა აღდგეს.**

თვის არის დიალოგი საჭირო. იმ სიტუაციაში, როცა ორი ქვეყნის ხელისუფალი ერთმანეთს ვერ ელაპარაკება და პოლიტიკოსებს შორის არანაირი დიალოგი არ არსებობს, სწორედ სახალხო დიპლომატიას შეუძლია გააკეთოს ის, რასაც ხელისუფლება და პოლიტიკოსები ვერ აკეთებენ. საინტერესოა, რომ ცოტა ხნის წინათ, ცნობილი ყაბარდოელი მეტროპოლიტი, აფხაზეთის გმირის, იბრაჰიმ იაგაიშვილის ინტერვიუ დაიბეჭდა, რომელშიც ის მიმართავს აფხაზებს: მართალია, თქვენ ომი და დიდი გაჭირვება გადაიტანეთ, მაგრამ მაინც გერჩივნოთ, რომ ქართველებთან საერთო ენა მოძებნოთ. მისმინათქვამა აფხაზეთში არაერთგვაროვანი რეაქცია გამოიწვია — ზოგი ამბობდა, რომ ჩვენ არასდროს შევუვლიდებოთ ქართველებს, ვინაიდან მათთან ომი გვქონდაო, ზოგი კი პირიქით ფიქრობდა... — რაც შეეხება საგარეო-პოლიტიკურ კურსს: ბიძინა ივანიშვილი და მისი გუნდი აცხადებს, რომ საქართველოში მიზანია ნატოში გაწევრიანება და რუსეთთან ურთიერთობის დალაგება, თქვენი აზრით, როგორ უნდა წარმოართოს ეს პროცესი? — ბევრი ქვეყანა მოქცეულა ასე და ფიქრობდა, აუცილებელია, ჩვენც ბალანსირების პოლიტიკა ვანარმოოთ, როცა ორი დიდ ძალასთან თანამშრომლობას ახერხებ. — როგორ წარმოგიდგენიათ ამ ყველაფრის მოგვარება თქვენ პირადად, ადამიანს, რომელიც ჩართული ხართ ამ პროცესებში? — თეორიულად იდეა მისასაღებელია, მაგრამ ამ საკითხზე ამჯერად ცალსახად პასუხს ვერ გავცემთ, ვინაიდან ჯერჯერობით გუნდი ყალიბდება, ხდება პოზიციების შეჯერება, წინ ჯერ კიდევ დიდი საშუალებაა — რა და როგორ

უნდა მოხდეს. მუშავდება გეგმა, რომლის მიხედვითაც ვიმოქმედებთ. სულ ახლახან „ქართულ ოცნებაში“ ჩამოყალიბდა ჯგუფები და მიმდინარეობს მუშაობა. ჩვენი ხედვა ასეთია: ჩვენ ყველა ქვეყანასთან უნდა მოვძებნოთ საერთო ენა. ვინაიდან, როდესაც პატარა ქვეყანა ხარ და არ შეგიძლია ძალით გადარჩევა რაიმე პრობლემა, დიდი დიპლომატია უნდა გქონდეს. მაგრამ ჯერჯერობით ვერ ვხედავთ, ჩვენი ხელისუფლება კონსტრუქციულად ვინმეს ესაუბრებოდეს. მაგალითად, ძალიან გული მეტკინა ილორის ტაძრის გამო. ჩვენსა და აფხაზებს შორის რაიმე დიალოგი რომ არსებობდეს, ქართულ ძეგლებს მაინც მივხედავდით და მოუფლავდით ერთობლივად, გავაგზავნიდით სპეციალისტებს. მაგრამ მე იმედია იკაცი ვარ და მჯერა, ქართველები მოვძებნით გზას და ყველას მშვიდობიანად დაველაპარაკებთ. — „ქართული ოცნების“ პრეზენტაციაზე მიმტეველებობას და წყენის დაინყებებაზე ისაუბრეთ, ფიქრობთ, რომ ხელისუფლების შეცვლის შემთხვევაში ყველას ყველაფერი უნდა ევატიოს? ეს ხომ ქვეყანაში დაუსჯელობის სინდრომის განვითარებას გამოიწვევს? — რა თქმა უნდა, ასე არ უნდა მოხდეს, მაგრამ ამ ხელისუფლების მოსვლისთანავე დაიწყო ჩემიანებდა და სხვადასხვა ხალხის დაყოფა. არ უნდა ხდებოდეს ასე, რომ აი, ის მომლოცველი ან მწერალი ჩვენიანი არ არის, ჩვენს აზრებს არ იზიარებს და ამის გამო უნდა გავარიყოთ. დაყოფა ჩვენიანებად და სხვადასხვადას დაყოფა. სწორედ ამას ვენიშნავდით. როდესაც პირველად მოვისმინე სლოგანი „ჩვენ ერთი გუნდი ვართ“, მეგონა, მთლიანად საქართველოს გულსხმობდ-

ნენ, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ მხოლოდ ერთ გუნდზე იყო საუბარი... **ჩვენ ვხედავთ, რომ ხელისუფლება საზოგადოების აზრებს, რჩევებს არასდროს ითვალისწინებს. ერთია, ააშენო სახლები, დააგო გზები, გაატარო სასარგებლო რეფორმები, მაგრამ უფრო მნიშვნელოვანია მოუსმინო საზოგადოებას. არასწორად მიმართა იმ ხალხის გასამართლება, რომელიც წინა ხელისუფლებას ემსახურებოდა, თუ, რა თქმა უნდა, ადამიანი არ არის დამნაშავე და კორუმპირებული. 25 წლის წინათ რომ დავინყეთ ხალხის მტრებისა და აგენტების ძებნა, სამწუხაროდ, ეს პროცესი დღესაც გრძელდება. ეს უნდა დასრულდეს.** ხალხი მხოლოდ არჩევნების წინ არ უნდა ახსენდებოდეს პოლიტიკოსებს. როცა ამდენი პატიმარი გყავს, შეუძლებელია, კარგი და წარმატებული ქვეყანა იყო, პირიქით. ფაქტობრივად, ორი საქართველო შეიქმნა: ერთი — კარგად ცხოვრობს, კარგი ჯიპები ჰყავთ, მაღალი ხელფასები აქვთ, დანარჩენი საქართველო კი ძალიან გაჭირვებულია. რამდენიმე თვეში ჩატარდება საპარლამენტო არჩევნები და, სურთ თუ არა ვილაცხვებ, პარლამენტის წევრთა შემდგენლობა უნდა განახლდეს, პარლამენტი უფრო დემოკრატიული უნდა გახდეს. პრეზიდენტ სააკაშვილს ენურება დასარგებლად ვადა და მას აღარ აქვს უფლება, იყოს სათავეში, ამიტომ ემზადებიან სხვები ხელისუფლებაში მოსასვლელად, რაც ბუნებრივია. — თუმცა სააკაშვილის პრეზიდენტის პოსტზე მოსვლაზე უკვე საუბრობენ... — ეს ცუდი ნაბიჯი იქნება. როცა ჯორჯ ვაშინგტონმა საპრეზიდენტო ორი ვადა დაასრულა, მას შესთავაზეს საპრეზიდენტო პოსტზე მესამე

მიუხედავად იმისა, რომ ხელისუფლება ძველანაზი დიად დეკლარირებულ ულტრალიბერალურ პოლიტიკას ატარებს, „საჭირო მომენტში“ საარჩევნო თუ პოლიტიკური კამპანიის სანარმოებლად და საზოგადოების თვალის ასახვევად ხშირად იღვას მემარცხენე ხასიათის ისეთ გადაწყვეტილებებს, რომორიცაა 30-ლარიანი ვაუჩარის დარიბაბა, რომელსაც არანაირი გრძელვადიანი ეფექტი არ გააჩნია.

მორიგი ლიბერალური, ანუ «აუსდენელი ოცნება»

საქართველოს, როგორც სახელმწიფოს განვითარებას ხელისუფლების არადემოკრატიულ პოლიტიკასთან ერთად აფერხებს სხვადასხვა წონის, ზომის, დასახელებისა და გაურკვეველი იდეოლოგიის მქონე ორ ასეულზე მეტი პარტიული გაერთიანების არსებობა. არადა, ქვეყანას უფრო წაადგებოდა, განსხვავებული იდეოლოგიისა და პოლიტიკური შეხედულების მქონე ორი ან სამი ძლიერი პარტია რომ იყოს ჩართული პოლიტიკურ პროცესებში, ვინაიდან იდეოლოგიათა ჭიდილში საზოგადოებას უკეთ მიეცემოდა სასურველი არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობა.

მაგრამ საქართველოში დღეს მოღვაწე არც ერთი პოლიტიკური პარტია (ლეიბორისტების გამოკლებით!) აქცენტს სოციალური საკითხების მოგვარებაზე არ აკეთებს. უფრო მეტიც, ისინი კეთილშინაობით გაურბიან მემარცხენე ხასიათის რეფორმების გატარების აუცილებლობაზე მსჯელობას (თუ არ ჩავთვლით პირისთვის გაკეთებულ განცხადებებს). მაშინ, როცა საქართველოს მოსახლეობის ნახევარზე მეტი ღარიბი ან ლატაკია, ხოლო ქვეყანაში საშუალო ფენა მოსახლეობის ძალზე მცირე ნაწილს შეადგენს, რაც მემარცხენე ორიენტაციის მქონე პარტიას უქმნის წინაპირობას, ჩამოყალიბდეს ქვეყანაში ძლიერ და ანგარიშგასაწევრ ძალად, ასეთ დროს ბუნებრივად ჩნდება კითხვა: რატომ არის პარტიებისთვის მემარცხენე ხასიათის საკითხებზე აქცენტის გაკეთება მიუღებელი?

რა არის ცუდი იმაში, რომ სახელმწიფოში არსებობდეს სოციალური უზრუნველყოფის განვითარებულ სისტემა, რომელიც მიმართული იქნება სიღარიბის წინააღმდეგ? ასევე არსებობდეს ეფექტიანი საადგილო სისტემა, რომელიც დაეხმარება მოქალაქეებს შემოსავლის დაკარგვის, ავადმყოფობის, უმუშევრობისა და საპენსიო ასაკის დროს? ტერმინი „მემარცხენე“ და „მემარჯვენე“ საფრანგეთის რევოლუციის პერიოდში მოხდა. 1789 წელს დიდგვაროვანთა პირველ კრებაზე განსხვავებული ქონებრივი მდგომარეობის ჯგუფებს განსხვავებული ადგილი ეკავა მონარქის გვერდით. მეფის მხარდამჭერი არისტოკრატები მისგან მარჯვნივ იხდნენ, რადიკალები და მესამე ნოდების წევრები — მარცხნივ. ადგილთა ასეთი განლაგება შენარჩუნდა მომდევნო ფრანგულ თავყრილობებზეც.

პოლიტიკა სსკრეზა ხელდაპოჩენილი პოლიტიკური კალის მიერ აუპარ აპალირაბა ლიბერალიზმზე, თუ კონსერვატიული არა, სასურველი შედეგის მოგანი ვერ იქნება

ციალ-დემოკრატებს საკმაოდ ძლიერი წარმომადგენლობა ჰყავთ ბუნდესტაგში და მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ პარლამენტის მეორე პალატა ბუნდესრატშიც. დიდი გავლენა აქვს საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაზე პარტიულ პარტიებს, რომელიც საზოგადოების სათავეშიც იმყოფება. ასევე, ძალიან ძლიერია საფრანგეთში სოციალისტური პარტია და ა. შ.

საქართველო კი უწინ-უძალიად უავტორიტეტო ლიბერალისტული პარტიის „იმედზე“ დარჩენილი, რომელსაც, ქვეყანაში არსებული უმძიმესი სოციალური ფორის მიუხედავად, აქციაზე ათასი კაცის გამოყვანის რესურსიც კი არ გააჩნია.

ლობს, საქართველო „მსოფლიოში ნომერ პირველ რეფორმატორ სახელმწიფოდ“ წარმოაჩინოს, რომლის „განვითარების“ მომდევნო საფეხურს თურმე „ლიბერალი საქართველო“ წარმოადგენს, ჩვენი ქვეყანა კვლავ დამძეული და გალატაკებული მოქალაქეების სახელმწიფოდ რჩება, რომელშიც მოქალაქეებს იმის ფინანსური შესაძლებლობაც არ აქვთ, საკუთარი სახსრებით თუნდაც კბილების პრობლემა მოიგვარონ და ქვეყნის

პირველი პირი იძულებულია „მთავარი სტომატოლოგის“ ფუნქცია თავად იტვიროს.

პოლიტიკურ ასპარეზზე ბიძინა ივანიშვილის გამოჩენის შემდეგ საზოგადოებაში გაჩნდა მოლოდინი, რომ ალტერნატიული პოლიტიკური ცენტრი, რომელსაც აქვს პრეტენზია, შეცვალოს ხელისუფლება, აქცენტს უფრო სოციალური პრობლემების მოგვარებაზე, მოქალაქეთა დასაქმებაზე, წვრილი და საშუალო ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობაზე გააკეთებს, რომელიც შესაძლებელს გახდის, საქართველოში ჩამოყალიბდეს სახელმწიფოს დასაყრდენი ძალა — საშუალო კლასი. მაგრამ ჯერ რამის თქმა ნაადრევია, სანამ ბიძინა ივანიშვილი საკუთარ გუნდს არ ჩამოყალიბებს და საზოგადოებას თავის პოლიტიკურ პლატფორმას არ შესთავაზებს. თუმცა დღეს, როცა მის გარშემო ლიბერალური ძალები არიან ძირითადად კონცენტრირებული, საზოგადოებას გარკვეულწილად ექმნება უარყოფითი შთაბეჭდილება და პესიმიზმის განცდა, რომ „ქართული ოცნება“ ლიბერალური იდეოლოგიის მატარებელი პოლიტიკური მოძრაობა გახდება და არა მოქალაქეთა სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების მოგვარებაზე ორიენტირებული ძალა.

საზოგადოებას გაჩვენებულად ექნება უარყოფითი შთაბეჭდილება და პესიმიზმი განსწავ, რომ «ქართული ოცნება» ლიბერალური იდეოლოგიის მატარებელი პოლიტიკური მოქარაბა გახდება და არა მოქალაქეთა სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების მოგვარებაზე ორიენტირებული ძალა

თალიბანი ვხად არიან დიალოგისთვის

მოდრაბა „თალიბანმა“ გამოაცხადა, რომ ავღანეთის შიდა კონფლიქტის მშვიდობიანად მოსაწყობებლად დიალოგისთვის ვხად არის, მაგრამ მათ სურთ, საქმე იქონიონ ამერიკის შეერთებულ შტატებთან და არა ქვეყნის ამჟამინდელ მეთაურ ჰამიდ ყარზაისთან. ექსპერტებს მიაჩნიათ, რომ საუკუნითი შესაძლებელია, ზომიერი თალიბები ვაშინგტონისთვის პარტნიორებად იქცნენ. „თალიბანის“ წარმომადგენლის, ზაბიულა მუდჯაჰიდის თქმით, ისინი უკვე 15 წელია იბრძვიან ავღანეთში ისლამური სახელმწიფოს შესაქმნელად, ქვეყანაში მშვიდობის დასამყარებლად. მათ მიიღეს დამატებითი პოლიტიკური ზომები და სურთ, საერთაშორისო საზოგადოებრიობა გაგებთ მოეკიდოს მათ ძალისხმევას ავღანეთში შექმნილი ვითარების მოსაწყობებლად.

საფრანგეთის ომი აღარ სურს

საფრანგეთის პრეზიდენტის ნიკოლა სარკოზის განცხადებით, საფრანგეთი გააკეთებს ყველაფერს, რათა ირანში უცხოური სამხედრო ოპერაცია თავიდან აიცილოს. „საომარი შეჭრა პრობლემის მოგვარების ნაცვლად ქაოსს განავითარებს, როგორც ახლო აღმოსავლეთში, ისე, შესაძლოა, მთელს მსოფლიოში. საფრანგეთი გააკეთებს ყველაფერს, რომ სამხედრო შეჭრა თავიდან აიცილოს“, — აღნიშნა სარკოზიმ. შეგახსენებთ, რომ ამავე დროს საფრანგეთი ირანის წინააღმდეგ სანქციების გამოკვეთვას უჭერს მხარს.

ეს უნდა ითვალისწინებოდა. ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ მემარჯვენე-ლიბერალური პარტიების არსებობა ქვეყნის განვითარებისთვის ცუდია. არა, რა თქმა უნდა. ამ უკანასკნელის არსებობა კარგიც კია, მაგრამ გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ მისი ელექტორატი არ არის მასობრივი, ვინაიდან ისინი ჩვენს ქვეყანაში მცირე ჯგუფს წარმოადგენენ.

ზოგადად, ლიბერალიზმი, როგორც იდეოლოგია, ცუდი კი არ არის თავისი პრინციპებით, არამედ საქართველოს ხელისუფლებისა და მასთან დაახლოებული ძალების რეაქციულ-შოვინისტური პოლიტიკის გამო საზოგადოების თვალში დისკრედიტირებულია. არადა, თანამედროვე ლიბერალიზმისთვის დამახასიათებელია თითოეული ადამიანის აზროვნებისა და გამოხატვის თავისუფლება, ძალაუფლების შეზღუდვა, კანონის უზენაესობა, იდეათა თავისუფალი გაცვლა, საბაზრო ეკონომიკა, რომელიც უზრუნველყოფს თავისუფალ კერძო მენარმეობას, მთავრობის გამჭვირვალებას და მოქალაქის უფლებების დაცვას. ასევე, თანამედროვე საზოგადოებაში (მაგრამ არა საქართველოში) ლიბერალიზმი მხარს უჭერს ლიბერალურ დემოკრატიას ღია და თანასწორი არჩევნებით, რომელშიც ყველა მოქალაქეს კანონით აქვს ერთნაირი უფლებები და თანასწორი შესაძლებლობები წარმატებისთვის.

მართალია, თანასწორობის მიღწევა ყველგან და ყველავფერში შეუძლებელია, მაგრამ, როგორც ზემოთ აღინიშნა, სასიცოცხლო მნიშვნელობის საკითხებზე, როგორცაა ჯანდაცვის, განათლებისა და ა. შ. ხელმისაწვდომობა, საცხებით შესაძლებელია. ვინაიდან საქართველოში სახელმწიფო მხარდაჭერის და სუბსიდირების გარეშე ვერ იქნება მიღწეული განათლების ხელმისაწვდომობა, საყოველთაო ჯანდაცვა, სოფლის მეურნეობის განვითარებულ დარგად ჩამოყალიბება, ასევე, სოციალური სამართლიანობის, აღმსარებლობისა და სიტყვის თავისუფლების, ადამიანის უფლებებისა და სხვა საშუალოდ უფორმას არ შესთავაზებს. თუმცა დღეს, როცა მის გარშემო ლიბერალური ძალები არიან ძირითადად კონცენტრირებული, საზოგადოებას გარკვეულწილად ექმნება უარყოფითი შთაბეჭდილება და პესიმიზმის განცდა, რომ „ქართული ოცნება“ ლიბერალური იდეოლოგიის მატარებელი პოლიტიკური მოძრაობა გახდება და არა მოქალაქეთა სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების მოგვარებაზე ორიენტირებული ძალა.

საერთოდ, ნებისმიერმა პოლიტიკურმა პარტიამ, რომელსაც გამარჯვების მიღწევა სურს, უნდა იცნოს საზოგადოების განწყობა და მათ ინტერესებს უზრუნველყოს.

უზაფეგო და არასწორი იძება, თუ, მაგალითად, სოფლის მეურნეობის მეცნიერთა მიერ ამერიკის რომელიმე შტატში დაფუძნებულ და ამ ზონაში გამართლად ტაქნოლოგიური და საკითხავი (მცირე გამონაკლისის გარდა) ბაზარზე გამოტანა ახალი პროდუქტი. გაუმართლად, უცხოური ტაქნოლოგიის, რაკომინდებული ჯიშის ან ჰიბრიდის ბაზარზე გამოტანა საბარათო სოფლის მეურნეობის ზონაში, მათი ყოველმხრივი მეცნიერული შესწავლის გარეშე, სწორად ამ განსხვავებულ აბროკლიმატურ პირობებში. ამასთან, ეს შესწავლა არ შეიძლება შემოიფარგლოს 1 წლის შედეგებით, იგი უნდა მოიცავდეს სულ ცოტა 2-3 წლის მონაცემებს.

შოთა ჭალაგანიძე: დირექტიული წესით ჰიბრიდული სიმიდის დანერგვას საქართველოში პერსპექტივა არა აქვს!

აგრარული მეცნიერების პრობლემებზე „საქართველო და მსოფლიო“ ესაუბრება საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი შოთა ჭალაგანიძე.

— ბატონო შოთა, დიდი ხანია, სამეცნიერო მოღვაწეობით ხართ დაკავებული, ადრე ხელმძღვანელ სახელმწიფო თანამდებობებზე ბრძანდებოდით, იყავით მინისტრიც და ა.შ. ამას იმიტომ ვიხსენებ, რომ თქვენ კარგად უწყით, თუ რა არის წარმოება, ანუ საქმის კეთება, და ამავე დროს ხართ თვალსაჩინო მეცნიერიც, ე. ი. იცით მეცნიერების ფასი. პირდაპირ მინდა გკითხოთ, რა გახდა ქართული აგრარული მეცნიერების დაკნინების მიზეზი?

— ქართული მეცნიერება, ასე ვთქვათ, „შეფერხდა“, მაგრამ, საბედნიეროდ, კიდევ არსებობს. 15 წელიწადი ბუნების დაცვისა და სატყეო მეურნეობის დარგს ხელმძღვანელობდა, ჩვენს სამინისტროს სამეცნიერო მომსახურებას უწევდა სისტემაში არსებული რამდენიმე კვლევითი და საპროექტო ინსტიტუტი, არც ერთ მნიშვნელოვან გადამწყვეტილებას არ ვიღებდით მეცნიერული შესწავლისა და დასკვნების გარეშე.

— მაშინ მეცნიერება საწარმოო ძალად იყო მიჩნეული. როგორ ფიქრობთ, დღევანდელ მეცნიერებას, კერძოდ, აგრარულ მეცნიერებას ხომ არ დაუკარგავს თავისი ფუნქცია?

— შეკითხვა ისეთია, რომ საფუძვლიანი პასუხის გაცემას მოითხოვს, ამიტომ თქვენ და გაზეთის მკითხველებს ვთხოვ აღიჭურვოთ მოთმინებით. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, რომელიც ნახევარი საუკუნის წინ დაარსდა, ოფიციალურად მთავრობის მეცნიერული მრჩეველია აგრარულ საკითხებში. წლების განმავლობაში აგრარულ მეცნიერებათა მიერ მრავალი ისეთი პრობლემა და საკითხი იქნა დამუშავებული და გადაწყვეტილი.

— თუ არ დაავიწყდათ ამასობაში...

— საქართველოში გამოყვანილია სასოფლო-სამეურნეო კულტურებისა და პირუტყვის 100-ზე მეტი ახალი ჯიშის, კვებისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის ათეულობით ახალი, კონკურენტუნარიანი პროდუქტები; საქართველო ჩაის მექანიზებული მოვლა-მოყვანის, კრეფისა და გადამამუშავების სამშობლოა: ჩვენთან შექმნილია 50-მდე ახალი მანქანა და ტექნიკური საშუალება. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მსოფლიოში ხორბლის არსებული 23 ჯიშისა და საქართველო 14 ჯიშის სამშობლოა, ასევე მევენახეობაში, მესილეობაში და სხვ., რასაც მსოფლიოში შეიძლება ანალოგიც არ გააჩნდეს.

აგრო-ბიოლოგიური კვლევის თვალსაზრისით, ჩვენი ქვეყანა უნიკალური ლაბორატორიაა, სადაც წარმოდგენილია მსოფლიოს ნიადაგების თითქმის ყველა ტიპი და მრავალფეროვანი მცენარეული საფარი. ამ თავისებურებით და, უწინარესად, მეცნიერული კადრების არსებობით იყო განპირობებული, რომ ამიერკავკასიაში აგრო-ბიოლოგიური კვლევის სამეცნიერო ცენტრები პირველად საქართველოში შეიქმნა, დღეს ქართველ მეცნიერთა ნაშრომებს იყენებს მსოფლიოს მრავალი ქვეყანა. ისიც მინდა გითხრა, რომ სსრ კავშირში ერთ-ერთი პირველი სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია შეიქმნა საქართველოში, რომ ჩვენ შევუწყვეთ ხელი მომძივრესაუბლიკებში აგრობიოლოგიური მეცნიერების განვითარებას.

— შთაბეჭქდავი ანგარიშია, ალბათ, უფრო მეტის თქმაც შეგიძლიათ, მაგრამ მითხარით, ბატონო შოთა, როგორ იყენებს თქვენს პოტენციალს ჩვენი მთავრობა?

— პოტენციალისადმი არასწორმა მიდგომამ მიგვიყვანა იქამდე, რომ აღარ ფუნქციონირებს სამეცნიერო სკოლები, სადისერტაციო სამუშაოები, აგრარული მეცნიერების განვითარება მხოლოდ პატარა-პატარა ჯგუფები. მეცნიერი, სამწუხაროდ, აღარ არის, თუ შეიძლება ასე ითქვას, „მიზიდული პროფესია“. ათეულობით საზოგადოებრივი აკადემიკოსები ჰყავს, პრაქტიკულად, არაფრის მაქნისა და მხოლოდ აფერკრთალებს აგრარულ მეცნიერებას.

სამწუხაროდ, პრობლემა ბევრი დაგროვდა, რომელთა ნაწილს აკადემიის განყოფილებებისა და საბჭოს სხდომებზე ვაანალიზებთ, რაც იმის საშუალებას გვაძლევს, რომ მუდმივად ვიყოთ საქმის კურსში. — დააკონკრეტებთ რომელიმე მაგალითით? — რა თქმა უნდა. თქვენმა მკითხველმა უდავოდ იცის, რომ საქართველოში მცირეწიანი ქვეყანაა: ერთ სულზე გადაანგარიშებით, სახნავი 0,14 ჰექტარია. ეს კი ნიშნავს, რომ გასაფრთხილებელია მიწის, მით უმეტეს, სავარჯიშის ყოველი მტკაველი. **ზომიერად დააბრუნებ, რომ მინა მართო მარჩენალი კი არა, საშობოცადაც, გულისხმობს მინდა ვითქვას: ჩვენ ბაჰკირევაბულაბი პართ მინისადმი იმ გულბრილი დამოკიდებულბი, რომელიც საქართველოში არის დღეს დამკვიდრებული.**

— დააკონკრეტებთ რომელიმე მაგალითით?

— რა თქმა უნდა. თქვენმა მკითხველმა უდავოდ იცის, რომ საქართველოში მცირეწიანი ქვეყანაა: ერთ სულზე გადაანგარიშებით, სახნავი 0,14 ჰექტარია. ეს კი ნიშნავს, რომ გასაფრთხილებელია მიწის, მით უმეტეს, სავარჯიშის ყოველი მტკაველი. **ზომიერად დააბრუნებ, რომ მინა მართო მარჩენალი კი არა, საშობოცადაც, გულისხმობს მინდა ვითქვას: ჩვენ ბაჰკირევაბულაბი პართ მინისადმი იმ გულბრილი დამოკიდებულბი, რომელიც საქართველოში არის დღეს დამკვიდრებული.**

— თქვენ რა ნაბიჯები გადადებთ ამ მხარე პრობლემების გადასაწყვეტად?

— აკადემიის დამუშავებული აქვს საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების კონცეფცია, რომელიც, ჩვენი აზრით, მნიშვნელოვანი დოკუმენტია და დეტალურ განხილვას საჭიროებს, მაგრამ ამაზე პრაქტიკულად არაფერი ფიქრობს. არადა, საჭიროა, თუ ვესურს, რომ საქართველოს სოფლის მეურნეობა საქმით გახდეს ქვეყნის განვითარების პრიორიტეტი. აუცილებელია სახელმწიფო მხარდაჭერისა და ზრუნვის გააქტიურება, ახალი ფორმების ძიება, საერთაშორისო გამოცდილების ფართოდ გამოყენება, წარმოების ტექნოლოგიის განხილვა და სხვ. ზემოთ თქმულზე დაყრდნობით უნდა შემუშავდეს სოფლის მეურნეობის განვითარების რეალური სამთავრობო პროგრამა.

თუ მოკლედ ვიტყვით, საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების სამი მიმართულება გვესახება ყველაზე პრიორიტეტულად: 1. სტრატეგიული პროდუქციის წარმოება (მარცვლეული, მეცხოველეობის პროდუქტები); 2. საექსპორტო პროდუქციის წარმოება (ჩაისა და ღვინის პროდუქტები, ციტრუსები და ა.

შ.); 3. საკურორტო-ტურისტული ინდუსტრიისთვის აუცილებელი პროდუქციის წარმოება. მოკლედ ასეა.

— უკანასკნელ წლებში მეცნიერებაში განხორციელებულმა რეფორმებმა არ გამოიღო სასურველი შედეგი, დიდი ხანია მეცნიერების გაძლიერების ანგარიში სისტემა. სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების ჯერ განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთვის დაქვემდებარება, შემდეგ უმაღლეს სასწავლებლებთან მიერთებამ მნიშვნელოვნად შეაფერხა მათი განვითარება.

— ახალს არაფერს ვიტყვი, თუ შეგახსენებთ, რომ სოფლის მეურნეობის, ისევე, როგორც ნებისმიერი სხვა დარგის, სიცოცხლისუნარიანობა და წარმატებები მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია თითოეული ამ დარგის შესაბამისი მეცნიერების განვითარების დონით, მათ მიერ შესწავლილი და რეკომენდებული ტექნოლოგიების ეფექტიანობით, გამოყენების გავრცელების მასშტაბით, ხარისხით, აგრეთვე, სათანადო ინფრასტრუქტურის არსებობით.

მაგრამ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საქმიანობა, ქვეყნის მრავალდარგოვანი აგროსასურსათო კომპლექსის სპეციალიზაციისა და ბუნებრივი პირობების გათვალისწინებით, გაცილებით სპეციფიკური და მრავალპროფილიანია. მაგალითისათვის: ახალი, უხვმოსავლიანი ჯიშების გამოყვანისა, თუ არ ვიცით, რა ეკოლოგიურ გარემოში (ნიადაგი, კლიმატი და ა. შ.) შეიძლება მათი გადაადგილება, როგორია მათი მოვლა-მოყვანისათვის, მდგრადი მოსავლის მიღებისათვის საჭირო აგროტექნიკური ღონისძიებები (მანებულ დაავადებებთან ბრძოლა, მექანიზაცია, განყოფილება და სხვ.); მათი სამეურნეო-ტექნოლოგიური მიმართულება, სარეალიზაციო ბაზარი და ა.შ., ე. ი. როგორია კვლევებით დასაბუთებული შეკრული ციკლი, შეუძლებელია მეცნიერული პროცესების შემდგომი განვითარება. ზოგადად, თუ მეცნიერების სხვა რომელიმე დარგში შესაძლებელია, ასე ვთქვათ, ავტონომიური განვითარება, აგრარული დარგის სამეცნიერო ორგანიზაციების საქმიანობა ერთმანეთთან არის დაკავშირებული. სახეზეა, ასე ვთქვათ, ლოგიკური ნრებრუნვა. თუ ფაქტობრივად თითქმის არავითარი მნიშვნელობა არ აქვს იმას, სად შეისწავლება და და-

მუშავდება მეცნიერების სხვადასხვა დარგში (ფიზიკა, ქიმია, მედიცინა, მათემატიკა და ა. შ.) ნებისმიერი პრობლემა, საკითხი თუ დებულება, მათი მოქმედების ან გამოყენების არაფერი ვრცელდება მსოფლიოს ნებისმიერ კუთხეში. განსხვავებული მდგომარეობით ხასიათდება სოფლის მეურნეობის მეცნიერება. პირველ რიგში, ეს არის სოფლის მეურნეობის მეცნიერების მრავალი თეორიული, ზოგადბიოლოგიური დებულებების და, განსაკუთრებით, პრაქტიკული ხასიათის რეკომენდაციების ეფექტიანობის დამოკიდებულება და კავშირი რეგიონის ან ზონის მრავალდარგოვანობასა და ბუნებრივ პირობებთან. ამიტომ შემუშავებული რეკომენდაციები, ჩვეულებრივ, მნიშვნელოვნად განსხვავებულია სხვადასხვა აგროკლიმატურ ზონაში. ეს გარემოება აუცილებელს ხდის, შესასწავლი ყველა საკითხი დამუშავდეს განსხვავებული ბუნებრივი პირობების მქონე ზონების მიხედვით. **უშედეგო და არასწორი იქნება, თუ, მაგალითად, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა მიერ ამერიკის რომელიმე შტატში დამუშავებულ და ამ ზონაში გამართლებულ ტექნოლოგიებსა და საკითხებს (მცირე გამოწვლიანი ხარდა) გავავრცელებთ კახეთში ან იმერეთში. გაუმართლებელია, უცხოური ტექნოლოგიის, რეკომენდებული ჯიშის ან ჰიბრიდის გავრცელება საქართველოს განსხვავებულ ზონებში, მათი ყოველმხრივი მეცნიერული შესწავლის გარეშე, სწორედ ამ განსხვავებულ აგროკლიმატურ პირობებში. ამასთან, ეს შესწავლა არ შეიძლება შემოიფარგლოს 1 წლის შედეგებით, იგი უნდა მოიცავდეს სულ ცოტა 2-3 წლის მონაცემებს. გამოთქმულ მოსაზრებებს ადასტურებს ისიც, რომ სიმინდის მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია საკმაოდ განსხვავებულია, სახეზეა დასავლეთ და აღმოსავლეთ საქართველოშიც კი. ამასთან ხაზგასასმელია, რომ სოფლის მეურნეობაში ზოგიერთი კვლევითი საშუალო, თავისი სპეციფიკურობის გამო, ხანგრძლივ დროს — 5-10 და მეტ წელს მოითხოვს.**

აღნიშნულიდან გამომდინარე, **დიდი მნიშვნელობა არ სჭირდება იმას, რომ ფართოდ რეკომენდებული და დირექტიული წესით ჰიბრიდული სიმინდის დანერგვას საქართველოში პერსპექტივა არ აქვს.** სამწუხაროდ, აკადემია დღეისთვის მნიშვნელოვნად არის ჩამოცილებული ამ ყველაფერს. ჩვენ მიერ საკითხის მრავალგზის დაყენებამ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წინაშე, სამწუხაროდ, შედეგი ვერ გამოიღო. რას ვიზამდით! ასეთი იყო სამინისტროს ხელმძღვანელობის პოზიცია.

შედეგად აი რა მივიღეთ: **2005 წელთან შედარებით, რომელსაც ინსტიტუტში გაყვანილი იქნა აკადემიის სისტიმისად, ამაჰანად თანამშრომელთა რაოდენობა 1153-დან 630-მდე შემცირდა.** უყურადღებობის შედეგად ზოგიერთ სამეცნიერო დანესტრუქტურაში ადგილი ჰქონდა სამართალდარღვევებს, ბევრი ინსტიტუტი თითქმის დახურვის საშიშროების წინაშეა და სხვ.

ერთი სიტყვით, დღევანდელ სამეცნიერო ცხოვრებაში, სარეველა ბალახებით თუიჭრარევი პრობლემებისა თუ მიზეზებისა, რის გამოც ბევრი მეცნიერი უმოქმედდ, მომლოდინე მდგომარეობაში აღმოჩნდა. სახეზეა მეცნიერების ფინანსირების მკვეთრი უკმარისობა, კადრების განთესვა, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის მოშლა და მრავალი სხვ. მოვადრო და ეკონომიკა ნამოინევს, გაიმართება, მაშინ დაგვეჩრდება მეცნიერებიც, კონსტრუქტორებიც, მათი ცოდნაც, ახალი ტექნოლოგიებიც, სათანადო დონის სპეციალისტები კი აღარ გვეყოლება.

ამიტომ ყველა ცვლილება მეცნიერებაში მოფიქრებულად და სათუთად გასატარებელია არსებული დადებითი გამოცდილების, დადგენილი წესებისა და კანონების, აკადემიებისა და მათი წევრების აზრის გათვალისწინებით.

ესაუბრა არაჰა ხანაბლიძე

ზომიერად დააბრუნებ, რომ მინა მართო მარჩენალი კი არა, საშობოცადაც, გულისხმობს მინდა ვითქვას: ჩვენ ბაჰკირევაბულაბი პართ მინისადმი იმ გულბრილი დამოკიდებულბი, რომელიც საქართველოში არის დღეს დამკვიდრებული

მსოფლიოში ნავთობის ფასის ზრდასთან ერთად ეკონომისტიები მოსალოდნელ ახალ მსოფლიო კრიზისზე ალაპარაკდნენ. როდესაც აშშ-მა თავის ნატოელ პარტნიორებთან ერთად ლიბიაში სამხედრო ოპერაცია დაიწყო, მრავალი ადამიანი გაოცდა, რადგან ამერიკელები ისედაც ანარმობდნენ უკვე ორ ომს ავღანეთსა და ერაყში. რაც შეეხება ბარაკ ობამას, მან არჩევნებში იმ დაპირების წყალობით განმარჯვდა, რომ გუშინაულ სამთავრობო პოლიტიკაზე უარს იტყობდა და, სულ მცირე, ერაყიდან მინც გაიყვანდა ჯარებს. მდგომარეობას ისიც ამწვავებს, რომ აშშ-ის საგარეო ვალი განუხრავლად იზრდება და, უკვე კარგა ხანია, გადააჭარბა 14 ტრილიონ დოლარს.

თავისუფალი გადნობა-გაყვანა: ორბუჯის საბოლოო სეზონი

თუ ირანი ორბუჯის სრულტეს გადაკეტავს, ამით, პირველ რიგში, ამერიკული ნავთობისა და გაზის კომპანიები და სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსი ისარგებლებენ. წარმოიშობა კრიზისი, რომლის დახმარებითაც აშშ ეკონომიკური ზრდისა და თვით უზარმაზარი სახელმწიფო ვალის პრობლემის მოგვარებასაც კი შეეცდება.

აშშ ევროპასა და აზიაში თავისი მოკავშირეებისგან ითხოვს, — უარი თქვან ირანული ნავთობის შექცენაზე, რათა ირანს საკუთარი ბირთვული პროგრამის შეჩერება აიძულოს. თუ თეირანის წინააღმდეგ სანქციებს მიიღებენ, ირანის ხელმძღვანელობა ორბუჯის სრულტეს გადაკეტვით იმუქრება. ამ სრულტით მთელი მსოფლიოს ნავთობის საზღვაო ტრანსპორტირების 45 პროცენტი ხორციელდება. ამასთან, არ არსებობს არანაირი მტკიცებულება, რომ ირანი ბირთვულ იარაღს ქმნის. ამერიკელები, უკვე რამდენიმე წელია, ყოველგვარი მტკიცებულებების გარეშე, ადანამაშებენ ირანის ხელმძღვანელობას ატომური ბომბის შექმნის მცდელობაში. როგორც ცნობილია, აშშ მასობრივი განადგურების იარაღის წარმოებაში ადანამაშებდა სადაც მუსლიმანსაც, როდესაც ის ერაყის სათავეში იდგა. შედეგი ცნობილია: აშშ-მა ირანის ოკუპაცია მოახდინა, მაგრამ მასობრივი განადგურების იარაღი იქვე არ აღმოაჩინა.

ვის ნატოელ პარტნიორებთან ერთად ლიბიაში სამხედრო ოპერაცია დაიწყო, მრავალი ადამიანი გაოცდა, რადგან ამერიკელები ისედაც ანარმობდნენ უკვე ორ ომს ავღანეთსა და ერაყში. რაც შეეხება ბარაკ ობამას, მან არჩევნებში იმ დაპირების წყალობით განმარჯვდა, რომ ბუშისეულ საომარ პოლიტიკაზე უარს იტყობდა და, სულ მცირე, ერაყიდან მაინც გაიყვანდა ჯარებს. მდგომარეობას ისიც ამწვავებს, რომ აშშ-ის საგარეო ვალი განუხრავლად იზრდება და, უკვე კარგა ხანია, გადააჭარბა 14 ტრილიონ დოლარს.

სინამდვილეში, აშშ ამ დრომდე სამხედრო დანახარჯებს მსოფლიო ზრდასა და სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსზე უფრო მეტს ხარჯავდა, ვიდრე მთელი დანარჩენი მსოფლიო ერთად. და თუ გომბახი ინარმობა, ისინი უნდა ავითქვან კიდევ, წინააღმდეგ შემთხვევაში სასაზღვაო გზები გადართობა.

ამ ყველაფერმა შესაძლებელი გახადა ამერიკული კორპორაციების ტოპ-მენეჯერებისა და აქციონერების შემოსავლების მკვეთრი ზრდა. შედეგად, ამერიკის სამრეწველო სექტორში სამხედრო წარმოების წილი ძალიან დიდია. სამხედრო ბიუჯეტის შემცირების მცდელობებს ეწინააღმდეგებიან ლობისტები, რომლებიც ხელისუფლებას სამუშაო ადგილების შემცირების ემუქრებიან. კორპორაციების მფლობელებს არ შეუძლიათ ეს საწარმოები სხვა ქვეყნებში გადაიტანონ, რადგან სამხედრო საიდუმლოებების გაჟონვის რისკი იქმნება; არც სურთ, რადგან სახელმწიფოსთვის

თუ ირანი ორბუჯის სრულტეს გადაკეტავს, ამით, პირველ რიგში, ამერიკული ნავთობისა და გაზის კომპანიები და სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსი მოიგებს

ირანის მიყიდვა ისედაც ძალზე მომგებიანი საქმეა. მაგრამ რაღა ახლო აღმოსავლეთისა და ჩრდილოეთ აფრიკის ნავთობიან რაიონებში ანარმობს აშშ ომებს? ეს ხომ აუცილებლად გამოიწვევს ნავთობზე ფასის მომატებას?

ამას რამდენიმე მიზეზი აქვს: ჯერ ერთი, ამერიკული საერთო შიდა პროდუქტის ენერგომოცულობა განუხრავლად იკლებს, რაც სამრეწველო დანახარჯების მკვეთრ ზრდას გამოიწვევს. მეორეც, ძვირადღირებული ნავთობი მომგებიანია იმ კომპანიებისთვის, რომლებიც ნავთობს აშშ-სა და მეზობელ კანადაში მოიპოვებენ. ჩრდილოეთ აფრიკაში ძალიან ბევრია ევრეთ ნოდებული მძიმე ნავთობი და ნავთობიანი ქვიშა, რომელთა გადამუშავება მხოლოდ იმ შემთხვევაში მომგებიანი, თუ ერთი ბარელი ნავთობი, სულ მცირე, ასი დოლარი ეღირება. მესამეც, ახლო აღმოსავლეთში მდგომარეობის დესტაბილიზებმა აშშ ხელში ჩაიგდებს

ნავთობის მსხვილ იმპორტიორებზე — ევროკავშირზე, ჩინეთსა და იაპონიაზე ზეწოლის მძლავრ ბერკეტებს. ახლა ამ ქვეყნების ენერგეტიკული უსაფრთხოება პირდაპირ ამერიკული სამხედროების ნარმატებაზე იქნება დამოკიდებული. ამასთან, შეგახსენებთ, რომ სწორედ ამ ქვეყნების მართებს ამერიკის ტრილიონობით დოლარი.

ახლს ამერიკას ხელს აძლევს ორბუჯის სრულტეს გადაკეტვა. იმ შემთხვევაში, თუ ირანი სრულტეს გადაკეტავს, საულის არაბეთიდან, ბაჰრეინიდან, ერაყიდან, ყატარიდან, კუვეითიდან და არაბეთის გაერთიანებული საემირატებიდან შეიძლება ნავთობის ტრანსპორტირება, ნარმონიშნება და ფიცითი და ფასები მომენტალურად გაიზარდება. შესაძლოა, ეს არც მოსდეს, მაგრამ ამ თემაზე საუბარი და ურთიერთშუქარაც კი ნავთობზე ფასის ზრდის ტენდენციას აძლიერებს. ამგვარ პი-

რობებში რთულად მოსაპოვებელი ნახშირწყალბადების მიღება ჩრდილოეთ აფრიკის რეგიონიდან სავსებით რენტაბელი საქმე გახდება.

საუბარია ფიქალის ნავთობსა და გაზზე, რომელიც დიდი რაოდენობით მოიპოვება ჩრდილოეთ ამერიკისა და კანადის ტერიტორიებზე, ასევე ნავთობიან ქვიშაზე. ბოლო პერიოდში ამერიკელებმა მკვეთრად უმატეს საკუთარ ტერიტორიაზე ფიქალის გაზის მოპოვებას და შედეგად აშშ-მა პრაქტიკულად უარი განაცხადა ბუნებრივი გაზის იმპორტზე. ბუნებრივი გაზის წარმოების

წლი მრეწველობის სანარმოები ყველა დონის გადასახადების სახით 933 მილიარდ დოლარს გადაიხდია.

2010-დან 2035 წლამდე პერიოდში დარგში დაახლოებით 1,9 ტრილიონი დოლარი ჩაიდება და უკვე 2015 წლისათვის კაპიტალური დანახარჯები წელიწადში 48,1 მილიარდ დოლარს შეადგენს. ამჟამად დარგში ამერიკელებმა დაახლოებით 600 ათასი ამერიკელი, 2035 წლისათვის კი სამუშაო ადგილი უზრუნველყოფილი იქნება, სულ მცირე, 1,6 მილიონი მოქალაქე. ფიქალური გაზის წლი აშშ-ის მთელ მოპოვებაში 2010 წლის 27%-დან 2011 წელს 34%-მდე გაიზარდა. პროგნოზების თანახმად, 2015 წლისთვის ეს მაჩვენებელი 43%-ს, 2035 წლამდე კი — 60%-ს მიაღწევს. 2010 წელს ფიქალური გაზის მოპოვებამ ქვეყნის საერთო შიდა პროდუქტს 76,9 მილიარდი დოლარი შეჰმატა, 2035 წლამდე კი ეს მაჩვენებელი შესაძლოა 231,1 მილიარდამდე გაიზარდოს.

ფიქალური გაზის მოპოვების ზრდა ხელს შეუწყობს სანავთობის ამ სანაშობაზე ფასების კლებას, რაც საშუალებას მისცემს ყველა საოჯახო მშენებელი წინააღმდეგობა თითოეული ოჯახისათვის წლიწარ დაახლოებით 926 დოლარი დაუზოგოს. 2035 წლამდე შემოსავლის გაზრდასთან დაკავშირებული რისკები.

თუ ფიქალური გაზის ფიქალური ნავთობზე დაემატება, გამოვა, რომ ეს სექტორი გადაამწყვეტ ადგილს დაიკავებს სამუშაო ადგილების შექმნის თვალსაზრისით. თუმცა არსებობს ეკოლოგიური რისკები. ფიქალური გაზის მოპოვების ტექნოლოგია ითვალისწინებს ფიქალის მასშტაბურ ჰიდროგახლეჩას. 900-1000 ტონა წყალი უნდა ჩაიტყობოს გაზის გამოსადგენად.

ამასთან შეგუება კიდევ შესაძლებელი იქნებოდა, სამუშაოდ ჩვეულებრივი წყალი რომ გამოიყენებოდა, მაგრამ ამ წყალს აუცილებლად ემატება ქიმიური რეაგენტები, რამაც, შესაძლოა, IHS Global Insight-ის ანალიტიკოსებმა, რომელთა კვლევის თანახმადაც, 2035 წლისთვის აღნიშ-

რატომ არ გამოიყვანს აშშ რაიკა პრეტენციებს პაქისტანის მიმართ და მიუანეიარებლად ზრდის თავისი სამხედრო ბიუჯეტს რაოდენობას ირანის სიასლოვანს?

მსოფლიოში ნავთობის ფასის ზრდასთან ერთად ეკონომისტები მოსალოდნელ ახალ მსოფლიო კრიზისზე ალაპარაკდნენ. როდესაც აშშ-მა თავის

მაშ, ვის ინტერესებთ, რომ პერიოდულად გაცოცხლდეს მითი ირანული ზომების შესახებ? ეს, პირველ რიგში, სჭირდება აშშ-ს, რომელიც ირანის მხრიდან ბირთვული თავდასხმისაგან თავდასაცავად ეპროკაზი რაკეტისა და სხვა სახის თავდასაცავის სისტემას აშენებს. ამავე დროს, ეს ის სარკაა, რომელიც ყურადღებით იყურება ირანი. მას შემთხვევით არ დაუწყია სამხედრო სწავლებები შორეული მოქმედების რაკეტების გაშვებით, რითაც აშშ-ისა და მისი მოკავშირეებისათვის საკადრისი პასუხის გამცემი სახელმწიფოს იმიჯს იმყარებს. ასე ცდილობს ის რეგიონში ლიდერის პოზიციის მოპოვებას.

ტროლოდ ნაწილები მინის ქვეშ და ხშირად წყალსაც ერევა. ამერიკაში უკვე ცნობილია შემთხვევები, როდესაც ონკანიდან წყალი გაზთან ერთად მოედინება, თანაც გაზი იმდენია, რომ მას, შესაძლოა, ცეცხლიც კი მოეკიდოს. ამიტომ აშშ-შიც კი, სადაც ეკოლოგია ევროპის მსგავსად დიდად არ აღარ დებთ, ნიუ იორკის რაიონში ამ გაზის მოპოვება აიკრძალა.

უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე ამერიკელები განუხრებლად ამცირებენ ნავთობის იმპორტს ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებიდან და აფრიკისა და ლათინური ამერიკის მონოპოლიზაციას არჩევენ სამხრეთის საზღვრების გახსნას. მაგრამ რა ქნან ნავთობის სხვა მსხვილმა იმპორტორებმა — ევროკავშირმა, ჩინეთმა და იაპონიამ? მათი ეკონომიკა მჭიდროდა მიბმული სპარსეთის ყურსიდან მონოდებზე. ცხადია, რუსეთი ნავთობის ექსპორტის მსოფლიო ბაზარზე მკვეთრად ვერ გაზრდის. რაც შეეხება გაზს, ამ მხრივ რუსეთს მსოფლიოში ყველაზე დიდი მარაგი აქვს, თუმცა მინოდებათა მკვეთრი გაზრდისთვის გარკვეული დრო იქნება საჭირო.

ამჟამად რუსული გაზსადგენები მხოლოდ ევროპისა და თურქეთისაკენ მიდის, ამიტომ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ამ ქვეყნებში რუსეთის გაზის შესყიდვა გაიზრდება. ასეც მოხდა, როდესაც მუშაობა შეწყვიტა ლიბიის იტალიასთან დამაკავშირებელმა გაზსადგენმა. აზიანების ოკეანის რეგიონის სახელმწიფოები კი მხოლოდ ამერიკული სამხედრო ფლოტის იმედად არჩებიან. სწორედ მას შეეძლება ნავთობისა და გაზის ტრანსპორტირება ორმუხის სრუტით. საკითხავი სწორედ ისაა, თუ რის მოითხოვს ამერიკელები ამის სანაცვლად?

პრინციპში, აშშ-ის პოლიტიკა სავსებით პროგნოზირებადია, თუ მას ამერიკული ელიტის სარგებლის თვალსაზრისით განვიხილავთ. აშშ-ს ყველაზე მძლავრი შეიარაღებული ძალები ჰყავს. ამერიკის სამხედრო ბიუჯეტი სხვა ყველა ქვეყნის სამხედრო ბიუჯეტებს, ერთად აღებული, აღემატება. ამერიკის უმთავრესი ძალა მისი ფლოტია, რომელიც ყველა ზღვა-სა და ოკეანეში ბატონობს.

უკანასკნელ პერიოდში ამერიკელი სტრატეგების პუბლიკაციებში დგება საკითხი: რომელი ქვეყნები არიან ყველაზე მეტად დამოკიდებული საზღვაო მინოდებზე? პასუხი მარტივია — ჩინეთი და იაპონია. ეს ქვეყნები ძალზე ძლიერად არიან დამოკიდებული ენერჯორესურსებისა და ნედლეულის იმპორტზე.

ამ ყველაფრის შემდეგ დგება საკითხი, თუ როგორ დაფარავს თავის უზარმაზრ საგარეო ვალს ამერიკა? ერთი ვარიანტი გადასახადების მნიშვნელოვნად გაზრდა და დანა-

ხარჯების შემცირება, მაგრამ არც რიგითი ამომრჩევლები და არც მსხვილი ბიზნეს-მენები ამ გეგმას მხარს არასდროს დაუჭერენ. მეორე ვარიანტი საბჭოთა მანქანის ჩართვა და პიპერინფლაციისთვის გზის გახსნაა. ხელი-სუფლება, რომელიც ამის გაკეთებას შეეცდება, მალე აღიგვება პირისაგან მინისა სახალხო აღშფოთების შედეგად. გარდა ამისა, უცხოელმა კრედიტორებმა შესაძლოა, უარი თქვან გაუფასურებული დოლარის მიღებაზე და რაიმე ფასიანი აქტივები მოითხოვონ. მათი დარწმუნება — მიიღონ მწვანე ქაღალდები, მხოლოდ სამხედრო მუქარის საშუალებით გახდება შესაძლებელი. მესამე ვარიანტი აშშ-ის გაკოტრებულად გამოცხადებაა. ამ შემთხვევაში უცხოელები უცხოეთში ამერიკული აქტივების გაყინვას დაინყებენ და მათ გადასარჩენად კვლავ სამხედრო ძალა გახდება საჭირო. მეოთხე ვარიანტია, აიძულონ სხვა ქვეყნები, ისაღონ ფული ამერიკული ჯარისა და ფლოტის შესახად. ეს კი შესაძლებელია და აი — როგორ:

ნარმოვიდგინოთ, რომ სატრანსპორტო გემებს თავს დაესხმიან არა სომალელი მეკობრეები, რომლებიც მსუბუქი იარაღით არიან აღჭურვილნი, არამედ რაკეტებით აღჭურვილი ტერორისტები. ისინი არ მოითხოვენ გამოსასყიდს, ისინი მხოლოდ გემებს ჩაძირავენ. ამასთან, პირველ რიგში, ნადირობა იმ გემებზე გამოცხადდება, რომლებიც ჩინეთისა და იაპონიისკენ მიცურავენ. ამერიკელები მზად იქნებიან, დაეხმარონ ამ ქვეყნებს ახალ საფრთხესთან ბრძოლაში, ოღონდ, ცხადია, არა უსასყიდლოდ.

შესაძლოა, ეს ვარიანტი ვინმეს წმინდა ფანტაზიად მოეჩვენოს, მაგრამ ვინ წარმოიდგენდა, რომ ტერორისტები ამერიკის საგაჭრო ცენტრს გაანადგურებდნენ, ამერიკა კი ერაყისა და ავღანეთის ოკუპირებას განახორციელებდა? გარდა ამისა, ისტორიაში მსგავსი მაგალითი უკვე არის. ყველა კარგად იცის, რომ აშშ მორალურ მსოფლიო ომში მას შემდეგ ჩაერთო, რაც იაპონელებმა პერლ-ჰარბორს შეუტყეს, მაგრამ რატომ გადაწყვიტეს იაპონელებმა ამის გაკეთება, ბევრმა ნამდვირად არ იცის. იაპონიის ხელისუფლებას მშვენივრად ესმოდა, რომ აშშ მასზე ძლიერია, მაგრამ რატომღაც მინიცი გადმავიწყდა ომი.

სინამდვილეში მას, უბრალოდ, არ ჰქონდა არჩევანი. 1941 წლის სექტემბერში ამერიკამ იაპონიისათვის ნავთობის მინოდების ბლოკირება განაცხადებდა. საკუთარი საბადოები იაპონიას არ ჰქონდა. არებული მარაგი 1943 წლის დასაწყისამდე იყო საკმარისი, ამიტომ 1941 წლის დეკემბერში იაპონელებმა პერლ-ჰარბორზე იერიში მიიტანეს, რათა ამერიკული ფლოტის ნეიტრალიზება მოეხდინათ და აზიაში ნავთობის საბადოების მიტაცება დაეწყათ.

თეირანთან რეი გალაილო: რის მიღწევას სურს აშშ-ს?

ცნობა იმის შესახებ, რომ აშშ-მა და ისრაელმა ერთობლივი მასობრივი სამხედრო სწავლებები „Austere Challenge 12“ ზაფხულისთვის გადადეს, მოულოდნელობად იქცა მათთვის, ვინც ირანთან ამერიკის ან ისრაელის ომის დაწყებას პროგნოზირებდა. კიდევ უფრო საკვირველი იყო ამ გადაწყვეტილების მიზეზი — ირანთან კონფლიქტის ესკალაციის თავიდან აცილება. უფრო მეტიც, როგორც „The Wall Street Journal“-ი წერს, აშშ-ის პრეზიდენტ ბარაკ ობამას, პენტაგონის შეფ ლეონ პანეტას და სხვა მაღალჩინოსნებს ინტენსიური მოლაპარაკებები ჰქონდათ ისრაელის პრემიერ-მინისტრ ბენიამინ ნათანიაშუსთან და გააფრთხილეს, ირანთან მიმართებაში ცალმხრივი ნაბიჯები არ გადადგას, რადგან ირანს დრო სჭირდება მოლაპარაკებების დასაწყებად.

ირანელი სამხედროები

ირანს შემთხვევით არ დაუწყია სამხედრო სწავლებები შორეული მოქმედების რაკეტების გაშვებით, რითაც აშშ-სა და მისი მოკავშირეებისათვის საკადრისი პასუხის გამცემი სახელმწიფოს იმიჯს იმყარებს

მოლაპარაკებების ადგილად ირანის პარლამენტის სპიკერს თურქეთში ვიზიტისას თურქეთი შესთავაზეს, ობამა კი ამ საკითხს ერდოღანთან სატელეფონო საუბრისას განიხილავდა.

ეს ყველაფერი იმის ნიშანია, რომ ირანმა თურქეთი გადაიბირა და დასავლეთის ირანზე ზენოლა სუსტდება. ატომური ენერჯის სააგენტომ გამოაცხადა, რომ ირანმა ურანის 20 პროცენტამდე გამდიდრება დაიწყო, მაგრამ იქვე დასძინა, რომ ყველა ბირთვული კომპონენტი სააგენტოს მეთვალყურეობის ქვეშაა. ამ განცხადების შემდეგ არ უნდა გაჩენილიყო კომენტარები, რომ ირანთან ომის საკითხი უკვე გადაწყვეტილია და აშშ დიდძალი წინადადებას ამოიწვევდა ამ ომს.

პარადოქსი ისაა, რომ ირანი არ ასაიდუმლოებდა ფორდოში მდებარე ქარხანას და გასული წლის ბოლოს მას ატომური ენერჯის სააგენტოს ექსპერტებიც სტუმრობდნენ და მათი კამერები 24 საათის განმავლობაში აკონტროლებდნენ ობიექტს.

ჯერ კიდევ 2011 წლის შუა პერიოდში ირანის მასშტაბიანი უკვე წერდა, რომ ირანის ბირთვული პრობლემა ძალისმიერი მეთოდებით უნდა გადაჭრილიყო, ვიდრე გვიანი არ იყო. მაშინ აშშ-მა მრავალსტადიანი კომბინაციის წყალობით განმუხტა სიტუაცია. ახლაც ახალი სანქციების ამოქმედებით აშშ ძველ სცენარს ახორციელებს. ერთი შეხედვით თითქოს ყველაფერი კონფორტა-

ციისკენ მიდის. ირანულ ნავთობზე ამერიკისა და ევროპის მხრიდან ემბარგოს დაწესების შემთხვევაში ირანმა კიდევ ერთი ინტერესი გამოავლინა — სრულად დასაბრუნოს ბირთვული ენერჯის პროგრამაში სამხედრო შეზღვევის არსებობა ამ დრომდე ვერავინ დაამტკიცა.

მაშ ვის ინტერესებთ, რომ პერიოდულად გაცოცხლდეს მითი ირანული ზომების შესახებ?

ეს, პირველ რიგში, სჭირდება აშშ-ს, რომელიც ირანის მხრიდან ბირთვული თავდასხმისაგან თავდასაცავად ევროპაში რაკეტისაგან დამცველ თავდაცვის სისტემას აშენებს. ამავე დროს, ეს ის სარკაა, რომელიც ყურადღებით

იყურება ირანი. მას შემთხვევით არ დაუწყია სამხედრო სწავლებები შორეული მოქმედების რაკეტების გაშვებით, რითაც აშშ-სა და მისი მოკავშირეებისათვის საკადრისი პასუხის გამცემი სახელმწიფოს იმიჯს იმყარებს. ასე ცდილობს ის რეგიონში ლიდერის პოზიციის მოპოვებას.

როდესაც ირანის მხრიდან საფრთხის არგუმენტები ქრება, ევროპაში რაკეტისაგან დამცველ თავდაცვის პროექტის განხორციელებისთვის მიზეზი აღარ რჩება. საუბარი რომ ნამდვილად ირანის ბირთვულ პროექტს ეხებოდეს, მასთან გამკლავება გაცილებით მოსაზრებელი იქნებოდა მსოფლიო ეკონომიკურ კრიზისამდე და არა აშშ-ში საპრეზიდენტო არჩევნების წინა პერიოდში, როდესაც ობამა ცდილობს, როგორც თავზე მშვიდობისმყოფელის გვირგვინი შემოინახოს.

ახლანდელ ამერიკულ-ირანულ ესკალაციაში გვერდითი მოვლენები ყოფნას. რეგიონში თავისი ინტერესების შესახებ უფრო ხმაველა აცხადებს ჩინეთი. ეს მისთვის პირველი მონაწილეობაა ახლო აღმოსავლეთის დიდ თამაშში. რეგიონში ძალთა გადაჯგუფება დაიწყო — საბერძნეთი ისრაელს უახლოვდება, თურქეთი კი — ირანს. ცნობილია, რომ თურქეთსა და ირანს შორის განხეთქილების საბაზი სირია იყო. ახლა ობამა და თურქეთის მთავრობის მეთაური ერდოღანი მხარს უჭერენ „სირიელი ხალხის სამართლიან მოთხოვნას“. მეორე მხრივ, ანკარას დიალოგი აწყო თეირანთან, რაც სირიის პრობლემაზე შე-

თანხმების გარეშე ვერ მოხდებოდა. ასადის რეჟიმი რომც დაემხო, თურქეთი ირანის გარეშე სირიაში თავის ინტერესებს ვერ განაცხორციელებს. ირანისა და აშშ-ს შორის ამერიკული ჯარის გასვლაში კი, რასაც ქართველები სახელმწიფოს შემადგენელი პარტიების აქტუალური ციხის მოსაღვს, ირანი თურქეთის ერთობლივ მოქმედებას მხარს უჭერს. ამიტომ თურქეთის მცდელობები, შეასრულოს რეგიონის როლი დასავლეთის ქვეყნებსა და ირანს შორის მოლაპარაკებებში და გაეროს უშიშროების საბჭოში ირანის სანაწილადგოვად დამატებითი სანქციების შემოღებაზე მისი უარი ნიშანდობლივი ნაბიჯებია.

უფრო მეტიც, თურქული დიპლომატია ცდილობს, ურთიერთობები დაამყაროს ახალ შუა აღმოსავლეთთან ანტიამერიკული და ანტიისრაელური განწყობების ფონზე. მომავალში შექმნილი სიტუაცია აუცილებლად განაპირობებს მრავალნიშნულ დიპლომატიურ პროცესის დეტონირებას და კიდევ უფრო დაამორებს თურქეთსა და ირანს სპარსეთის ყურის არაბულ მონარქიებთან. ადრე დამასკოში ხელმძღვანელობის ჩამოგდების ინიციატივის ცენტრი არაბულ სამყაროში, არაბულ სახელმწიფოთა ლიგაში იყო. ახლა შესაძლოა ყველაფერი საპირისპიროდ შეტრიალდეს. ასე რომ, თეირანის ეგრეთ წოდებული „ბირთვული დოსიე“ მომავალშიც მრავალჯერ შეიძლება გამოდგეს.

IA REGNUM

ამერიკის უმთავრესი ძალა მისი ფლოტია, რომელიც ყველა ზღვასა და ოკეანეში ბატონობს

ვის ინტერესებთ, რომ პერიოდულად გაცოცხლდეს მითი ირანული ზომების შესახებ?

უკვეცია თუ არა ნიგერიულ მოვლენებში ვაჭრობის უსილაპი ხელი? ამ კითხვას აუცილებლად სჭირდება პასუხი, რადგან აშშ-ის ოფიციალურ წარმომადგენლებს ჯერ არ გაუქმებიათ კომენტარები ნიგერიაში მიმდინარე მოვლენებზე და ძველანა ჯერაც მიიჩნევენ აფრიკაში დემოკრატიის საყრდენად. ლიბიის მოვლენების ნიგერია ნათოსა და აშშ-ის მოქმედებებს დაუჭირა მხარი. მიუხედავად ამისა, აშშ-ს გარკვეული მოტივები მაინც აქვს იმისათვის, რომ ნიგერიის პოლიტიკურ „ტრანსფორმაციაზე“ იზრუნოს. ამ მოტივებს შორის პირველ ადგილზე ნიგერიისა და ჩინეთის არანახულად მზარდი თანამშრომლობაა.

ნიგერიას ჩინეთთან მემორანდუმისთვის დასჯიან

შეუძლებელია, აშშ-ს არ აღეგნებდეს ნიგერიის ჩინეთზე ორიენტირება, ნიგერიული ხელისუფლების „დემოკრატიული იმიჯი“ კი სავსებით შესაძლებელია სულ რამდენიმე კვირაში გაანადგუროს დასავლურმა მასმედია. მით უფრო, რომ ქვეყნის რეპუტაცია — კორუფციაში მსოფლიო ჩემპიონის ტიტული — უკვე საკმარისი დახმარებაა ქვეყანაში ხელისუფლების შეცვლის მოთხოვნისათვის საძირკვლის ჩასაყრელად. ამიტომ, არ ღირს გაკვირვება, თუ ერთ მშვენიერ დღეს მსოფლიო საზოგადოება უცრად ჩათვლის, რომ ნიგერიის პრეზიდენტმა „ლეგიტიმურობა დაკარგა“, ქვეყანა კი გარეშე მეთვალყურეობით „დემოკრატიულ გარდასახვას“ საჭიროებს.

უკანასკნელ პერიოდში ეკონომისტიკისა და ენერჯეტიკული ბაზრის ანალიტიკოსების ყურადღება სპარსეთის ყურის რეგიონზე იყო მიჯაჭვული. გაჩაღდა თუ არა ახალი ომი ახლო აღმოსავლეთში? გადაკეტავს თუ არა ორ-მუხის სრუტის ისლამური რეკონსტრუქციის მცდელობა კორპუსი? დაუჭერენ თუ არა მხარს ამერიკის მოკავშირეები ირანის ნავთობით ვაჭრობაზე ემბარგოს? რა შედეგებს გამოიწვევს ამ გეგმებიდან ერთ-ერთის ან ყველას განხორციელება? სწორედ ეს კითხვები იყო უმთავრესი უკანასკნელი თვის განმავლობაში, მაგრამ მსოფლიო ნავთობის ბაზრების სტაბილურობაზე დარტყმა აბსოლუტურად მოულოდნელი კუთხიდან განხორციელდა.

ტი არ განაპირობოს. ამგვარი ინციდენტებიდან ყველაზე ხმაურიანი ის შემთხვევა გამოდგა, როდესაც მილსადენიდან მის სიახლოვეს მდებარე სოფლისათვის თვითნაკეთი სისტემით ნავთობის გამოქაჩვის შედეგად ასზე მეტი ადამიანი დაიღუპა. ამ შემთხვევის შემდეგ ნიგერიაში ბენზინის ფასი გაორმაგდა და რამდენიმე თვის განმავლობაში ასეც დარჩა.

ქვეყანაში არსებობს პროფესიონალთა ბანდები, რომლებიც მუდმივად აყაჩაღებენ ნავთობსადენებს და ამით ქვეყანას მთელი მოპოვებული ნავთობის 10 პროცენტს აკარგვინებენ. 2007 წელს დანაკარგებმა რეკორდულ მაჩვენებელს მიაღწია — „მარცხნივ“ გაედინა ნლის განმავლობაში მოპოვებული მთელი ნავთობის 25 პროცენტი. „ნიგერიის დელტის ბათავი-სიფულისათვის მარჯვ-ქმლთა“ ბოვიკები მუდმივად ასორცილებენ თანამდებობის პირობას. ამ პირობამ მოსახლეობა ვერ დააკმაყოფილა.

სუბსიდიები, რომლებიც ზემოთ იყო საუბარი, ნიგერიის ეკონომიკას რამდენიმე დღე ფუნქციონირების საშუალებას მაინც აძლევდა. მართალია, ქვეყანას ნავთობის დიდი მარაგი აქვს, მაგრამ მის გადასამუშავებლად შესაძლებლობები პრაქტიკულად ნულის ტოლია. ბენზინის შეძენის სუბსიდიებზე ყოველწლიურად ქვეყნის ბიუჯეტის 25% იხარჯებოდა და ახლა პრეზიდენტმა გადაწყვიტა, ქვეყნის ეკონომიკა ამ ტვირთისაგან გაათავისუფლოს.

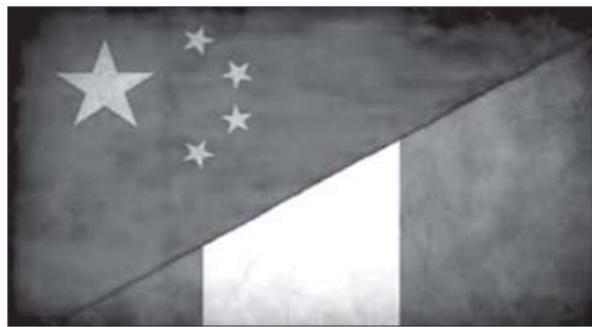
ძნელი მისახვედრი არაა, რომ სანავთობის ფასის გაორმა-

დიდი ხნის განმავლობაში ნიგერიაში ერთი ლიბრი ბენზინის ფასი 0,22 აშშ დოლარს უტოლდებოდა, 2011 წლისათვის ის 0,5 დოლარამდე გაიზარდა, სუბსიდიების გაუქმების შედეგად კი დაახლოებით 1,2 დოლარს მიაღწია. ეს თანხა პრაქტიკულად უტოლდება ნიგერიის მოქალაქეთა ორი მესამედის დღიურ საბაზო მიწოდებას.

გება თავისთავად განაპირობებს ქვეყანაში ყველა პროდუქტსა და მომსახურებაზე ფასების მომატებას და მოსახლეობის უმეტესობას თვითგადარჩენის ზღვარზე მიყვანს. კვების პროდუქტები ორ-სამ დღეში იმდენადვე გაძვირდა, რამდენადვე ბენზინი. გუდლაკის ხელისუფლება და პირადად ფინანსთა მინისტრი ნგოზი ოკონგო-იგაელა პირობას დებენ, რომ დაზოგვლი მ მილიარდი დოლარი გზების მშენებლობასა და პირდაპირ გადახდებზე დაიხარჯება. ამ პირობამ მოსახლეობა ვერ დააკმაყოფილა.

უნდობლობისთვის ნიგერიელებს საკმარისზე მეტი მიზეზი აქვთ. ნიგერიაში კორუფცია აფრიკული საზომებითაც კი ფანტასტიკურად გამოიყურება. ზოგიერთი მონაცემებით, 80-იანი წლებიდან ქვეყნის პრეზიდენტებმა და სხვა თანამდებობის პირებმა 50 მილიარდ დოლარზე მეტი მიიტაცეს. ამჟამინდელი პრეზიდენტი ერთ-ერთმა წინამორბედმა, სანი აბაჟამ, პირადად მოიპარა სულ მცირე ორი მილიარდი დოლარი თავისი მმართველობის პერიოდში. ნავთობის ექსპორტი, რომელიც სახელმ-

ნიფოს მთელი შემოსავლის 95%-ს შეადგენს, ტრადიციის თანახმად, პირდაპირ პრეზიდენტის ადმინისტრაციიდან კონტროლდება და იმართება. სწორედ ამგვარ „ტრადიციად“, დიდი ხანი, ჩამოყალიბდა იმ უცხოური კომპანიების შერჩევით სპეციფიკა, რომელთაც ნიგერიის ყველაზე მდიდარი ნავთობსაგაზო საბადოების დამუშავების უფლება ეძლევათ. ნიგერიის ნავთობის მოპოვების მხრივ მსოფლიოში მეხუთეა ქვეყანა და აფრიკის მთელი ბაზრის საბადოების ნახევარს მოიცავს. საკმაოდ ცნობილია კომპანია „Halliburton“-მა, რომელმაც 1990-იან წლებში ექვსმილიარდიანი

კონტრაქტი მოიპოვა ნიგერიაში გაზის გათხევადების ქარხნის მშენებლობისთვის, ნიგერიის ფინანსური დრევეების კომისიის გამოძიების თანახმად, მხოლოდ ადგილობრივი ჩინოვნიკებს „ლოიალობის ნასახალისებლად“ 180 მილიონი დოლარი გადაუხადა. ისტორიას განსაკუთრებულ პიკანტურობას მატებს ის ფაქტი, რომ ზემოხსენებული კომპანია აშშ-ის ყოფილი ვიცე-პრეზიდენტის, დიკ ჩეინის საკუთრებაა.

ამრიგად, ხალხის უკმაყოფილებისთვის მიზეზი საკმარისზე მეტი იყო. მოსახლეობის სულ მცირე 25-30%-ს მიმართ სიკვდილის რეალური საფრთხე ელის. შინაგარე ქვეყანა მოიცავს საპროტესტო აქციებზე, რომელთაც ნამდვილად შეიძლება ეწოდოს საყოველთაო. დაიკეტა მალაზიები,

სუბსიდიების გაუქმების შედეგად. გაფიცვას შეუერთდა ნიგერიის პორტების პერსონალი, სანაოსნო კომპანიები მწარე ფაქტის წინაშე აღმოჩნდნენ — გემების გადმოტვირთვა არავინ იყო.

ნიგერია დღე-ღამეში დაახლოებით ორ მილიონამდე ბარელი ნავთობის ექსპორტს ახორციელებს და აშშ-სა და ევროკავშირში ნახშირწყალბადების მთავარი მიმწოდებელია. ამ უკანასკნელთა ბაზრებზე უმაღლესი რეაგირება ნიგერიაში მიმდინარე მოვლენებზე და ნიუ იორკში ერთი ბარელი ნავთობის ფასმა 98 ცენტით მოიმატა, მხოლოდ ამის შემდეგ ჩათვალა პრეზიდენტმა გუდლაკმა, რომ საჭირო იყო, პირადად ჩარეულიყო ამ სიტუაციაში. მოლაპარაკებები იმით დასრულდა, რომ ხელისუფლებამ გაუქმებული სუბსიდიების აღდგენის პირობა დადო.

მაგრამ ნიგერიაში მდგომარეობის სტაბილიზებას პირი არ უჩანს. მიუხედავად მენავთობეთან თითქმის მიღწეული შეთანხმებისა, სხვა სოციალური ჯგუფების მონაწილეობით ეროვნული გაფიცვა მაინც გაგრძელდა. შარშანდელი არაბული გაზაფხულის მოვლენებმა ცხადად აჩვენა, რომ ეკონომიკური ფაქტორები ბანკროტობის საფრთხეშია, რომ მსოფლიოში უფრო მეტი იყო — ტერიტორია, რომელიც 250 თემს შორისაა გადანაწილებული და დაახლოებით შუაზეა გაყოფილი ქრისტიანებისა და მუსლიმანების მიერ, მუდმივი შეტაკებების უწყველი არენაა. ნიგერიის ჩრდილოეთის 12 შტატი შარიათის კანონებით ცხოვრობს და ისლამისტიების ბაზას წარმოადგენს. ამ უკანასკნელებმა ნიგერია ჯერ კიდევ დიდი ხნის წინათ შეიკვარეს, მაგრამ უკანასკნელ პერიოდში განსაკუთრებულ აქტიურობას ამჟღავნებენ.

ნავთობმომპოვებელი მრეწველობის მუშაკთა უდიდესმა პროფკავშირმა „PENGLASSAN“-მა თავისი პრეზიდენტი ბაბატუნდუ ოგუნას პირობა განაცხადა, რომ მზადაა, შეწყვიტოს ნავთობისა და გაზის მოპოვება, თუ სახელმწიფო არ გააუქმებს თავის გადამყვანობას საწვავის

დეკემბრის ბოლოს ქვეყანაში ქრისტიანული თემის, ეკლესიისა და მორწმუნეთა თავმჯდომარის ადგილის წინა-

ვინ შეიქცაბა გამოიყენოს ნიგერიაში შექმნილი მძიმე მდგომარეობა საკუთარი პოლიტიკური მიზნების მისაღწევად?

ფინანსურ დახმარებაზე უარის თქმა ძალზე სასიყვარლო პრინციპებზეა. ეს იქნება პირველი შემთხვევა, როდესაც ევროკავშირის ზეარქონული ორგანოები უარს ეუბნებიან დახმარებაზე სახელმწიფოს, რომლის ხელისუფლების პოლიტიკასაც მხარს უჭერს ქვეყნის მოსახლეობა, მაგრამ არ აწყობს ბრძენებს. ეჭვგარეშეა, რომ ეს გააძლიერებს ცენტრალურ ტენდენციებს ევროპაში. ამასთან, ბრიუსელი იტყობინება, რომ შესაძლოა, რაღაც სანდოებებიც კი დაინახოს, გაყინული კრედიტის გარდა. ამასთან, ახსოვს, რომ გაუზიარებია, ვინ იქნება უფლებამოსილი, დაანდოს ამგვარი სანდოები, რა კანონების საფუძველზე და ვინ უნდა აკონტროლოს მათი შესრულება.

ნაღმდევ მიმართული რამდენიმე ტერაქტი მოხდა. მანამდე ისლამისტებმა რამდენიმე იერიში მიიტანეს სახელისუფლო ჯარების ბლოკპოსტებზე, რამაც მრავალრიცხოვანი მსხვერპლი განაპირობა. პრეზიდენტმა გულაკმა საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმში შემოიღო და ქვეყნის რამდენიმე შტატში კომენდანტის საათი დაანდეს. მაგრამ ამ ზომებს რაიმე განსაკუთრებული შედეგი არ მოჰყოლია. ახალი წლის დადგომასთან ერთად დაიწყო თავდასხმები, რომლებიც ხარისხობრივად ახალ დონეზე ხორციელდება.

2012 წლის 3 იანვარს „შარიათული“ ნიგერიის ტერიტორიაზე მცხოვრებ ქრისტიანებს წაუყენეს ულტიმატუმი, რომლის თანახმადაც მათ მიეცათ სამდღიანი ვადა, რათა ქვეყნის ჩრდილოეთი ნაწილი დაეტოვებინათ. ულტიმატუმი წამოაყენა ვინმე აბულ კუაკამ, ტერაქტებზე პასუხისმგებელი ორგანიზაცია „ბოკო ხარამის“ წარმომადგენელია. ცალკეულმა ქრისტიანულმა ოჯახებმა, რომელთაც არ ჰქონდათ ხელისუფლების ეფექტური ჩარევის იმედი, სამხრეთისაკენ გადაინაცვლეს. ნიგერიელი ქრისტიანების ასოციაციის ხელმძღვანელი აიო ორიცეფაფორი აცხადებს, რომ ქვეყანაში ქრისტიანებს „ველური ცხოველებით“ ანადგურებენ და დასძინა, რომ „მათ თავის დაცვა მოუწევთ“. ამის შემდეგ ქვეყნის სამხრეთის გადასახლებული ტერიტორიებიდან მუსლიმანები ჩრდილოეთისკენ დაიძრნენ.

ამის შემდეგ საჭიროა, გირაკვის, თუ რას წარმოადგენს ორგანიზაცია „ბოკო ხარამი“, რომელმაც გადაწყვიტა, ნიგერიის ჩრდილოეთი შტატებიდან ქრისტიანები განდევნოს. ორგანიზაციის სახელმძღვანელო პირდაპირ თარგმანში შეიძლება უღერდეს ასე: „ყველა არა-ისლამისტი აიკრძალოს“. ამ სტრატეგიის მიერ უნდა ხსენდებოდნენ „შავი თალიბანი“. არამუსლიმანებთან ბრძოლას ორგანიზაციის უაღრესად განათლებული ლიდერები ავრცელებენ ყველაფერზე. ორგანიზაციის ლიდერი მუჰამედ ოუსუფი, მიუხედავად საკუთარი აკადემიური მხარდაჭერისა, თავის მიმდევრებს უქადაგებს, რომ ზემოთ ხსენებული პრინციპები დასავლური ერისაა.

2004 წელს ორგანიზაცია ბაზა შეიქმნა ნიგერიის იბრეს შტატში და მას სახელად „ავღანეთი“ უწოდა. „ბოკო ხარამს“ ტერაქტების მოწყობის ათწლიანი ისტორია აქვს, ამდენივე წელს ითვლის მისი პრაქტიკა ქრისტიანებზე და შარიათის კანონებით ცხოვრებაზე უარისმთქმელ ნიგერიის სხვა მოქალაქეებზე თავდასხმებისა. თავისი მთავარი ბაზის სახელმძღვანელო სრული შესაბამისობით „ბოკო ხარამი“ უმჭიდროეს კავშირშია „ალ ქაიდასთან“ და ავღანეთის თალიბებთან. ეს უკანასკნელნი ჯერ კიდევ 2010 წელს იუნყებოდნენ, რომ მზად არიან, ყოველმხრივი დახმარება აღმოუჩინონ თავიანთ ნიგერიელ ძმებს.

აშშ ათი წლის მანძილზე ებრძოდა „თალიბანს“, მაგრამ ახლა მრავალი რამ შეიცვალა. ვაშინგტონმა ვიცე-პრეზიდენტ ბაიდენის პირით ახლანდ განაცხადა, რომ თალ-

იბანი აშშ-ის მტერი აღარაა, რაც სულაც არაა გასაკვირი — ლიბიაში სომ ამერიკელები და ადგილობრივი რადიკალები, რომლებიც ავღანეთის საომარ მოქმედებებში მონაწილეობდნენ, ერთიანი ფრონტის სახით გამოდიოდნენ. როგორც ჩანს, ნიგერიის დროც დადგა. რა თქმა უნდა, ნიგერიელი თალიბების აქტიურობა, შესაძლოა, წმინდად მიუდა მიზეზებით იყოს განპირობებული, მაგრამ ეს სურათი უკვე ძალზე ნაცნობია, როდესაც რომელიმე ქვეყანაში ისლამისტების ქვედანაყოფების, „თალიბანის“ და „ალ ქაიდას“ მიერ საჭირო მხარეს მიმართული მასობრივი არეულობები იწყება.

ურევია თუ არა ნიგერიულ მოვლენებში ვაშინგტონის უხილავი ხელი? ამ კითხვას აუცილებლად სჭირდება პასუხი, რადგან აშშ-ის ოფიციალურ წარმომადგენლებს ჯერ არ გაუუკეთებიათ კომენტარები ნიგერიაში მიმდინარე მოვლენებზე და ქვეყანა ჯერაც მიიჩნევა აფრიკაში დემოკრატიის საყრდენად. ლიბიის მოვლენებისას ნიგერიამ ნატოსა და აშშ-ის მოქმედებებს დაუჭირა მხარი. მიუხედავად ამისა, აშშ-ს გარკვეული მოტივები მაინც აქვს იმისათვის, რომ ნიგერიის პოლიტიკურ ტრანსფორმაციაზე იზრუნოს. ამ მოტივებს შორის პირველ ადგილზე ნიგერიისა და ჩინეთის არნახულად მზარდი თანამშრომლობაა.

1998 წლიდან საქონელბრუნვა ჩინეთსა და ნიგერიას შორის 284 მილიონიდან 3 მილიარდ დოლარამდე გაიზარდა, ანუ თითქმის გაათმაგდა. ჩინეთმა ნიგერიის ნავთობის ინფრასტრუქტურაში 4 მილიარდ დოლარზე მეტი ინვესტიცია განახორციელა და შეიმუშავა ოთხსაფეხურიანი გეგმა ნიგერიული ვაჭრობის, სოფლის მეურნეობის, ტელეკომუნიკაციებისა და მშენებლობების განვითარებისათვის. დაახლოებით ერთი მილიარდი დოლარი ნიგერიის სარკინიგზო მშენებლობებშია ინვესტირებული.

პეკინი აშენებს სკოლებს, საავადმყოფოებს, არ შემოიფარგლება წმინდად სანავთობე პროექტებით, სასწავლებლად ინვესტს ნიგერიელ ახალგაზრდებს და სულ უფრო დიდ სიმპათიებს იმსახურებს ქვეყნის მოსახლეობაში. ნიგერიის ხელისუფლებასთან შეთანხმების მიხედვით სანავთობე ლიცენზიებით სარგებლობის გადასახადიდან დაახლოებით 20 პროცენტი ნიგერიის კონკრეტული ტერიტორიების ეკონომიკურ განვითარებას მოხმარდება. და, როგორც მსგავს შემთხვევებში ხდება ხოლმე, მასშტაბური მშენებლობები არა მხოლოდ იზიდავს ჩინურ ინვესტიციებს, არამედ სამუშაოთი უზრუნველყოფს ჩინელ მუშებსა და ინჟინრებს. სულ პეკინმა ნიგერიაში ყველაზე მოკრძალებული შეფასებებით 12 მილიარდი დოლარი დააბანდა.

ნიგერიის ჩინებზე ორიენტირება კი შეუძლებელია არ აღვლევდეს აშშ-ს და საკვირველი არ უნდა იყოს, თუ ერთ მშვენიერ დღეს მსოფლიო საზოგადოება ჩათვლის, რომ ნიგერიის პრეზიდენტმა რემიგინიუმო დაკარგა, ქვეყანას კი გარედან კონტროლირებადი დემოკრატია უნდა გარდასახვას“ ესაჭიროება. win.ru

უნგრეთი უარს ეუბნება «ევროკავშირის ზეარქონული ორგანოები»:

ბრიუსელმა არ იცის, რა ქნას

კრიზისების განვითარების ყველა კანონის თანახმად, ევროკავშირში ეკონომიკური უთანხმოებები პოლიტიკურ კამათში გადადის. ცალკეული სახელმწიფოები სულ უფრო ხშირად მიდიან იმ დასკვნამდე, რომ იდეოლოგიური სტანდარტები, რომელთაც ბრიუსელი ევროკავშირის ყველა წევრს სთავაზობს, მთელ რიგ შემთხვევებში არააქტუალურია და, ევროს გადარჩენის გარდა, ევროკავშირს სხვა სახის კრიზისებთან შეჯახებაც აშკარად ელის.

ამერიკის შეერთებული შტატები, როგორც სახელმწიფო, უოკალურად დამოუკიდებელი არსებით უნგრეთს ევროკავშირიდან გაიხსნით ეუბნებენ, თანაც ბრიუსელის თავზე გადასტოვით

მოასწრო, შედარებით დაბალ დონეზე მიეღო ტრადიციული ინსტიტუტების გამაძლიერებელი სხვა ნორმებიც. მაგალითად, უნგრეთის პარლამენტმა მიიღო კანონი, რომლის თანახმადაც ქვეყანაში დაშვებულია მხოლოდ 14 რელიგიური კონფესიის მოქმედება.

აშშ-ს ყველაზე მთავარ საკონსტიტუციო სასამართლოს უფლებების შეზღუდვა, შემდეგ კი „აღამიანის საბაზო უფლებების“ შეზღუდვა აღვლევს, რაც რელიგიური გაერთიანებების შესახებ კანონსა და მასშტაბურად სახელმწიფო კონსტიტუციის დანაშაულებას ნიშნავს. აშშ-ის სახელმწიფო მდივნამა პილარი კლინტონმა, არც მათი, არც ნაპლევი, ამ კანონების დაუშვებლობის შეცვლა მოითხოვა.

უფლებადამცველები ამბობენ, რომ უნგრეთის საერთაშორისო იზოლაციას რეალური საფრთხე ელის. თანაც უნგრეთის იზოლაცია, აბსტრაქტული საფრთხე კი არა, რეალური საფრთხეა „Freedom House“-ის ვიცე-დირექტორმა მარკ პალმერმა განაცხადა, რომ გამოირიცხული არაა, უნგრეთი ევროკავშირიდან გარიცხონ. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ამერიკის შეერთებული შტატები, როგორც სახელმწიფო, ფორმალურად დამოუკიდებელი არსებით უნგრეთს ევროკავშირიდან გარიცხვით ემუქრება, თანაც ბრიუსელის თავზე გადასტოვით.

ვაშინგტონისაგან განსხვავებით, ბრიუსელს ფინანსური საკითხები უფრო ადარდებს. გარდა ზემოხსენებული საკითხებისა, უნგრეთის პარლამენტი ქვეყნის ნაციონალური

ბანკის შესახებ კანონსაც მიადგა და ის მთლიანად სახელმწიფოს კონტროლს დაუქვემდებარა. ახალი კანონის თანახმად, შემოღებულ იქნა ახალი თანამდებობა ბანკის ხელმძღვანელის ვიცე-მოდერატორის სახით, რომელსაც ხელისუფლების მეთაური ნიშნავს. ბრიუსელის აზრით, ეს ენიშნავს ალმდებარე ევროკავშირის საბაზო შეთანხმებას და ფორმალური საბაზი მისცა მას, ჩაეშალა მოლაპარაკებები ბუდაპეშტისათვის მნიშვნელოვან 10-მილიარდიან კრედიტთან დაკავშირებით, რომელიც უნგრეთს ევროკავშირისა და მსოფლიო სავალუტო ფონდისაგან უნდა მიეღო. მიუხედავად ამისა, უნგრეთის ეროვნული განვითარების მინისტრმა ტამაშ ფელეგიმ განაცხადა, რომ მსოფლიო სავალუტო ფონდის სანაცვლოდ უნგრეთი ყველაფერზე არ წავა.

მოლაპარაკებათა შეჩერების მიუხედავად, ბრიუსელში, როგორც ჩანს, კარგად არ ესმით, რა რეაქცია უნდა ჰქონდეთ უნგრეთის უეცარ შემობრუნებაზე ტრადიციებისა და ეროვნული ღირებულებებისკენ. ევროკავშირის ხელმძღვანელი ჟოზე მანუელ ბეროუსი იმით შემოიფარგლა, რომ ვიქტორ ორბანს რამდენიმე წერილი მისწერა და სიახლეებთან დაკავშირებით შეფოთება გამოხატა. ამასთან, ბრიუსელმა პირობა დადო, რომ სახელმწიფო გადაამოწმებს ახალი კონსტიტუციის შესახებ ცხელ საერთო ევროპულ ნორმებთან და „პატივს სცემს უნგრეთის (ისევე, როგორც ევროკავშირის ნებისმიერი სხვა სახელმწიფოს) უფლებას, მიიღოს დამოუკიდებელი გადაწყვეტილებები“.

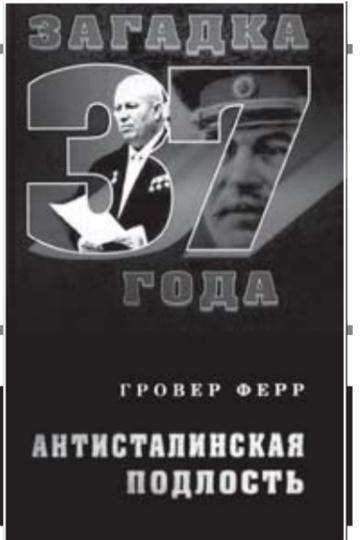
ბის არსენალი ბრიუსელს არც თუ ისე მრავალფეროვანი აქვს. თუ უნგრეთს კრედიტის ბატონაზე უარს ეუბნებიან, ეს შესაძლოა მთელ ევროპაში ფინანსური კრიზისის ახალი განვითარების წარმოშობის საბაზად იქნას. მოლაპარაკებათა ჩაშლის შესახებ ცნობის გავრცელებისთანავე სარეიტინგო სააგენტოებმა უნგრეთის რეიტინგი უკვე დაწიეს, უნგრული ფორინტის კურსი კი უკვე ყველა სახლვარს ჩასცვდა. მართალია, უნგრეთმა შეინარჩუნა თავისი ეროვნული ვალუტა, მაგრამ მის დეფლაციონის მდგომარეობაზე ევროკავშირს რაიმე სახით რეაგირება მაინც მოუწევს.

გარდა ამისა, ფინანსურ დახმარებაზე უარის თქმა ძალზე სასიყვარლო პრინციპებზეა, როდესაც ევროკავშირის ზეარქონული ორგანოები უარს ეუბნებიან დახმარებაზე სახელმწიფოს, რომლის ხელისუფლების პოლიტიკასაც მხარს უჭერს ქვეყნის მოსახლეობა, მაგრამ არ აწყობს ბრძენებს. ეჭვგარეშეა, რომ ეს გააძლიერებს ცენტრალურ ტენდენციებს ევროპაში. ამასთან, ბრიუსელი იტყობინება, რომ შესაძლოა, რაღაც სანდოებებიც კი დაინახოს, გაყინული კრედიტის გარდა. ამასთან, ახსოვს, რომ გაუზიარებია, ვინ იქნება უფლებამოსილი, დაანდოს ამგვარი სანდოები, რა კანონების საფუძველზე და ვინ უნდა აკონტროლოს მათი შესრულება. win.ru

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

სრუშროვმა სტალინს ნაუყენა პრეტენზია, რომ მას არ მოუთხოვია პოლიტიბიუროს სანქცია, ეს ფაქტი ადასტურებს ზოგიერთი მკვლევარის ჰიპოთეზას, რომ სრუშროვის ანტისტალინური გამოსვლის მიზანი იყო იოსებ ბესარიონის ძის მისწრაფება, გაეთავისუფლებინა პარტია საზოგადოებისა და სახალხო მუშაობის მართვის ტვირთისგან

გროვერ ფერი 37 წლის გაგონებას ანტისტალინური უნაბუსობა

ანტისტალინური უნაბუსობა

55 წლის წინათ, 1956 წლის 25 თებერვალს საბჭოთა კავშირის კომპარტიის XX ყრილობაზე ნიკიტა ხრუშჩოვი წარსდგა ე.წ. დახურული მოხსენებით, რომელიც ლონდონის „ტელეგრაფმა“ შეაფასა როგორც „XX საუკუნის ყველაზე გავლენიანი სიტყვა“, ხოლო იმავე დღეს „ნიუ იორკ ტაიმსში“ უილიამ ტაუბმანმა (პულიტცერის პრემია მიენიჭა ხრუშჩოვის ბიოგრაფიისათვის) გამოაქვეყნა წერილი, რომელშიც კომპარტიის ცეკას პირველი მდივნის გამოხატული მოვლენათა კალენდარში შესატანი გმირობად მიიჩნია. მოსალოდნელი იყო ასეთი რეაქცია.

მაგრამ გროვერ ფერი, ამერიკელმა მეცნიერმა, ვისი წიგნის ადაპტირებული თარგმანის ბეჭდვას დღეს იწყებს „საქართველო და მსოფლიო“, აღმოაჩინა, რომ „დახურული მოხსენების“ არც ერთი „მხილება“ სინამდვილეს არ შეეფერება.

გაირკვა, რომ XX საუკუნის „ყველაზე გავლენიანი სიტყვა“ ყალბადანობის ნაყოფია.

გროვერ ფერი კატეგორიულად აცხადებს, რომ სხენებული მოხსენების „მხილება“ „ყველა, როგორც ერთი, ცრუა... ხრუშჩოვს სიმართლის ნატამალიც არ უთქვამს...“

ე.წ. დახურული მოხსენების მთავარ თემად სტალინის დანაშაულობათა „მხილება“ მიიჩნევენ. სინამდვილეში კი, — აღნიშნავს ავტორი, — ხრუშჩოვი ლაპარაკობს სტალინის პიროვნების კულტზე, რაც სულაც არ არის მისი „გაბედულების“ და „გმირობის“ შედეგი. ეს საკითხი განიხილეს უფრო ადრე — ცეკას პრეზიდენტის სხდომაზე, რომელიც სტალინის გარდაცვალებისთანავე, 1953 წლის მარტში გაიმართა.

ხრუშჩოვის მოხსენების კონცეფცია ყალბია: „პიროვნების კულტი“, რომელსაც თითქოს ამკვიდრებდა სტალინი, ქმნიდა „დანაშაულის ჩადენის პირობებს“, რაც „სრული დაუსჯელობის ატმოსფეროში“ რეალიზდებოდა კიდევც. „სინამდვილეში, — წერს ავტორი, — სტალინს არათუ არ ჩაუდგინა დანაშაულობანი, რომელთაც მას მიაწერენ, არამედ საერთო არაფერი ჰქონია მისი პიროვნების კულტის დანერგვასთან. პირიქით, დღეს არსებული უამრავი ფაქტი აშკარად ადასტურებს, რომ სტალინი მძაფრად გამოდიოდა საკუთარი პიროვნების საზოგადოებრივი განდიდების წინააღმდეგ“.

გროვერ ფერი

ბით, კომისიამ მხოლოდ განაცხადა, რომ ისინი დამნაშავენი არ არიან და ამით დაკმაყოფილდა.

და შემდეგ: „ხრუშჩოვმა არაფერი თქვა, თუ როდის და რატომ დააპატიმრეს ყრილობის დელეგატები, როდის დაკითხეს და შემდეგ — დახურულ რეპრესიების მოხსენება ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებს, რომ ეს ყველაფერი ჩაიდინა სტალინმა ყოველგვარი განხილვის გარეშე...“

ხრუშჩოვის და პოსპელოვის კომისიაც ცდილობდნენ, რეპრესიების ბრალი მთლიანად ბერიასა და ყუოვს დაეკისრებინათ, მაგრამ ორივე მოხსენებაში დასახელებული ფაქტები, რომლებიც ამოკრეფილია ბერიას მიერ ეჭოვის შინაგან კომისიის მიერ დაშვებული გადახრებისა და დანაშაულობათა შესწავლის დროინდელი მასალებიდან, მათ შორის, სტატისტიკური ანგარიშებიდან, აცამტყერებს ამ დებულებას. ჭეშმარიტება კი ისაა, რომ ბერიამ ბოლო მოუღო „ეჭოვშიანს“.

ტენდენციურობის მიუხედავად, პოსპელოვის კომისიის მოხსენება ოდნავ, მაგრამ მაინც, საიდუმლოების ფარდას ხდის იმ პროცესებს, რომლებიც მაშინ მიმდინარეობდა, ხრუშჩოვის „დახურულ“ გამოსვლაში კი ყველაფერი გაურკვევლობის ბურუსითაა მოცული. საკმარისია, ითქვას, რომ შესაბამისი საარქივო და გამოძიების მასალები მკვლევარებისთვის 1991 წლის შემდეგაც კი ისეთივე მიუწვდომელი დარჩა, როგორც საბჭოთა პერიოდში იყო. შესაბამისად, იმ წლების სიმართლე ჯერ კიდევ ბოლომდე დადგენილი არ არის. გამონაკლისად შესწავლამ შეიძლება გაამართლოს როგორც სტალინი, ასევე ბერია, მიუხედავად იმისა, რომ ხრუ-

შჩოვმა ძალ-ღონე არ დაიშურა, მათთვის ყველა დამხრწვალ კატის ასაკიდებლად. თუმცა აქედანვე ცხადია, რომ ნიკიტა ხრუშჩოვი თვითონ იყო ერთ-ერთი იმთაგანი, ვისაც ედება მნიშვნელოვანი ბრალი მასობრივი რეპრესიების გამო.

საბჭოთა კავშირის კომპარტიის ცეკას კომისია

ხრუშჩოვმა განაცხადა, რომ ცენტრალური კომიტეტის კომისიამ ცეკას პრეზიდენტს წარუდგინა დიდი რაოდენობის დოკუმენტური მასალა პარტიის XVII ყრილობის დელეგატების და ამ ყრილობის მიერ არჩეული ცეკას წევრების წინააღმდეგ განხორციელებული რეპრესიების შესახებ.

გროვერ ფერი ხაზგასმით შენიშნავს პოსპელოვის მოხსენების ტენდენციურობას და წერს, რომ ხრუშჩოვის მიერ რეპრესიების მსხვერპლ პარტიის ლიდერთა უდანაშაულობა არ მტკიცდება მოხსენებაში ციტირებული დამონებებით: „კომისიამ მხოლოდ განაცხადა, რომ ისინი უდანაშაულონი არიან და სხვა არაფერი. მოხსენების მიზანი კარგად ჩანს მისი სტრუქტურულიდან: მან უნდა სცნოს სტალინის პასუხისმგებლობა რეპრესიებში, შეგნებულად მიჩქმალოს ყველა ის ჩვენება, რომლებიც არ ეთანხმება ამ, წინასწარ გაკეთებულ დასკვნას... ხრუშჩოვის მოხსენება ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებს, თითქოს ეს ყველაფერი ჩაიდინა სტალინმა ყოველგვარი შესწავლისა და განხილვის გარეშე ვინმეს მხრიდან...“ მაგრამ ასეთი კატეგორიული დასკვნა არ ეთანხმება რეალობას, რადგან „კომისიის მოხსენებაში ხაზგასმულია, რომ

ბევრი ბრალდებულის აღიარებებისა და დაკითხვის სტენოგრამებს უგზავნიდნენ სტალინს, იგი კი პოლიტიბიუროს სხვა წევრებს აცნობდა ამ დოკუმენტებს. ეს არის სინამდვილე, რადგან ამ მასალებიდან ზოგიერთი დღეს გამოქვეყნებულია...“

მაგრამ იმის გამო, რომ ბოლო დროს ფრაგმენტულად გასაიდუმლოებული საბჭოთა არქივების დოკუმენტებით, რომლებიც ხრუშჩოვის მოხსენებაში ნახსენები უმადლესი პარტიული ჩინოვნიკების ბრალულობას ეხება და მხოლოდ რჩეულ მკვლევართათვისაა ხელმისაწვდომი, გადაჭრით რაიმეს თქმა მათ ბრალულობასა თუ უდანაშაულობაზე ძნელია.

ენუქიმის მიერ ხელმოწერილი 1934 წლის 1 დეკემბრის დირექტივა

ხრუშჩოვი: „ს.მ. კიროვის ვერაჟული მკვლელობის შემდეგ დაიწყო მასობრივი რეპრესიები და სოციალისტური კანონმდებლობის უხეში დარღვევები. 1934 წლის 1 დეკემბერს, საღამოს სტალინის ინიციატივით (პოლიტიბიუროს გადაწყვეტილების გარეშე, რაც 2 დღის შემდეგ გაფორმდა), ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდენტის მდივანმა ენუქიმმა ხელი მოაწერა... დადგენილებას“.

ეს სიყალბეა. ხრუშჩოვმა პარტიული ყრილობის დელეგატების წინაშე დაირიცხა, რომ კანონს ხელი მოაწერა მთავრობის ორგანომ — ცეკას პრეზიდენტმა — და არა პარტიის ცეკას პოლიტიბიურომ. მაგრამ კონსტიტუციაში არა-

ფერია ნათქვამი პოლიტიბიუროზე, მაშასადამე, არ არსებობს რაიმე კანონიერი საფუძველი კანონრეპრესიის პოლიტიბიუროსთვის განსახილველად გადაცემის თაობაზე. დადგენილებას ხელს მიხილ კალინინი და აბელ ენუქიძე აწერენ, შესაბამისად — სსრკ ცეკას თავმჯდომარე და მდივანი.

ხრუშჩოვი ვერაფრით ადასტურებს თავის სიტყვებს, რომ დადგენილება მიღებული იყო „სტალინის ინიციატივით“. დოკუმენტის შავ პირზე სტალინის მინერალი აქვს „გამოსაქვეყნებლად“. ეს ნიშნავს, რომ სტალინს დოკუმენტი გადაეცა, რათა მიეღოთ მისი თანხმობა დადგენილების პრესაში გამოქვეყნების თაობაზე. და რადგან პროექტი სტალინთან მიიტანეს ბოლო ეტაპზე, გამოქვეყნებაზე შეთანხმებულად, ნაკლებ სარწმუნოა, რომ კანონი მისი დანეროი იქნებოდა.

ხრუშჩოვმა სტალინს ნაუყენა პრეტენზია, რომ მას არ მოუთხოვია პოლიტიბიუროს სანქცია, ეს ფაქტი ადასტურებს ზოგიერთი მკვლევარის ჰიპოთეზას, რომ ხრუშჩოვის ანტისტალინური გამოსვლის მიზანი იყო იოსებ ბესარიონის ძის მისწრაფება, გაეთავისუფლებინა პარტია საზოგადოებისა და სახალხო მუშაობის მართვის ტვირთისგან. (ნიშანდობლივია, რომ სწორედ ეს ბრალდება ნაუყენეს ბერიას როგორც პარტიის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული. — ა.ს.)

ხრუშჩოვი ნართაულად მიგვანიშნებს, რომ კიროვის მკვლელობის თანამონაწილეა სტალინი. მაგრამ მისი მინიშნებები ობიექტური მითქმამოთქმის დონეს არ სცილდება. მისი განცხადება, რომ „კიროვის მკვლელობასთან დაკავშირებული გარემოე-

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. №1-2 (139-140)

თაზი ვ. სტალინის თვითნებობა პარტიის მიმართ

„დახურულ მოხსენებაში“ ხრუშჩოვი აცხადებდა, რომ 1937-1938 წლებში რეპრესირებული პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო მუშაკებიდან ბევრი სულაც არ იყვნენ „ხალხის მტრები“.

ბევრი, მაგრამ არა ყველანი (!).

მას მოჰყავს XVII ყრილობის დელეგატების მაგალითი და ამბობს, რომ ყრილობის მიერ არჩეული პარტიის ცეკას წევრების ბედი (რეპრესირები) გაიზიარა ბევრმა, დიან, ბევრმა, მაგრამ არა ყველა დელეგატმა.

ხრუშჩოვი, მისივე განცხადებით, ეყრდნობოდა ე. წ. პოსპელოვის კომისიის მიერ

შესწავლილ და გაანალიზებულ მასალებს. პეტრე ნიკოლოზის ძე პოსპელოვი იყო პარტიის ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის დირექტორი და ცენტრალური კომიტეტის მდივანი. მისი შრომები, რომლებიც სტალინის პერიოდში დაიწერა, „პიროვნების კულტის“ თავანყვეტილი ქებათაქების ნიმუშია. ხოლო 1953 წლის მარტიდან იგი ნიკიტას ერთ-ერთ უახლოეს თანამებრძოლად გარდაიქმნა.

პოსპელოვის კომისიის დასკვნით, სტალინის დროს რეპრესირებულ პარტიის ლიდერთა უმრავლესობა უდანაშაულო იყო. მაგრამ, როგორც გროვერ ფერი შენიშნავს, „მათი უდანაშაულობა არ მტკიცდება მოხსენებაში ციტირებული დამონებებ-

ნიკიტა ხრუშჩოვი თვითონ იყო ერთ-ერთი იმთაგანი, ვისაც ედება მნიშვნელოვანი ბრალი მასობრივი რეპრესიების გამო

ვლადიმერ ვილანოვი საუკეთესო გავრცელებს!

მანერგეიმი გერმანიაზე ფინეთის ორიენტაციის მთავარი გამგებელი იყო, რაც სტალინის მზარდ შემოქმედებას იწვევდა. საქმე ის იყო, რომ 30-იან წლებში მოსკოვს შესაძლებლობა არ ჰქონდა გაეძლიერებინა საბჭოთა ჩრდილო-დასავლეთის საზღვარი და საიმედოდ დაეცვა ლენინგრადი. ამიტომ სტალინმა ამ პრობლემის გადასაწყვეტად დიპლომატიის გამოყენება გადაწყვიტა.

რუდოლფ ბალანდინი, სერგეი მირონოვი

სტალინის აპოქალიფი

გაბრძელება. დასაწყისი იხ. №1-2 (139-140)

დიპლომატიური ორთახროლები

დღევანდელ პუბლიკაციას, უპირაწი იქნება, რამდენიმე წინადადება წარვუძღვარო. ეს დღეებია, ჩვენი საზოგადოებრივი აზრი ცდილობს გაერკვეს, რამდენად შესაძლებელია, რომ ირან-აშშ-ის გამწვავებული დაპირისპირება საომარ მოქმედებად ტრანსფორმირდეს. ამის ალბათობა არსებობს, თუმცა არამაგედონზე ლაპარაკი გამორიცხულია. ვდავობთ, ვკამათობთ და აზრთა ამ ჭიდილის თავი და თავი არის წუხილი საქართველოს ხვალის დრო (პირდაპირი გაგებითაც კი) დღის გამო: იქნება თუ არა ქვეყნის ხელისუფლება ახლა მაინც ადეკვატური შექმნილი მდგომარეობის მიმართ? მოსალოდნელ დაპირისპირებას ახლა მაინც გაიაზრებს სხვის ომად და თავანწყვეტილი ისე არ გადაეშვება ამ ომში, როგორც თავის დროზე ერაყისა და ავღანეთის სამხედრო ოპერაციებში „სტრატეგიული პარტნიორის სტატუსის“ მომწველიებითა და საბაბით? ვის დაჰკარგვისარ, ვინ გექცება? მაგრამ ვინ მოგვცემს იმის გარანტიას, რომ ხელისუფალი „თვითმპყრობელის ტახტის“ შესაწარმუნებლად არ გასწირავს ქვეყანასაც და ხალხსაც?

ასეთი პერსპექტივა აშინებს საქართველოს მოქალაქეებს. ჩვენი განათლებული მკითხველი, რა თქმა უნდა, დაკვირვებით წაიკითხავს შემოთავაზებულ პუბლიკაციებს, სათანადოდ შეაფასებს და გაიაზრებს გასული საუკუნის ოცდაათიანი წლების გაკვეთილებს. მაგრამ გეგულებათ ვინმე ჩვენს ხელისუფლებაში, ვინც ყურად იღებს ისტორიის გაფრთხილებას? ვინც სერიოზულად დაფიქრდება იმაზე, თუ რა იქნება ამ ეტაპზე ჩვენთვის უფრო საჭირო, გამართლებული და მომგებიანი? სამწუხაროდ, დღეს ზეობს პრიმიტიული, შავ-თეთრი, ხისტი აზროვნება, რომელიც აბსოლუტურად არ შეესაბამება დღევანდელი ეტაპის სირთულეებსა და წინამორბედის პერიოდისგან იმით განსხვავდება, რომ შეიძლება დიდი კატასტროფით დამთავრდეს. თქვენ კი შეაფასებთ, ბატონო მკითხველებო, მაგრამ საეჭვოა, იგივე შეძლოს იმათ, ვისთვისაც ისტორია 2003 წლის ნოემბრიდან იწყება, ხოლო „დავითის მცნება“ მიხედვით სააკაშვილის ყოველდღიური ტელეშოუებია.

ომი, რომელიც სულაც არ იყო სახელომანი
ევროპის ჩრდილოეთით მდებარე პატარა ქვეყანამ — ფინეთმა მნიშვნელოვანი კვალი დატოვა საბჭოთა ისტორიაში სწორედ იმ პარადოქსული სიტუაციის გამო, რომელიც 1918 წლის ფინეთის რევოლუციის დამარცხების შემდეგ შეიქმნა. სსრ კავშირის მეორე უდიდესი ქალაქი — ლენინგრადი ფინეთის საზღვრის პირას აღმორჩა. რუსეთის ყოფილი დედაქალაქის უსაფრთხოება მთლიანად იმაზე გახდა დამოკიდებული, თუ როგორი საერთაშორისო ვითარება შეიქმნებოდა და როგორ პოზიციას დაიკავებდა პელსინკი. თუმცა არავის ეპარებოდა ეჭვი, რომ ეს პოზიცია სსრ კავშირის მიმართ მტრული არ იქნებოდა, რადგან, თუნდაც ინგლისური პრესის აღიარებით, ფინეთის „უგვირგვინო მეფე“ კარლ გუსტავი მანერგეიმ იყო (1867-1951 წ.). იგი არაორდინალური პიროვნება იყო — რუსეთის იმპერიის ქვეშევრდომი, კავალერგარდი — გვარდიელი, მეფის ამალის ოფიცერი. ბარონი მანერგეიმი, ფინეთის არმიის გენერალ-ლეიტენანტი, ფინეთის დამოუკიდებელი სოციალისტური მუშათა რესპუბლიკის წინააღმდეგ კონტრრევოლუციური ბრძოლის სათავეში აღმოჩნდა. იგი ამ დროს ფინეთის არმიის მთავარსარდალი იყო. გერმანელების საექსპედიციო ჯარების დახმარებით, 1918 წლის გაზაფხულზე მუშები დამხობილ იქნენ. 1919 წლის ზაფხულში ფინეთი ბურჟუაზიული რესპუბლიკა გახდა. რუსეთში სამოქალაქო ომის დროს მანერგეიმი შეეცადა, „წესრიგი დაემყარებინა“ კარელიაში, ესტონეთში, მაგრამ ძალმოკრებილია წითელმა არმიამ თეთრფინელებს ღირსეულად დაუპირისპირებდა.

ლი წინააღმდეგობა გაუწია. მაგრამ მანერგეიმ, მიუხედავად იმისა, რომ საბჭოთა კავშირთან სამშვიდობო ხელშეკრულება დადო, განაგრძო ახლო ურთიერთობის პოლიტიკა გერმანიის, ინგლისისა და აშშ სამხედრო წრეებთან. სათავეში ჩაუდგა მძლავრი თავდაცვითი ხაზის აგებას (რომელსაც შემდგომ მისი სახელი ეწოდა ლენინგრადის უშუალო სიახლოვეს, კარელიის ყელზე, იმ რაიონში, რომელსაც განსაკუთრებული სტრატეგიული მნიშვნელობა ჰქონდა საბჭოთა კავშირისათვის. მანერგეიმი გერმანიაზე ფინეთის ორიენტაციის მთავარი გამგებელი იყო, რაც სტალინის მზარდ შემოქმედებას იწვევდა. საქმე ის იყო, რომ 30-იან წლებში მოსკოვს შესაძლებლობა არ ჰქონდა გაეძლიერებინა საბჭოთა ჩრდილო-დასავლეთის საზღვარი და საიმედოდ დაეცვა ლენინგრადი. ამიტომ სტალინმა ამ პრობლემის გადასაწყვეტად დიპლომატიის გამოყენება გადაწყვიტა. 1939 წლის 12 ოქტომბრიდან 9 ნოემბრის ჩათვლით გაიმართა საბჭოთა კავშირ-ფინეთის მოლაპარაკება. საბჭოთა დელეგაციას სტალინი ხელმძღვანელობდა. მან ფინელებს წინადადება მისცა, გადაეწიათ თავიანთი საზღვარი ლენინგრადიდან, სანაცვლოდ შესთავაზა დიდი ტერიტორია ჩრდილოეთით. ეს წინადადება უარყოფილ იქნა. მანერგეიმ ომისთვის მზადება დაიწყო. ფინეთის გამოჩენილი სახელმწიფო მოღვაწე პასიკივი წერდა: „სტალინის, ისევე, როგორც მოლოტოვს ომის თავიდან აცილება სურდა. ჩვენ დიდი პოლიტიკური შეცდომა დავეუშვიეთ, სულელურად მოვიქცით, როცა არ დავეთანხმეთ სტალინის წინადადებას“. თავის მხრივ საბჭოთა დელეგაციასაც არ ამოუწურავს მშვიდობიანი მოლაპარაკების ყველა შესაძლებლობა. ეტყობა სტალინი მაინც ბოლომდე ვერ გათვალა ნიუანსი. შემთხვევითი არ იყო, რომ 1950 წელს მოლოტოვმა ალიარა (უეჭველად სტალინთან წინასწარ შეთანხმების შემდეგ), რომ იმ შემთხვევაში „ჩვენც ვიყავით დამაშავენი“. სტალინის მოთმინების ფილა იყოსო. მას კარგად ესმოდა, რომ ახლოვებოდა საბჭოთა კავშირზე გერმანიის თავდასხმის მომენტი, ამიტომ, რაც შეიძლება მალე უნდა უზრუნველყო ლენინგრადის უსაფრთხოება და ქვეყნის საზღვარი მისგან რაც შეიძლება დასავლეთით უნდა გადაეწია. ფინელებისთვის შეთავაზებული კომპრომისული წინადადება მონობდა, რომ სტალინი მაქსიმალურად ცდილობდა ომის თავიდან არიდებას. მაგრამ ფინეთის ცვალებადმა პოზიციამ და მსოფლიოში შექმნილმა მდგომარეობამ აიძულა ხელი მოეკიდა იარაღისთვის.

აუცილებლად გასათვალისწინებელია, რომ, მართალია, ამ დროისთვის უკვე დიდი ხნის დამთავრებული იყო სამოქალაქო ომი და წითელი არმიაც მნიშვნელოვან ძალას წარმოადგენდა, მაგრამ ის ფაქტორები, რომლებიც ადრეულ წლებში პირდაპირ თუ არაპირდაპირ ახალგაზრდა საბჭოთა ქვეყნის გამარჯვებას უწყობდა ხელს, კერძოდ, რევოლუციური გერმანიაში, ავსტრიაში, უნგრეთში, ფინეთში, საბჭოთა რესპუბლიკები ბავარიაში და სლოვაკეთში, ფრანგი მეზღვაურების აჯანყება შავ ზღვაზე, რევოლუციური დულილი ანტანტის არმიებში, ინგლისისა და აშშ-ის, საფრანგეთისა და გერმანიის დოკრების მიერ თეთრგვარდელელებისათვის შეიარაღების მიწოდების მოშლა, საფრანგეთისა და ინგლისში გაფიცვების ტალღა, იტალიელი მუშების მიერ ფაბრიკებისა და ქარხნების ხელში ჩაგდება, რევოლუციური მღელვარება იუგოსლავიასა და რუ-

იოსებ სტალინი და ნაფეჟა ალილუევა (ფოტოზე მარჯვნივ) პიკნიკზე. 1920-იანი წლები. ფოტო გადაღებულია იმ ადგილას, სადაც 1933 წელს აშენდა „ახლო აპარაკი“

სამხუზაროა, რომ გოლო ათწლეულების ბინძური იდეოლოგიური ბრძოლის პირობებში ფაშის იარაღს სრულიად უპასუხისმგებლოდ მინახავდნენ ანტიფაშისტური ძალებსა და ანტიფაშისტ პიროვნებებს. მათ რიცხვს მიაკუთვნენ სტალინი, რომელსაც სწორედ ფაშისთვის და ფაშისტებთან ჰქონდა შეურიგებელი დამოკიდებულება და რაც ჰიტლერთან სამკვიდრო-სასიცოცხლო ომში გადაიხარდა.

მინეთში, ისტორიის კუთვნილება გახდა.

20-იანი წლების დასასრულს დიდი კრიზისის შემდგომი პერიოდის უმნიშვნელოვანეს მახასიათებლად ეროვნული და პატრიოტული ფაქტორი წარმოგვიდგა, რასაც წურბელებით მიეწინებნენ ჰიტლერი და მუსოლინი, ჰორტი უნგრეთში და ფრანკო ესპანეთში, პილსუდსკი პოლონეთში და სხვა, უკიდურესად მემარჯვენე დიქტატორები.

მანერგეიმაც მათი რიგისა იყო. მან შეძლო ფინეთს ერის დარაზება და წითელი არმიისთვის ღირსეული წინააღმდეგობის გაწევა.

უეჭველია, რომ საბჭოთა კავშირ-ფინეთის ომში ძალები არათანაბარი იყო. სტალინმა შეძლო შესაძლებლობათა მობილიზება და წითელმა არმიამ ღრმად ეშელონირებული ფინური თავდაცვითი ზღუდე გაარღვია.

სამშვიდობო მოლაპარაკებები 1940 წლის მარტში გაიმართა. ნაშრომში „1939-1940 წლის ზამთრის ომი“ ეს მოლაპარაკება ასეა აღწერილი: „დასაწყისში ფინელებს გულგატეხილობა დედაცოთ. სტალინი არ ჩანდა... შემოდგომის მოლაპარაკებების დროს თავისი საქმიანი დამოკიდებლობით მან ფინლებზე კარგი შთაბეჭდილება დატოვა. აშშ ელჩმა მოსკოვში ფინეთის დელეგაციის წევრებს განუცხადა, რომ სტალინს არასოდეს სურდა ომი ფინელებთან. ამისკენ მას უბიძგეს ლენინგრადის სამხედრო წრეების წარმომადგენლებმა, უწინარეს ყოვლისა ჟდანოვმა და მერცხალოვმა“.

ერთ-ერთი ფინელი პოლიტიკოსი აღნიშნავდა: „ისტორიულ სიმართლის დასადგენად აუცილებლად უნდა ვიღიაროთ, რომ ფინეთის მთავრობას სურდა ომის ხანძრის დაწოლა. მოსკოვი აშშ-ის შუამავლობის გამოყენებით ცდილობდა, შეეჩერებინა ფინეთის სამხედრო ხელშეწყობა. 1941 წლის 4 აგვისტოს სტალინმა აშშ-ის პრეზიდენტ რუზველტს მისწერა, რომ საბჭოთა მთავრობა მზადაა ზოგიერთ ტერიტორიულ დათმობაზე ფინეთის სასარგებლოდ და შესაძლებლად მიიჩნევს, დადოს მასთან ახალი სამშვიდობო ხელშეკრულება.“

დაინსო დიდი სამამულო ომი. ფინელები თავიანთ ომად არ მიიჩნევენდნენ გერმანელი ფაშისტების რევანსისტულ ავანტიურას და, როგორც ნიგინში „ფინეთი მთავრად მსოფლიო ომში“ არის აღნიშნული, „ჯარებში მკვეთრად იმატა დენატორირება, ომის მონაწილე ფარისკაცების ჯგუფებმა „სტყის გვარდის“ მიაშურეს“.

საბჭოთა ხელმძღვანელობა ცდილობდა, რომ ვაშინგტონსა და ლონდონს სათანადო გავლენა მოეხდინა ჰელსინკიზე შედგად 1941 წლის დეკემბრის დასაწყისში ინგლისმა და ბრიტანეთის დომინიონებმა ფინეთს ომი გამოუცხადეს.

1944 წელს, როცა უდიდესი ფრონტის სხვადასხვა მონაკვეთზე „სტალინური დარტყმების“ შედეგად ფაშისტები დამარცხდნენ და მარცხებზე განიცდიდნენ და გერმანიის კრახი გარდაუვალი გახდა, მანერგეიმაც ყურადღება შეუქცევინა გადარტყმის, სადაც საბჭოთა კავშირის ელჩის რანგში მოღვაწეობდა ალექსანდრა კოლონტაი — „რევოლუციის ვალკირიად“ წოდებული. ფინეთის წარმომადგენელს, პასიკივის სწორედ მან გადასცა დროებითი ზავის სტალინის მიერ შეთავაზებული პირობები: 1940 წლის საზღვრების აღდგე-

ნა და გერმანიის ჯარების ინტერნირება, რის განსახორციელებლად საბჭოთა კავშირი დაეხმარებოდა ჯარებით და ავიაციით.

გერმანელების დანაშაულის გამო ფინელებმა ამ შეთავაზებაზე უარი თქვეს. მაშინ იყო, რომ მოკავშირეთა პრესაში საბჭოთა წინადადებების მხარდამჭერი მასალები გაჩნდა: „ისინი სულგრძელია“ („დეილი მერილი“), „ისინი გაცილებით უკეთესია, ვიდრე ფინელები იმსახურებენ“ („ნიუ იორკ ტაიმსი“).

მანერგეიმი ლავრებდა, მაგრამ ბოლოს იძულებული შეიქცა, ეპასუხა, თუმცა მისი ზოზიკია კვლავ ბუნდოვანი რჩებოდა.

ბოლოს და ბოლოს, ანუ 1944 წლის ივლისის მეორე ნახევარში წითელი არმია ფინეთის საზღვარს მიაღწია. კოლონტაიმ, რომელიც სტალინის მითითებით მოქმედებდა, ფინეთის მხარე მიახვედრა, რომ სსრ კავშირის მიერ გაზაფხულზე შეთავაზებული პირობები ძალაში რჩებოდა.

ბარონი მანერგეიმი კვლავ შეეცადა, შეენარჩუნებინა ბალანსი მოსკოვსა და ბერლინს შორის.

1944 წლის აგვისტოში საბჭოთა ჯარები შევიდნენ რუმინეთში. ბუქარესტი აჯანყდა და ჩამოაგდო ჰიტლერის მოკავშირე ანტონესკუ. მანერგეიმმა გადაწყვიტა შეეცადა თავისი ტაქტიკა, რათა მისი ბედი არ გაეზიარებინა. მან თხოვნილი მიმართა საბჭოთა მთავრობას, მიეღო ფინეთის დელეგაცია. ფინეთმა უსიყვავდ ხელი მოანერგა სტალინის შეთავაზებული დოკუმენტს.

ნაგაფილი ფაშისტები

საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ფაშისტური სახელმწიფო ისეთი სოციალური სისტემაა, რომელშიც იდეალად წარმოდგენილია „ძლიერი“ პიროვნება, რომელსაც არ ეთაკილება სხვა ადამიანების უფლებისა და თავისუფლების ფეხქვეშ გათოვება. მიჩნეულია, რომ ეს პოლიტიკური მიმდინარეობა პირველი მსოფლიო ომის შემდეგ წარმოიქმნა, როგორც უკიდურესად რეაქციული და აგრესიული იმპერიალისტური ძალების იდეურ და ორგანიზაციულ მისწრაფებათა გამოხატვის ფორმა. ენციკლოპედიური განმარტებით, მისი დამახასიათებელი ნიშნებია: „ძალადობის უკიდურესი დონისძიებით მუშათა კლასისა და ყველა მშრომელის დათრგუნვა, მებრძოლი ანტიკომუნისტური, შოვინიზმი, რასიზმი, სახელმწიფო-მონოპოლისტური მეთოდების ფართოდ გამოყენება ეკონომიკის რევოლუციური, ადამიანების საზოგადოებრივი და პირადი ცხოვრების ყოველგვარი გამოვლინის მაქსიმალური კონტროლი, ნაციონალისტური და სოციალური

დემაგოგის გზით მოსახლეობის ნაწილის მობილიზებისა და პოლიტიკური გააქტიურების უნარი ექსპლუატატორული ნეობილერის ინტერესების დასაცავად... ფაშისტური იდეოლოგიის ფრიად არსებითი ნიშანია მყვირალა დემაგოგია სასტიკოდ ჩათვისის ამ განსაზღვრების საქართველოს დღევანდელ მთავრობაში ჩამოყალიბებული რეალობასთან შედარებას, ვეჭვობ, აღმოაჩინოს დიდი განსხვავება. — ა.ს.)

სამხუზაროა, რომ ბოლო ათწლეულების ბინძური იდეოლოგიური ბრძოლის პირობებში ფაშისტური იარაღის სრულიად უპასუხისმგებლოდ მინახებენ ანტიფაშისტურ ძალებსა და ანტიფაშისტ პიროვნებებს. მათ რიცხვს მიაკუთვნენ სტალინი, რომელსაც სწორედ ფაშისთვის და ფაშისტებთან ჰქონდა შეურიგებელი დამოკიდებულება და რაც ჰიტლერთან სამკვიდრო-სასიცოცხლო ომში გადაიხარდა.

ფაშისტური პრინციპულად ერთგვაროვანია, მაგრამ მკითხველებს შეგახსენებთ, რომ გარკვეული განსხვავება იტალიურ და გერმანულ ფაშისტურ შორის მაინც არის. იტალიური ფაშისტური ცდილობდა აღედგინა რომის დიდი იმპერიის ზოგიერთი ნიშანი (აქედან მოდის თვით ტერმინი „ფაშისტები“ — ლათინურ „ფაშინადან“ — „წინელებს მტკიცე კონა“). ჰიტლერულ გერმანიაში კი დამყარდა ფაშისტური ნაირსახეობა — ნაცისტური. გერმანული ფაშისტების იდეოლოგიის არსი არიული რასის უპირატესობის აღიარება იყო, რომელიც მონოდებულობა და აფუძნის „ზედადამიანების“ ცივილიზაცია.

მუსოლინის ამასთან დაკავშირებით საკუთარი მოსაზრება

ბინძო მუსოლინი და ადოლფ ჰიტლერი მიუნხენში

ჰქონდა: „გერმანელები მაინც მხოლოდ ჯარისკაცები არიან და არა ჭეშმარიტი მებრძოლები. მიეცით მათ საქმარის რადიკალიზაციის სისისი, ლუდი, კარაქი და კიდევ — პატარა მანქანა და ისინი მზად იქნებიან, თავიანთი ხიშტები გაუყარონ ნებისმიერ ხალხს. „მაგრამ ძენი...“ (თუ ჩვენი მკითხველი სასტიკოდ ჩათვისის ამ განსაზღვრების საქართველოს დღევანდელ მთავრობაში ჩამოყალიბებული რეალობასთან შედარებას, ვეჭვობ, აღმოაჩინოს დიდი განსხვავება. — ა.ს.)

მაგრამ მოდით, ჯერ მოკლედ მიმოვიხილოთ ის მოვლენები, რომლებმაც დუჩე ძალაუფლების სათავეში მოიყვანა.

ბენიტო მუსოლინი სოფლის მჭედლის ოჯახში დაიბადა, პროვინცია რომანიში, რომელიც „წითელი პროვინციის“ სახელით, რომელსაც სწორედ ფაშისტებთან და ფაშისტებთან ჰქონდა შეურიგებელი დამოკიდებულება და რაც ჰიტლერთან სამკვიდრო-სასიცოცხლო ომში გადაიხარდა.

იგი საკუთარ გაზეთს აარსებს. იტალია ერთგვარ პირველ მსოფლიო ომში. ამ ომის შედეგების კრიტიკოსებისგან განსხვავებით, ბენიტო მუსოლინი კავშირით იყო და 1919 წლის მასობრივ პოლიტიკურ მოძრა-

ობას „ფაშინო დი კომპატიმენტო“ („ბრძოლის კავშირი“), აქედან იწყება ფაშისტები.

ამ პერიოდის მისი პუბლიკაციები და გამოვლენები კატეგორიულობითა და დაუნდობლობით გამოირჩევა: „მე ყოველთვის დარწმუნებული ვიყავი, — აცხადებს იგი, — რომ იტალიის გადასარჩენად უნდა დაიხვეწილარამდენიმე ათეული დემოკრატია, თვითონაც არ გამოირჩეოდა განსაკუთრებული გაუყვარობით, თუმცა სხვებს კი მონდობებით მოუწოდებდა ბრძოლისკენ.“

მან თავისთვის შეარჩია რომელიმე პიროვნების, ბელადის, რომელიც მბრძანებლობს მასებს. შემთხვევითი არ იყო, რომ თავისი ერთ-ერთი ადრეული ნაშრომი ნიქსეს მოძღვრებას მიუძღვნა და დაარქვა „ძალის ფილოსოფია“...

ოქტომბრის რევოლუციამ იტალიაში ძალიან დიდი გამოხმაურება გამოიწვია, გაცილებით მეტი, ვიდრე დასავლეთ ევროპის ნებისმიერ სხვა ქვეყანაში. სოფლები ამბოხებდნენ მოიცვა, ქალაქები — გაფიცებდნენ. იტალიაში მუშებმა საბჭოები ჩამოაყალიბეს. ქარხნების ხელში ჩაგდება მასობრივი ხასიათი მიიღო. არნახულად გაიზარდა მუშაობის ტერიტორიები, რომლებიც საერთაშორისო მუშათა მოძრაობის მემარჯვენე ფრთას განეკუთვნებოდა...

ამერიკის ფინანსური მხარდაჭერით იტალიაში ჩამოყალიბდა მასობრივი ანტიკომუნისტური მოძრაობა, რომელსაც მუსოლინი ჩაუდგა სათავეში. მას გაცილებით უკეთ ესმოდა იტალიის ეროვნული თავისებურებანი, ვიდრე კომუნისტურნი (კომუნისტური ინტერნაციონალის) ხელმძღვანელობას.

ოქტომბრის რევოლუციამ მუსოლინი ზიზღით ეკიდებოდა. იგი ირწმუნებოდა: „ლენინი სრულიად რუსეთის თვითმკერობის ახალი გამოცემა იყო, უარესი თუ არა“.

ფაშისტური იდეოლოგიური ბაზის შესაქმნელად მუსოლინიმ ანარქისტ-სინდიკალისტებისგან გადაიღო მტრული დამოკიდებულება ბურჟუაზიული დემოკრატიის მიმართ; ტრადიციული იტალიური ამბოხებულობისგან — დეკლარებულ ელემენტებზე ორიენტაცია; ირედენტისტებისგან (იტალიისთვის ყველა ევროპული ტერიტორიების მიერთების მომხრეებისგან, სადაც კი იტალიელთა მნიშვნელოვანი რაოდენობა ცხოვრობდა) — საგარეოპოლიტიკური პროგრამა; პრუდონიზმისგან — წვრილბურჟუაზიული საკუთრების დაცვა.

ჰიტლერისგან განსხვავებით, რომელმაც მასობრივი ბაზა წერილი ბურჟუაზიისგან შექმნა, მუსოლინი ეყრდნობოდა „ცხოვრებისგან გარდაცემულ“ მშრომელებისა და წერილი ბურჟუაზიის არც თუ იშვიათად სისხლის სამართლის დამნაშავეთა ხასიათის მქონე ყველა ფენას.

მუსოლინი იღვწოდა ზეკლასობრივი „მთელი ხალხის სახელმწიფოს“ შესაქმნელად, რომელიც დაფუძნებული იქნებოდა კორპორატიულიზმზე — ყველა კლასის თანამშრომლობაზე. ეროვნული ერთობისა და სიდიადის იდეა დაეხმარა მას, შეეკავშირებინა მომხრეთა მნიშვნელოვანი რაოდენობა, მათთვის იგი ნამდვილ ბელადად იქცა. „პოლიტიკა, — აიღარებდა იგი, — არის ვენება, ფინი, ისეთივე, როგორც სიყვარული და სიძულვილია, მაგრამ პოლიტიკა სიყვარულზე ძლიერია“.

1922 წელს მუსოლინიმ მოახდინა თავისი „ოქტომბრის გადატრიალება“, როცა ფაშისტების რომისკენ მსვლელობას ჩაუდგა სათავეები (ჩვენი მკითხველები, ალბათ, გაიხსენებენ სააკაშვილის მიერ ორგანიზებულ და დაფინანსებულ წაღვრულ და თბილისისკენ მსვლელობას 2003 წლის ნოემბერში... მოსაზრებელი ერთფეროვნება, რომელიც გარკვეული ძალების ქვეყნის გარედან, უწინარეს ყოვლისა) მხარდაჭერის შემთხვევაში ეფექტიანად იქცა. — ა.ს.)

მუსოლინის გაპყვავა ათასობით მომხრე, მათ შორის, ბევრი ყოფილი სამხედრო მოსამსახურე (საკაშვილს თბილისისკენ გამოსვლა სამოქალაქო ომში დაზარალებული რევოლუციის მოსახლეობის დიდი ნაწილი. — ა.ს.). ძალის ამ აშკარა დემონსტრაციამ თავისი შედეგი გამოიღო (იტალიის მთელი მთავრობის წინააღმდეგ გააქვლები. — ა.ს.)

სამხედრო გადატრიალების შემდეგ მთავრობისგან გადასცა მას ძალაუფლება, მეფე ვიქტორ ემანუელი III-მ იგი პრემიერ-მინისტრად დანიშნა.

ამ დროს ქვეყანა და ხალხი დაბნეული იყო, მუსოლინი კი ძლიერი პიროვნების როლში გახლდათ შესული (გახსენდება თუ არა წლის წინანდელი საქართველო? — ა.ს.)

მოვლენები იტალიაში ასე განვითარდა:

1924 წლის 10 ივნისს მუსოლინის მოიერიშებმა მოკლეს პარლამენტის სოციალისტი დეპუტატი ჯაკომო მატეოტი, რომელიც ფაშისტური დიქტატურის წინააღმდეგ იბრძოდა. ბენიტომ ამ მკვლელობაზე პასუხისმგებლობა იკისრა. პროტესტის ნიშნად ოპოზიციური პარტიების დეპუტატებმა, მათ შორის კომუნისტებმა, დატოვეს პარლამენტი, მაგრამ მხოლოდ კომუნისტებმა მოითხოვეს, დახმარებისთვის ხალხისთვის მიემართათ და ჩამოეგდოთ მუსოლინი. ბურჟუაზიული პარტიები შეშინდნენ, რადგან მაშინ ხელისუფლების სათავეში შეიძლება კომუნისტური მოსულიყვნენ. მუსოლინიც გამოიყენა ოპოზიციონერთა ბანაკის არაერთსულოვნება და იტალიაში ელემენტებზე ორიენტაცია; ირედენტისტებისგან (იტალიისთვის ყველა ევროპული ტერიტორიების მიერთების მომხრეებისგან, სადაც კი იტალიელთა მნიშვნელოვანი რაოდენობა ცხოვრობდა) — საგარეოპოლიტიკური პროგრამა; პრუდონიზმისგან — წვრილბურჟუაზიული საკუთრების დაცვა.

იტალია პირველი ფაშისტური სახელმწიფო გახდა.

გაბრძობა იქნება რუბრიკას უძღვება არამაზ სანაბლიკა

გორკი, კაბანოვიჩი, ვოროვილოვი და სტალინი ალღუფა

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

„სომ არ დადგა დრო, ამ და გვირი სხვა პრობლემის გადასაჭრელად, ქართველი ხალხის შესაფიქროებლად ჩამოყალიბდეს ერთიანი ცენტრი სრულიად საქართველოს სახალხო კომბრანის სახით? სომ არ ითავებდით ამ საქმისთვის თავის დადგომის მიზნით მოსაგზავნად კომიტეტის შექმნას? ამ კომიტეტში შვიდოდეგი მთელი ქართველი ხალხისთვის პატივსაცემი აღამიანები, ვის სიტყვასაც ანგარიშს უნებავს საზოგადოებრივი მოძრაობებისა და პარტიების ხელმძღვანელები.“

«მეზამ სტალინს ვერაფერი დააკლო ვერს ამ, ვერს იმ ქვეყანაში»

„საქართველო და მსოფლიოს“ პუბლიკაციებს, რომლებიც იოსებ სტალინის ეპოქას ეხება, როგორც მოსალოდნელი იყო, ჩვენი მკითხველების დიდი გამოხმაურება მოჰყვა, რაც კიდევ ერთი დადასტურება იმისა, რომ აღამიანებს სურთ, იცოდნენ სიმართლე, რათა მუდმივად არ დარჩნენ ისტორიის გამყალბებელთა, მედროვეთა და ცრუდემოკრატთა ტენდენციური მონაგონის ზეგავლენის ქვეშ.

მკითხველები განსაკუთრებით ინტერესდებიან რედაქციის გადაწყვეტილებას, ანტი-სტალინური კამპანიის, რომელიც პროვინციული მორჩილებით აიტაცა საქართველოს ხელი-სუფლებამ, უბასუხოს არა ცალკეული ნერილებით, არამედ უწყვეტი ციკლით. „მხოლოდ ასეთ სისტემატურობას ექნება შესაბამისი შედეგი, მხოლოდ ასე დავძლეოთ ბრუშოვის ანტი-სტალინური პროპაგანდის მიერ თავსმოხვეულ შეხედულებებს,“ — გვწერს ნიკო ნიკოლაიშვილი, როგორც თვითონ ამბობს, „უკვე პროფესიონალი უმუშევარი და ორი დიპლომის მქონე“.

„რედაქცია სწორად მოიქცა, — შენიშნავს ფრიდონ მარტყოფლიშვილი, — როცა ცხელით გამოქვეყნებულ ციკლს დაუდო ამერიკელი მეცნიერის, გროვერ ფერის ნიშანი. ეს ხაზგასმით წარმოაჩენს ამ ნაშრომის ობიექტურ ხასიათს. თანაც მისი დასკვნები დოკუმენტების ანალიზზეა აგებული და არა მიკერძოებულ ენთუზიაზმზე“.

ნებული სიცრუე და ვცნოთ სიმართლე, რადგან უკეთესად ვერ იტყვი: „მხოლოდ სიმართლის ცოდნა ჩვენი ახლო წარსულის შესახებ იძლევა გარანტიას ღირსეულ მომავალში შესაბამისად“.

ერთ-ერთმა მკითხველმა კი რედაქციაში დაგვიტოვა ამონაბეჭდი, რომელიც ჩვენს პუბლიკაციაში მინიშნებულ დეტალს დოკუმენტურად ადასტურებს. ლაპარაკია იმაზე, რომ სტალინი კატეგორიულად არ აღიარებდა მისთვის საბჭოთა კავშირის გმირის წოდების მინიჭებას.

აი, ეს ციტატა: „სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა 1945 წლის 26 ივნისის ბრძანებულებით საბჭოთა კავშირის გმირის წოდება მიანიჭა საბჭოთა კავშირის მარშალს იოსებ ბესარიონის ძე სტალინს“.

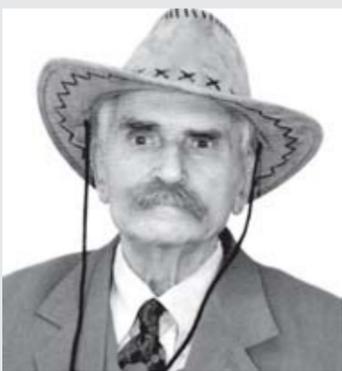
ეს ბრძანებულება სტალინმა „პრავდაში“ რომ წაიკითხა, თავისთან მიიწვია მიხეილ კალინინი: — მითხარით, ამხანაგო კალინინ, იცნობთ თუ არა დებულებას საბჭოთა კავშირის გმირის წოდების შესახებ, ვის და რისთვის ენიჭება ეს წოდება? მიხეილ კალინინმა რომ უბასუხა, სტალინმა თქვა: — თქვენ თურმე იცნობთ ამ დებულებას, იცით, რომ საბჭოთა კავშირის გმირის წოდებას ანიჭებენ მხოლოდ რიგით ჯარისკაცებს და მეთაურებს ბრძოლის ველზე გამორჩენილი

გმირობისთვის... როგორღა შეიძლება ჩვენი, თბილ კაბინეტებში მსხდომთა ოქროს ვარსკვლავებით შემკობა?... რას იტყვის ხალხი? მე მონიჭებული მაქვს სოციალისტური შრომის გმირის წოდება, განა ეს საკმარისი არ არის? მე არ მაქვს უფლება, ვატარო გმირის მეორე ვარსკვლავი... სტალინმა კალინინს მიანიჭა „პრავდა“, რომელიც დაბეჭდილი იყო ბრძანებულება და უთხრა: — ამ ბრძანებულებაზე ხელმოწერისთვის თქვენ, ამხანაგო კალინინ, იმსახურებთ უმკაცრეს სასჯელს, მაგრამ მრავალი წლის თქვენი უზადო მსახურება საბჭოთა ხალხისა და ლენინური პარტიის ინტერესებისადმი, აგრეთვე, ჩვენი ოდინდელი მეგობრობა უფლებას არ მძლევს, მკაცრად დაგსაჯოთ. არ დაუშვით კვლავაც ასეთი შეცდომა. მე კი უარს ვამბობ, მივიღო ეს მაღალი ჯილდო.

საბჭოთა კავშირის გმირის ოქროს ვარსკვლავი და ლენინის ორდენი, რომლითაც დაჯილდოებული იყო სტალინი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის დაჯილდოების განყოფილებაში დარჩა. „საქართველო და მსოფლიოს“ რედაქცია მადლობას უხდის ყველა მკითხველს გამომხატურებისთვის და იმედოვნებს, რომ ჩვენი თანამშრომლობა გაგრძელდება.

საგოგლოდან წასული ქაზის წუხილი

მადლობელი ვარ, რომ ჩემი პირველი წერილი გამოაქვეყნეთ თქვენს გაზეთში. გწერთ მეორედ. არ მეგულება საზღვარგარეთ მცხოვრები არც ერთი ჩვენი თანამემამულე, რომელიც არ აღმერთებს თავის სამშობლოს.

აი ერთი მაგალითი: 1946 წელს, პარიზში ყოფნისას, შევხვდი საქართველოს დელეგაციას, რომელსაც პეტრე შარია ხელმძღვანელობდა. იგი ჩამოსული იყო იმ ისტორიული განძის საქართველოში დასაბრუნებლად, რომელიც თავის დროზე მენშევიკებმა გაიტანეს საზღვარგარეთ. მოგვხსენებთ, რომ ამ განძის დაბრუნება სტალინისა და დეგოლის შეთანხმების საფუძველზე მოხდა. ეს ამბავი სწორედ პეტრე შარიასთან საუბრის დროს შევიტყვე.

ჭირს დღეს იმის გამო, რომ დაირღვა მეგობრული ურთიერთობა საქართველოსა და რუსეთს შორის, რამაც კიდევ უფრო დაგვაშორა მშობლიურ ადგილებს.

სომ არ დადგა დრო, ამ და გვირი სხვა პრობლემის გადასაჭრელად, ქართველი ხალხის შესაფიქროებლად ჩამოყალიბდეს ერთიანი ცენტრი სრულიად საქართველოს სახალხო კომბრანის სახით?

ბატონმა პეტრემ, როცა შეიტყო, რომ ლონდონში ვაპირებდი გამგზავრებას, წერილი გამატანა ყოფილ ქართველ დიპლომატთან, რომელიც ინგლისში ცხოვრობდა, ინახავდა ბევრ ქართულ ისტორიულ ფასეულობას და აპირებდა მათ გამოფენას ბრიტანეთის მუზეუმში, მაგრამ ხელი შეუშალა მეორე მსოფლიო ომმა.

სომ არ ითავებდით ამ საქმისთვის თავის დადგმის მიზნით მოსამზადებელი კომიტეტის შექმნას? ამ კომიტეტში შევიდოდნენ მთელი ქართველი ხალხისთვის პატივსაცემი აღამიანები, ვის სიტყვასაც ანგარიშს უნებავს საზოგადოებრივი მოძრაობებისა და პარტიების ხელმძღვანელები.

ლონდონში ჩასულმა მოგვანახ ეს დიპლომატი. მან გადმოცა ეს ფასეულობა, რომელიც თავისი აღწერილობით ჩავაბარე ჩვენს საელჩოს ლონდონში, იქიდან კი სათანაოდ შეფუთული და დაცული პარიზში ჩამოვტყუანე პეტრე შარიას.

იმედი მაქვს, რომ კონგრესი ძალას არ დაიშურებს იმისთვის, საქართველომ ღირსეული ადგილი რომ დაიმკვიდროს ხალხთა მსოფლიო თანამეგობრობაში.

როგორც ვიცი, ეს ისტორიული მასალები ამჟამად საქართველოს დედაქალაქ თბილისის მუზეუმებშია დაცული.

ისიც უნდა ვთქვა, რომ კონგრესი არ ჩანაცვლება ხელი-სუფლებას, არამედ მიახლოებას ხალხის აზრს და ნაფიქრალს, ხალხის მიერ გამოთქმულ შენიშვნებსა და წინადადებებს ეკონომიკის სფეროში, სოციალურ საკითხებში, განსაკუთრებით, დემოგრაფიული პრობლემების გადაჭრის თვალსაზრისით. იგივე შეიძლება ითქვას მეცნიერებასა და კულტურაზე. ყველაფერთან ერთად კონგრესმა სახალხო დიპლომატიის აქტიური ამოქმედებით ხელი უნდა შეუწყოს ჩვენი სამშობლოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენას.

ეს ყველაფერი იმიტომ გავიხსენა, რომ ბატონ პატრისთან საუბრის დროს მან მითხრა, დღეს ის არ გავა, პარიზში დაბრუნებული ათოჯინი ქართველი ახალგაზრდარ მომლოცვენი, საქართველოს საზღვარგარეთ არ მამკვიდრებენ და საბჭოთა კომუნისტური რეჟიმის დაბრუნებაზე არ მოცდებიან.

ასეთი სიყვარული ჰქონდათ მათ სამშობლოს მიმართ, რომელიც თვალთაც არ ენახათ. წარმოიდგინეთ, ჩვენ, ვინც საქართველოში ავიდვით ფეხი, ვინც რუსეთში ვცხოვრობთ, როგორ გვი-

ნიკოლოზ თოლორაია, მოსკოვი, იუჟნო ბუტოვო, 2012 წლის 12 იანვარი

ისრაელმა დაზარალებული სექტორი კვლავ დაბრუნდა

ისრაელის სამხედრო საჰაერო ძალებმა დაზარალებული სექტორის სამხრეთ ნაწილში დაზარალებულ ბოვიკების საცეცხლე ნერტილებზე იერიში მიიტანეს. ინფორმაციას ამის შესახებ ისრაელის თავდაცვის სამინისტროს პრესსამსახური ავრცელებს. დარტყმა იყო პასუხი დაზარალებულ ტერიტორიულ-დაზარალებულ ტერიტორიის დაბრუნებაზე. პალესტინის რადიოსადგური კი იუწყება, რომ ავიადარტყმის შედეგად არაერთი დაზარალებულია.

ნაზარბაევმა საერთაშორისო დამკვირვებლებს გაუხარა

ნაზარბაევმა საერთაშორისო დამკვირვებლებს ქვეყნიდან გააძევა. უცხოური მედიის ცნობით, ამის მიზეზად ის დასახელდა, რომ დამკვირვებლებმა ქვეყანაში ჩატარებული საპარლამენტო არჩევნები უსამართლოდ შეაფასეს. ნაზარბაევი მათ დაჰპირდა, რომ მონიტორინგისთვის დამკვირვებლებს სხვა არჩევნებზე აღარ მიიწვევს.

შეგახსენებთ, რომ ნაზარბაევმა საპარლამენტო არჩევნები 15 იანვარს გაიმართა. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის საბოლოო შედეგებით, ხმათა ყველაზე დიდი რაოდენობა — 80,99 პროცენტი მმართველმა პარტია „ნურ ოღანმა“ მიიღო.

ქართული ფოლკლორის ხანის სახელმწიფო და კანონიერი სამართლის სივრცის სწავლის დასაწყისი დასაბუთების აქტის რეკონსტრუქციის საფუძველი. მასში მრავალი საერთო ქართული კანონმდებლობის მემკვიდრე აქვეყნებული მენატალური ნიშანია შემონახული

ტრადიციული ქართული მენატალობა და სამხრეთ-დასავლეთ საქართველო

დამკვირვებელთა მხრიდან გამოვლენილ სოციალურ-რელიგიურ ნიშნებს სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს მკვიდრმა ქართველებმა არანაკლებ ძლიერი, თვითგადარჩენისა და ქართველობის შენარჩუნებისაკენ მიმართული ე. წ. მენატალური კედელი დაახვედრეს, რომლის სიმყარე და სიმკვრივე სამასწლოვანმა ოსმალურმა რეჟიმმაც კი ვერ გაარღვია. სამხრეთ-დასავლეთ საქართველო შორის ტრადიციული ქართული მენატალობის მასალა, ძირითადად, XIX საუკუნის ამსახველია.

რელიგია ეხმარებოდა მუდმივად საომარ მდგომარეობაში მყოფ ქართველებს ეროვნული იერსახის შენარჩუნებაში, რისი ერთ-ერთი მაგალითი იმ 130 ხიხაძირელი მონაწილის ცხოვრებაცაა, რომელთაც გამუსლიმებას სიკვდილი არჩია, მათ, გადმოცემით, ერთ დღეს მოჰკვეთეს თავი. თუმცა აქვე უნდა ითქვას, რომ სამხრეთ-დასავლეთ ქართველთა ყოფამ წარმოაჩინა სხვა საგულსხმო მომენტები: საქართველო და ქართველობა უმთავრეს ფასეულობას წარმოადგენდა იძულებითი გამუსლიმებულ ქართველთა შთამომავლებისთვის; ქართველობისთვის თავგანწირვის საოცარი მაგალითია, თუნდაც ეროვნული გმირის, სარწმუნოებით მუსლიმის, სელიმ ხიმშიაშვილის ქმედება, რომელიც დაუპირისპირდა უძლიერეს ოსმალურ იმპერიას და შეენირა თურქეთისაგან საქართველოს ერთი ნაწილის — ე. წ. ახალციხის საფაშოს მენატალური მახასიათებლების გამოვლენის თვალსაზრისით, საგულსხმო იძულებითი გამაჰმადიანებულ ქართველთა ყოფაში შემონახული ქრისტიანული კულტურის სხვადასხვა ელემენტი (ცნობილია, აჭარადან განათლდა დანარჩენი საქართველო): ტომობრივი, ფოლკლორი, საოჯახო ყოფის ქართული ხასიათი, ისლამური კულტურისათვის დამახასიათებელი მრავალცოლიანობა მხოლოდ დიდგვაროვან ან ოსმალეთის სამოხელეო აპარატში დანინაურებულ მოხელეთათვის იყო დამახასიათებელი; ძველი ქართული გვარების ხსოვნა; სტუმართმოყვარეობა („სტუმარი ღვთისაა“); ქართული ტანსაცმელი; ქრისტიანული

სიმბოლიკის გამოხატვა საცხოვრებლად და სამეურნეო ნაგებობებზე, ავეჯზე და თვით არაქრისტიანულ საკულტო ნაგებობათა ინტერიერზე; ზოგიერთი ქრისტიანული დღეობისა და წეს-ჩვეულებების არსებობა (აღდგომა, ბზობა, ლაზარობა, ფერიცვალება); ხალხურ მედიცინაში შემონახული გადმოცემა — სამკურნალო მცენარეულობის ბაღის სახელი — „მარია-მის ბაღი“; ურთიერთდახმარების ძველი ქართული ფორმები (ნადი); ქალის მაღალი უფლებრივი და ქონებრივი მდგომარეობა და სხვ. ალბათ, ამიტომაც ფიქსირდებოდა ეთნოგრაფიული ფაქტები, როდესაც უკვე გამუსლიმანებული ქართველი ქალები მამაკაცების მალულად ჯვარს ატარებდნენ, კეცებზე ჯვრებს ამოღარავდნენ და სააღდგომოდ ნითელი კვერცხებით გადიოდნენ სასაფლაოებზე. მსგავსი მენატალური მომენტები უფრო სიღრმისეულ კვლევას საჭიროებს. ერთი რამ კი ცხადია, ქართული კულტურის ცხოველყოფილობა თვალსაზრისით წარმოდგენილი ზოგადად, მთელ სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოში შორის, განსაკუთრებით კი აჭარის ქართველთა მენატალურ კულტურაში, აგრეთვე, სხვა ყოფით პასაჟებში თავიჩვენებს ფსიქოლოგიური და ესთეტიკური მოტივები გარკვეული მენატალური მახასიათებლის — ძველი ქართული ქრისტიანული სარწმუნოებისადმი პატივისცემის გამოხატვითა და იგი ამ მასალის ფიქსირების დროისათვის (XIX-XX საუკუნეთა მიჯნა) უკვე მიმქრალი რელიგიური შეხედულებების ერთგვარი რეკონსტრუქციის შესაძლებლობასაც იძლევა.

ღვთისგან ნაკურთხია, შესაბამისად, კი დიდი ზებუნებრივი ძალის მქონეა და, რაც მთავარია, მეფე ერისთვის, ქვეყნისთვის თავდადებულია. ეს ელემენტები ოდინდელია, ისინი უფროდ ბიბლიიდან მომდინარე და საისტორიო ტრადიციით განმტკიცებულია. ხოლო თამარ მეფესთან დაკავშირებული მასალა სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს ფოლკლორის უდიდეს ნაწილს შეადგენს. დიდი, ნიმიდა მეფის თამარის შესახებ არსებული გადმოცემები კოლექტიური ხსოვნის გასოცარი ხანდაზმულობისა და დროში გამძლეობის იშვიათი ნიმუშებია. ეთნოგრაფიული მასალით, თამარის აგებულად ითვლება სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს ქრისტიანულ სინამდვილეს, ციხისმამრეთა და ხიდათა უდიდესი ნაწილი: სხალისის ეკლესია, ეფრატის ეკლესია, ხერთვისის ეკლესია, ხიხანის ციხე, ვარციხე, გონიოს ციხე, გვარას ციხე, ეკლესიათა და ციხე-სიმახეების მსგავსი; გოგნარის ციხე მურღულში, დიობნის ციხე იმერხეში და სხვა. როგორც თეოდოსიოპოლი აღნიშნავს, მშენებლობებთან დაკავშირებული სიუჟეტები თითქმის ერთგვაროვანია, მსგავსია, მაგალითად, ხიხანის ციხის აგების ლეგენდისა: ხიხანის ციხის მშენებლობისა და პარხალი მცხოვრების ამ ეკლესიების აშენებას თამარ მეფეს მიანერდნენ, გადმოცემით, „თამარს ჰყავდა თეთრი რამი ისეთი, რომ ერთ დღეს შეეძლო მოეგლო ოშკი, იშხანი, ოთხთა ეკლესია და პარხალი. კობაკის მახლობლად უჩვენებენ კლდეს ხელისგულის გამოზახულებით და ამბობენ, ეს თამარ მეფის ხელის ნაშთია,“ —

წერს ე. თაყაიშვილი. ეკლესიების, ციხეებისა და ხიდების გვერდით, ცნობილია თამარ მეფისეული სარწყავი არხები, წყაროები და მინერალური სამკურნალო წყლები. ცალკე აღნიშვნის ღირსია შემდეგი მენატალური მომენტები: სამხრეთ-დასავლეთ საქართველო ფიზიკურ სიღარიბე და სათუთად შემონახული ქართული ენის სინამდვილე: „აჭარლებს რომ აკვირდებოდა უნებლიეთ გაოცებთ მათი წმინდა ქართული ტიპი“ (დ. ბაქრაძე), მიზეზი კი, ცხადია, იმ ობიექტურ გარემოებაშია საძიებელი, რომ არ ყოფილა ქობულეთი-აჭარას სხვა ტომის ქალი ცოლად შეერთო და ამის მეორეხეობაც ხალხიც არ გადაგვარებულა. ქობულეთი-აჭარლები ნამდვილი ტიპია ქართველი ხალხისა“ („სახალხო გაზეთი“, 1914). „ქართული დაცულია მათ შორის და უფრო უკეთესად ვიდრე საქართველოს სხვა კუთხეში,“ — წერდა თ. სახოკია. ხოლო ის, თუ როგორ უფროდ და პატრონობდნენ აჭარლები ქართულ ენას, თვალსაჩინოადაა ასახული ერთი რიგითი აჭარლის (XIX ს.) ბრაზიან გამოხატვაში: „ქართული ლაპარაკის დაკარგვა ჩემმა მტერმა თქვა... მას, თუ საჭირო გახდება, ფიშკოთი და მატყლითაც დავიცავი, მას ცოცხალი თავით არავის დაეჩაგრინებთ და დავანებებთ“. ამ მხრივაც აღსანიშნავია სამხრეთ-დასავლეთი ქართველი ქალის დიდი ღვაწლი. „ოჯახში ყველა ქართულად ლაპარაკობს. მეტადრე ქალები არიან წმინდადამცველი ჩვენი ენისა“ (თ. სახოკია). ბუნებრივია, მაღალ ქართულ ფეოდალურ კულტურას, თუნდაც „ვეფხისტყაოსნის“ იდეალებს, ნაზიარები ქართველი ქალი ადვილად ვერ შეეღებოდა ტრადიციული, მშობლიური ყოფისაგან მოწყვეტას და იგი თაობიდან თაობას გადასცემდა ქართულ ენას და ადამ-ნებს.

სამხრეთ-დასავლეთ საქართველებმა შემონახეს ქართული მენატალობის კიდევ ერთი მახასიათებელი — სტუმართმოყვარეობა. თ. სახოკია ხაზგასმით აღნიშნავდა: „ყოველივე უსასყიდლოდ შემომთავაზებს. საქმლისა და სტუმრის პატივისცემისათვის სასყიდლის შეძლებით აჭარებს საშინელ შურაცხყოფას მიყენებ“. აჭარის ყოფამ შემოგვინახა ტრადიციული ქართული კულტურის სხვა ნიშანიც — ე. წ. სასტუმრო სახლები და ოთახები, სადაც ყოველ მოგზაურს გულუხვი მასპინძლობა ელოდა. ისევე თეოდოსიოპოლის დავითმეხთ: „აჭარებს თუკი რამ აბადიდა, სტუმრის პატივისცემა დიდ ნეტარებად მიანია. სტუმარს ღვთის კაცად სთვლის“. დღესაც, აჭარისა და ისტორიული საქართველოს ამა თუ იმ სოფლის ყოველი სტუმარი ასეთივე სტუმართმოყვარეობის მხილველი ხდება. ქართული ქრისტიანული კულტურის გამოძახილია თედოსიოპოლის მიერ აჭარაში შეწმინდილი ჩვეულება: „უყვართ გაჭირვებული მეზობლის გაკითხვა. რაც არ უნდა უჭირდეს აჭარლებს ქართულ ენას, თვალსაჩინოადაა ასახული ერთი რიგითი აჭარლის (XIX ს.) ბრაზიან გამოხატვაში: „ქართული ლაპარაკის დაკარგვა ჩემმა მტერმა თქვა... მას, თუ საჭირო გახდება, ფიშკოთი და მატყლითაც დავიცავი, მას ცოცხალი თავით არავის დაეჩაგრინებთ და დავანებებთ“. ამ მხრივაც აღსანიშნავია სამხრეთ-დასავლეთი ქართველი ქალის დიდი ღვაწლი. „ოჯახში ყველა ქართულად ლაპარაკობს. მეტადრე ქალები არიან წმინდადამცველი ჩვენი ენისა“ (თ. სახოკია). ბუნებრივია, მაღალ ქართულ ფეოდალურ კულტურას, თუნდაც „ვეფხისტყაოსნის“ იდეალებს, ნაზიარები ქართველი ქალი ადვილად ვერ შეეღებოდა ტრადიციული, მშობლიური ყოფისაგან მოწყვეტას და იგი თაობიდან თაობას გადასცემდა ქართულ ენას და ადამ-ნებს.

ათმა თითქმის ვერ შეაღწია აჭარელთა სამხრეთ ყოფაში და ოჯახის წევრთა ურთიერთდამოკიდებულება, ძირითადად, ქართულ საოჯახო ტრადიციებს ეფუძნებოდა ოსმალური მმართველობის პერიოდშიც. ისევე თ. სახოკიას მოვლემებით: „უნდა ახლო გაიცნო კაცმა აჭარელი, რომ... დაფასოს მისი რაინდული ხასიათი. თუ კარგი გული უჩვენებ, თქვენთვის თავის დადებას ნეტარებად ჩასთვლის ეს მთის შვილი. მაგრამ თუ, ერთი ბენოც არის, მუხანათობა შეგატყუო, დაუნდობელია. შურაცხყოფა, მისი აზრით, მარტო სისხლით მოიბანება“. ზემო აჭარაში ერთ ასეთ ისტორიას ყვებიან: ცნობილია, სისხლის აღების წესი ქართველ მთიელებში გვიანობამდე არსებობდა. შურისძიება აჭარაშიც ღირსების საქმედ ითვლებოდა და „სისხლის შექცა“ — აუღლებლობა სირცხვილად მიჩნეოდა. ერთი აჭარელი ჩასაფრებია მოსისხლეს სახლთან, ფანჯარასთან და ყური მოუკრავს საუბრისათვის. ცოლის შეკითხვაზე, — არ გეშინია შინ მოსვლის, მტერი მოგკლავსო, — ქმარი უპასუხია, — მე ისეთი ვაჟაკი მტერი მყავს, ცოლის თვალწინ არ მესვრისო. ფანჯარასთან დადარაჯებულ მოსისხლეს ორი ტყვია რაფაზე დაუტოვებია იქ ყოფნის ნიშნად, თვითონ კი ქაშურობას გარიდებია და სისხლის აღებაზეც ხელი აუღია. ამ ყოფით ისტორიამ წარმოიქმნა ტრადიციული ქართული მენატალური მასალა ადასტურებს ტრადიციული ქართული ღირებულებების სიციცხლისუნარიანობას ამ მხარეში. ეს ძირძველი ქართული ტერიტორიულ-ეთნოგრაფიული თემები თუ ჯგუფები დღემდე ინახავენ ტრადიციული ქართული ყოფის ისეთ ნიუანსებს, ისეთ წმინდა ქართულ მენატალურ პასაჟებს, თვითყოფადი ქართული კულტურის გასაოცარი მოპილობისა და სიციცხლისუნარიანობის კიდევ ერთ დასტურად რომ გვევლინება. მოამზადდა დარეჯან ანდრიაშვილი ქურნალი „ისტორიული მეკვიდრობა“

სარკოზის ავანტიის საკითხით უპირისპირდებიან
საპრეზიდენტო არჩევნებში ნიკოლა სარკოზის მთავარმა კონკურენტმა ფრანსუა ოლანდმა საარჩევნო კამპანია დაიწყო და საკუთარი პოლიტიკური პროგრამის პრეზენტაცია პარიზის გარეუბან ლე ბურჟეში გამართა. მთავარი, რაც სარკოზის კონკურენტის პრეზენტაციაში ყურადღებას იწვევს, ისაა, რომ არჩევნებში გამარჯვების შემთხვევაში ოლანდი 2013 წლამდე ავანტიიდან ჯარების გაყვანას და ბენზინის ფასის „გაყინვას“ გეგმავს. აღნიშნულის მიუხედავად, როგორც უცხოური მედია წერს, საფრანგეთის მოსახლეობის ორ მესამედს სარკოზის კონკურენტის არ სჯერა და მიიჩნევს, რომ გამარჯვების შემთხვევაში ის დაწაპირებს არ შეასრულებს. საფრანგეთის საპრეზიდენტო არჩევნების პირველი ტური აპრილის ბოლოს გაიმართება.

აშშ ირანთან ბირთვულ პროგრამაზე მოლაპარაკებების გასამართად მზად არის. თეთრი სახლის წარმომადგენელ ჯეი კარნის განცხადებით, ირანს ყველა საშუალება აქვს, საკუთარ ბირთვულ პროგრამასთან დაკავშირებით კონფრონტაცია აშშ-სა და მის მოკავშირეებთან შეწყვიტოს. კარნიმ არ დადასტურა თეირანის მიერ გავრცელებული ინფორმაცია იმაზე, რომ აშშ-ის პრეზიდენტმა ბარაკ ობამამ ირანის ხელმძღვანელობას გაუგზავნა წერილი, სადაც ის მოლაპარაკებების დაწყების მზაობას გამოხატავს. ამასთან, მან არ გამოიხატა, რომ ასეთი წერილი გამინეტოში მომზადდა.

აგრევიანი

ელიტ ელექტრონიკსი
ELIT ELECTRONICS

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

როგორ შევარჩიოთ ჩვენთვის სასურველი მასხივპარკი (ჩვენები ელიტ ელექტრონიკსისგან)

1. მაცივრის მოცულობა და ბაზარიტობა:

მაცივრის არჩევას დაფიქრდით მის განლაგებაზე, თუ როგორ კომფორტულად მიუღდეთ მას. მეორე მნიშვნელოვანი საკითხია მაცივრის ტიპადობა. ერთი ადამიანისთვის ან წყვილისთვის შეიძლება საკმარისი იყოს ერთკამერიანი კომპაქტური მოდელი. მრავალსადიანი ოჯახისთვის ოპტიმალური არჩევანია ორკამერიანი მაცივარი. დიდი სამზარეულოს მფლობელებისთვის კი მიზანშეწონილია „Side-by-Side“ მოდელი, დახვეწილი დიზაინით, გვერდით განთავსებული საყინულე კამერით.

პატარა ერთკამერიანი მაცივრის სიმაღლე მერყეობს 50-დან 160 სანტიმეტრამდე, იმის მიხედვით, აქვს თუ არა საყინულე კამერა. რაც შეეხება სიგანესა და სიღრმეს, იგი დაახლოებით 60 სანტიმეტრია. საშუალო ზომის სამზარეულოში ხშირად გვხვდება საშუალო ორკამერიანი „ვეროპუ-ლი“ ტიპის მაცივრები 60 სმ სტანდარტული სიგანით. ისინი სიმაღლეში 1,7-2 მეტრია, ზოგჯერ მეტიც. მათი კომპაქტურობის მიუხედავად, ისინი სთავაზობენ მოცულობას 300-350 ლიტრამდე. თუ სამზარეულოს ფართი იძლევა საშუალებას, შეიძლება დაიდგას „აზიური“ მოდელი: სიგანე — 90 სმ-მდე, სიმაღლე — 180 სმ (ხშირ შემთხვევაში — ზედა საყინულით). მსგავსი მოცულობის მაცივრებში ზედა თაროებიდან პროდუქტის ჩამოღება ბევრად ადვილია. მოდელი „Side-by-Side“ ნარმოგიდგენთ მაცივარს დიდი მოცულობით 500-800 ლიტრამდე. მათი ზომა შთაბეჭდავი, სიგანე დაახლოებით 90-100 სანტიმეტრია, სიღრმე — 85 სმ. სიმაღლე — 1,8-1,9 მ. ასეთ მოდელს, გარდა იმისა, რომ დიდი ოდენობით პროდუქტს იტევს, ასევე აქვს დამატებითი ფუნქციები. გაიანგარიშეთ მარშრუტი, რომლითაც უნდა გადაადგილდეს მაცივარი, მისი გაბარიტები ოთახის შესასვლელზე შედარებით პატარა უნდა იყოს.

2. მაცივრის კამერების რაოდენობა:

ერთკამერიანი მაცივარი, ერთი კარითა და პატარა საყინულით შედარებით იაფია, მაგრამ დროდადრო ყინულს ესაჭიროება გაღობა. ორკამერიანი მოდელი ორი კამერით

რით საშუალებას გაძლევთ აირჩიოთ ნებისმიერი მოცულობის მაცივრისა და საყინულის განყოფილება, ოჯახის მოთხოვნიდან გამომდინარე. არის, აგრეთვე, 3-კამერიანი მაცივრები. „Side-by-Side“ ტიპის მაცივრებში გვხვდება 4 და 5-კამერიანი მაცივრები. ერთკამერიანი მაცივრები გათვლილია როგორც ბინებისათვის, ასევე აგარაკებისთვის. ასეთი მოდელი შედარებით იაფია. ერთკამერიანი ჩასაყინებელი მაცივარი თავისუფლად შეიძლება გამოიყენოთ როგორც მინი ბარი.

ორკამერიანი მაცივარში, ორი კარით, უფრო ადვილია ოპტიმალური ტემპერატურის შენარჩუნება: ერთი კარის გაღების შემთხვევაში მეორე კარის ატმოსფერო არ თბება. ორკამერიანი მაცივრის არჩევას ყურადღება მიაქციეთ განყოფილებების განლაგებას. მაცივრები ზედა საყინულე კამერით პოტენციურად უფრო ეკონომიურია. ქვედა საყინულის შემთხვევაში უფრო ნაკლებად გვიხდება დახრა, რადგან უფრო იშვიათად საყინულე კამერით ვსარგებლობთ.

ახლახან ბაზარზე შემოვიდა სამკამერიანი მაცივრები. მათი მთავარი უპირატესობაა დამატებითი ტემპერატურის ზონა, რაც გვაძლევს საშუალებას ავირჩიოთ ოპტიმალური ტემპერატურული ზონა პროდუქტის სახეობის მიხედვით. ამ კლასის მოდელების ორი სახეობაა ნარმოდგენილი: ერთ შემთხვევაში მესამე კამერა განკუთვნილია ღრმა გაყინვისთვის როგორც მოთავსებული საყინულე განყოფილებაში. მეორე შემთხვევაში ის ასრულებს „ნულოვანი კამერის“ როლს, ავსებს მაცივარ კამერას, გამოიყენება მალეფუჭებადი პროდუქტების შესანახად.

4-5-კამერიანი მოდელი „Side-by-Side“ შეიძლება მოიცავდეს ინტეგრირებულ ბარს, სველ და მშრალ ზონებს: პირველი — ბოსტნეულს, ხილსა და მწვანილისთვის, მეორე — ხორციეულისა და თევზეულისთვის. ასეთ მაცივრებში ყველა სახის პროდუქციისთვის ოპტიმალური შენახვის პირობებია. უნდა გა-

ვითვალისწინოთ ისიც, რომ ეს ყოველივე აისახება ფასზე.

3. კომპრესორი და „ზელონი“

ძირითადად ერთ და ორ კამერიანი მოდელები აღჭურვილია ერთი კომპრესორით, რომლის ხარისხზეც დამოკიდებულია მაცივრის ხმაურის დონე, ეკონომიურობა. გარდა ამისა, მაცივრის არჩევას ყურადღება უნდა მიაქციოთ მის გასაცხველ სისტემას, ამ შემთხვევაში ყველაზე სასურველი არჩევანია ფრეონი R134a და R600a.

კომპრესორის ხარისხი უშუალოდ მოქმედებს არამარტო მაცივრის გამძლეობაზე, არამედ მუშაობის დროს

ხმაურის დონეზეც. მაგ: BOSCH, SIEMENS, GORENJE, HAIER ბრენდების მაცივრებში ხმაურის დონე მერყეობს 36-დან 43 დეციბელამდე, ფაქტობრივად, მაცივარი უხმაუროდ მუშაობს. ასევე არის ორკომპრესორიანი მოდელები (მაგ: GORENJE): ერთი კომპრესორი განკუთვნილია ერთი კონკრეტული კამერისთვის. ეს მოსახერხებელია, რადგან შესაძლებელია სურვილის მიხედვით გამოირთოს ერთ-ერთი განყოფილება, მაგალითად: დასუფთავებისას ან დიდი ხნით სადმე გამგზავრებისას.

თანამედროვე მოდელებში იყენებენ ძირითადად ორი ტიპის „ფრეონს“: R134a და R600a, არც ერთი არ აზიანებს

ოზონის შრეს. R600a ითვლება უფრო ეკონომიურად ელენერჯის მოხმარების მხრივ; უფრო მეტიც, გარემოში მოხვედრისას ის მყისიერად ქრება, ზიანის მიყენების გარეშე. ასეთ ფრეონს ძირითადად ისეთი ბრენდები იყენებენ, როგორცაა BOSCH, SIEMENS, GORENJE, HAIER.

4. მაცივარ-კამერა

მაცივრის ძირითადი მოცულობა, როგორც წესი, მოდის მაცივარ კამერაზე თავისი თანხადასხვა პროდუქტისთვის. დიდი რაოდენობით პროდუქტის შენახვისას გასათვალისწინებელია, რომ პროდუქტი უნდა იყოს განთავსებული თავისუფლად ჰაერის ცირკულაციისა და თანაბრად გავრელების უზრუნველყოფისთვის. მაცივარ-კამერაში შეიძლება იყოს სხვადასხვა ტემპერატურული ზონები და სათავსოები, მაგ: „ნულოვანი ზონა“, სადაც ტემპერატურა ყოველთვის ახლოსაა 0°C-თან. აქ შენახული ახალი პროდუქტი (ხორცი, თევზი, ბოსტნეული და სხვ.) ინარჩუნებს თავის ბუნებრივ არომატსა და ვიტამინებს.

მნიშვნელოვანია თაროების სამაგრების რაოდენობა, რაც საშუალებას გვაძლევს, დავალაგოთ თაროები სხვადასხვა სიმაღლეზე, პროდუქტის ზომის მიხედვით. მაცივრის თაროები მზადდება პლასტიკის, მინის ან მეტალისგან. პლასტიკური თაროები მსუბუქია, ისინი ადვილად ინარჩუნებს სისუფთავეს, მაგრამ არ გამოირჩევა სიმყარით. უფრო პოპულარულია ნაწრთობი მინის თაროები, ისინი ადვილად ინარჩუნებენ, გაცილებით მდგრადია სიმძიმის მიმართ, მაგრამ ფრთხილად მოსაველია. მეტალის პლასტიკით დაფარული თაროები (თარო გისოსი) ხელს არ უშლის ჰაერის ცირკულაციას მაცივარში. ისინი გვხვდება შედარებით დაბალ ფასიან მოდელებში.

პოპულარული და მოთხოვნადია ისეთი მაცივრები, რომელთაც გააჩნიათ ე.წ. ნულოვანი კამერა (სხვადასხვა ბრენდში გვხვდება სხვადასხვა სა-

ხელნოდებით: „coolbox“, „chillerSafe“), სადაც ტემპერატურა მერყეობს -2°C-დან +3°C-მდე, მაცივარ კამერაში მითითებული ტემპერატურის მიხედვით და „ნულოვანი ზონა“, სადაც ტემპერატურა ყოველთვის ახლოსაა 0°C-თან, მითითებული ტემპერატურის მიუხედავად. ასეთ ზონებში პროდუქტი ინახება სამჯერ უფრო დიდი ხნით და ინარჩუნებს თავის ბუნებრივ არომატსა და ვიტამინებს.

თანამედროვე მოდელებს აქვს დამატებითი ფუნქცია „სწრაფი (სუპერ) გაგრილება“. მაცივარ-კამერაში ტემპერატურა ეცემა 20°C-მდე. ეს კარგად მოხერხებულია, რომ პროდუქტი უნდა იყოს განთავსებული თავისუფლად ჰაერის ცირკულაციისა და თანაბრად გავრელების უზრუნველყოფისთვის. მაცივარ-კამერაში შეიძლება იყოს სხვადასხვა ტემპერატურული ზონები და სათავსოები, მაგ: „ნულოვანი ზონა“, სადაც ტემპერატურა ყოველთვის ახლოსაა 0°C-თან. აქ შენახული ახალი პროდუქტი (ხორცი, თევზი, ბოსტნეული და სხვ.) ინარჩუნებს თავის ბუნებრივ არომატსა და ვიტამინებს.

5. საყინულე განყოფილება

საყინულის ორი ძირითადი კრიტერიუმი არის მოცულობა და მინიმალური ტემპერატურა. პროდუქტების შენახვის ხანგრძლივობა დამოკიდებულია საყინულე კამერის მინიმალურ ტემპერატურაზე, რაც განისაზღვრება ვარსკვლავების რაოდენობით (ერთიდან ოთხამდე). ერთი ვარსკვლავი (*) უდრის -6°C-ს). ძირითადად, თანამედროვე მაცივრები ოთხ (***) ვარსკვლავიანია (გამონაკლისს ნარმოდგენს, უმთავრესად, ერთკამერიანი მაცივრები), ანუ მინიმალური ტემპერატურაა -24°C (სწრაფი გაყინვისას შეიძლება ტემპერატურა იყოს -32°C). ასეთ საყინულე კამერაში პროდუქტი ინახება 3-დან 12 თვემდე, პროდუქტის სახეობის მიხედვით.

მაცივრის არჩევას, არ დაგავინწყდეთ, რომ,

რაც უფრო დიდი საყინულე, მით უფრო პატარაა მაცივარ-გაყინვითა, გააჩნია, რომელიც კამერის სიდიდით უფრო პრიორიტეტული ჩვენთვის.

ბევრ თანამედროვე მაცივარს გააჩნია რეჟიმი „სწრაფი (სუპერ) გაყინვა“. რაც უფრო სწრაფად იყინება ახალი პროდუქტი, მით უფრო დიდი ხნით ინახება და ინარჩუნებს ბუნებრივ არომატს. ამ რეჟიმში კომპრესორი მუშაობს მაღალი დატვირთვით, ამიტომ დიდი ხნით მაცივრის „სუპერ გაყინვის“ რეჟიმზე დატოვება არ არის რეკომენდებული. უმეტესწილად „სუპერ გაყინვის“ ფუნქციის გამორთვა ავტომატურად ხდება განსაზღვრული დროის შემდეგ, ხოლო ზოგჯერ ხელთ უნდა მოხდეს მისი გამორთვა.

მინიმალური ტემპერატურის გარდა, მწარმოებელი უთითებს გაყინვის მასას — პროდუქტის იმ რაოდენობას, რომელსაც გაყინავს 24 საათის განმავლობაში.

საყინულის შიდა მოწყობილობა დამოკიდებულია მის ადგილმდებარეობაზე. ძირითადად, ზედა საყინულეში მოთავსებულია 1-3 თარო, ხოლო ქვედაში — მოძრავი უჯრები.

6. გალღობის სისტემა და მართვა

გალღობის სისტემა დამოკიდებულია მაცივრის ტიპზე: მშრალი გაყინვით-No Frost და ნახევრადმშრალი (არის ასევე ძველი ტიპის სტატიკური მაცივრები, ძირითადად, ერთკარიანი). უმეტესობა მოდელზე მაცივარ-კამერა ღვავს ავტომატურ რეჟიმში (ზოგიერთი მოდელის გარდა). იგი კონდენსირებულ ტენს აცლის ავტოლობის ორი მეთოდით-წვეთვანი (მტირალა კედელი) ან No Frost სისტემით. საყინულის კამერისათვის, ამ ორი მეთოდის გარდა, ფართოდ გამოიყენება ხელთ გალღობა.

მართვა შეიძლება იყოს მექანიკური, ელექტრომექანიკური ან ელექტრონული. მაცივრებს ელექტრონული მართვით შესაძლოა გააჩნდეს ციფრული, თხევადკრისტალური დისპლეი (ზოგჯერ სენსორული).

ღვავის წვეთვანი სისტემის დროს (ნახევრადმშრალი მაცივრებში) მაცივრის უკანა კედელზე წარმოიქმნება წყლის წვეთები (კომპრესორის გაჩერების დროს), რომლებიც იყინება, შემდეგ ისევ ღვავება და სადინარებით ჩაედინება სპეციალურ სათავსოში, საიდანაც ხდება მისი აორთქლება. ნახევრადმშრალი მაცივრების საყინულე კამერა იკეთებს ყინულს, როცა ყინულის საფარი მიაღწევს 0,5-1 სმ-ს, უნდა გამოვრთოთ და გავალოთ (რეკომენდებულია საშუალოდ

3-4 თვეში ერთხელ). ასეთი მაცივრები შედარებით იაფი ღირს ვიდრე No Frost სისტემის მაცივრები. თეორიულად No Frost სისტემის მაცივრები გალღობას არ საჭიროებენ, მაგრამ პროფილაქტიკისათვის რეკომენდებულია მათი გამორთვა წელიწადში ერთხელ მაინც. ნამის კონდენსირება მათში ხდება სპეციალურ ამორთქლებელზე, რომელიც დროდადრო ღვავება გასაფრთხილებლის მეშვეობით. წყალი ჩაედინება სათავსოში, სადაც ხდება მისი შემდგომი აორთქლება. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ No Frost სისტემა ამცირებს კამერის სასარგებლო მოცულობას.

7. ელენარბიის მონემარება და კლიმატური სარტყელი

მაცივრის არჩევას არის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მომენტი — მისი ენერგომომარების კლასი. რაც უფრო მაღალია კლასი, მით უფრო ნაკლებ ელენერგიას მოიხმარს. A, B და C კლასები ითვლება ეკონომიურად. არის გაუმჯობესებული ვარიანტიც, „+“ და „++“ კლასის მაცივრები. გარდა ამისა, მწარმოებელი ყოველ მოდელზე მიუთითებს კლიმატურ კლასს, რომელიც აღწერს იმ პირობებსა და გარემოს, რომელშიც იმუშავებს მაცივარი შეფერხების გარეშე. თანამედროვე „+“ კლასის მაცივრები მოიხმარს 23%-ით უფრო ნაკლებ ელენერგიას, ხოლო „++“ კლასის 45%-ით ნაკლებს, ვიდრე „N“ კლასის.

კლიმატური კლასის მიხედვით მაცივრის შერჩევას უნდა გავითვალისწინოთ იმ გარემოს ტემპერატურა, სადაც უნდა დამონტაჟდეს მაცივარი, თუმცა საქართველოში გვხვდება ყველა კლიმატური კლასის მაცივარი. ზომიერი კლიმატისთვის ყველაზე აქტუალურია ნორმალური კლიმატური კლასი „N“, რომლის მუშაობა გათვალისწინებულია 16-დან 32 °C-მდე, სუბნორმალური კლიმატური კლასი „SN“ — 10-დან 32°C-მდე ჰაერის ტემპერატურაზე მუშაობისათვის, „ST“ სუბტროპიკი — 380C/18 °C; „T“ ტროპიკი — 43 0C/18 °C. გაყინვაში ბოლო დროს გამოვიდა „მულტიკლასის“ მოდელები N-ST ან SN-ST, გათვალისწინებულია უფრო ცხელი კლიმატისთვის (38 °C-მდე). მაცივრის არჩევას შეეცადეთ, ექსპლუატაციის პირობები შეესაბამებოდეს ზემოთ მოყვანილ პირობებს.

8. მაცივრების დამატებითი უპირატესობა

იმ მონაცემებს, რომლებიც პირდაპირ მოქმედებს მაცივრის ფასზე, მიეკუთვნება როგორც საერთო პარამეტრები (დიზაინი, ტევადობა, კომპლექტაცია), ასევე სპეციალური ფუნქციები, რეჟიმები და ტექნოლოგიები. მათ: ანტიბაქტერიული საფარი, დეოდორატორები, ეკონომიური რეჟიმი და სხვ.

მაცივრის არჩევას დროს უკვე შეგვიძლია არ შევიზღუდოთ კლასიკური თეთრი ფერით. არსებობს სხვადასხვა ფერის ფართო არჩევანი, მაცივრები ხისა და ლითონის იმიტაციით, დიდი პოპულარობით სარგებლობს მაცივრები უჟანგავი ფოლადის ფერით, რომლებიც, პრაქტიკულად, ნებისმიერი სახის ინტერიერს უხდება. უჟანგავი ფოლადის ზედაპირის ძირითად ნაკლს წარმოადგენს ის, რომ მასზე მუდმივად რჩება ლაქები, მაგრამ უნდა აღინიშნოს, რომ ბო-

აკრეპანი

ლო დროს ბაზარზე გამოჩნდა მაცივარი ზედაპირის სპეციალური დამუშავებით, ლაქების სანინალმდეგო სისტემით.

კომპლექტაცია

მწარმოებელთან გამომდინარე, სხვადასხვა სახის კომპლექტაციაში შედის სხვადასხვა საგანი. ხშირად გვხვდება ტალღოვანი თაროები და ბოთლის სათავსო, ყინულის დასამზადებელი. იშვიათად კომპლექტაციაში შედის ყველისა და კარაქის კონტეინერები და ლანგარი გასაყინი პროდუქტებისთვის, ასევე ე.წ. სიცივის აკუმულატორები, რომლებშიც არის სპეციალური სითხე, რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში არ ღვავს, გამოიყენება, ძირითადად, პიკნიკებისთვის, ასევე დიდი ხნით ინარჩუნებს საყინულეში ტემპერატურას ელ. ენერჯის გათიშვის შემთხვევაში.

ანტიბაქტერიული საფარი

სხვადასხვა მწარმოებელთან გვხვდება სხვადასხვა დასახელებით. საფარის შინაარსი მდგომარეობს შემდეგში: კედლების საფარი და კარის შიდა ნაწილი იფარება ვერცხლის იონებით, რომელიც ხელს უშლის ბაქტერიებისა და არასასიამოვნო სუნის გავრცელებას, რაც დადებითად მოქმედებს პროდუქტის შენახვის ვადის გახანგრძლივებაზე.

დისპენსერი

დისპენსერის საშუალებით ვიღებთ ცივ წყალს მაცივრის კარის გაღების გარეშე (რაც უფრო იშვიათად ვაღებთ მაცივრის კარს, მით უფრო ვზოგავთ ელ. ენერჯიას). ზოგიერთ მოდელში (ძირითადად, „Side-by-Side“) შეგვიძლია ავირჩიოთ როგორც წყლის, ასევე ყინულის მინოდება გრანულეში ან კუბიკებში. დისპენსერში უნდა ჩავასხათ მხოლოდ წყალი (ზოგიერთი მოდელი საჭიროებს წყლის ცენტრალურ სისტემასთან მიერთებას).

სიბნალა და ინდიკატორები

ძალიან სასარგებლო იქნება მაცივრის ღია კარის ფუნქციის გათვითცნობიერება. რამდენიმე წუთის შემდეგ მაცივარი გვაცნობებს ამის შესახებ ხმოვანი სიგნალის საშუალებით (ხანდახან სინათლის სიგნალის საშუალებით), ასევე შესაძლებელია სიგნალის მიწოდება მოხდეს ტემპერატურის ანვივისას ან ელექტრო ენერჯის შეწყვეტის შემთხვევაში.

ეკონომიური რეჟიმი

რეჟიმის გააქტიურებისას მაცივარში ავტომატურად მიეთითება ოპტიმალური ტემპერატურა (საშუალოდ +5 °C მაცივარ კამერაში და -18 °C საყინულეში). მწარმოებლებს მიხედვით, ეს ტემპერატურა შეიძლება ოდნავ განსხვავდებოდეს). ელექტროენერჯის ხარჯი მინიმუმამდე ეცემა. რეჟიმის გააქტიურება რეკომენდებულია, როცა არ ვამატებთ მაცივარში ახალ პროდუქტს.

ფეხაულები რეჟიმი

ზოგიერთ მოდელს შეიძლება გააჩნდეს ე. წ. შევსების რეჟიმი (holiday, Vacation სხვადასხვა დასახელებით მწარმოებლის მიხედვით), რომლის გააქტიურებისას ფაქტობრივად ითმება მაცივარ-კამერა და მუშაობს საყინულე. მაცივარ კამერაში შენარჩუნებულია ტემპერატურა 10 °C-დან 16 °C-მდე (მწარმოებლის მიხედვით). ეს ტემპერატურა საკმარისია, რომ არ წარმოიქმნას მაცივარში არასასიამოვნო სუნი. ამ რეჟიმის გააქტიურება მოსახერხებელია მაშინ, როცა დიდი ხნით გავდივართ სახლიდან.

თანამედროვე მაცივრების ზოგიერთ მოდელში, სხვადასხვა რეჟიმისა და აქსესუარის გარდა, შეიძლება იყოს ჩამონტაჟებული თხევადკრისტალური ტელევიზორი, მისი ეკრანის ზომა, ძირითადად, არ აღემატება 14 დიუსს.

მოამზადა ეთერ კასრაიშვილმა

ქრონოგრაფი

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

მოქალაქე სე

მაღალ მთებში, ინგლისის ქალაქ ბერნლთან ახლოს, ლითონის მილებისგან აღმართულია უჩვეულო კონსტრუქცია. ეს არის მომღერალი სე, რომელიც მხოლოდ მასში „მღერის“, როცა ქარი უბერავს. კონსტრუქცია 3 მეტრზე მაღალია. მილები სპირალისებურადაა დახვეული, რითაც ხეს უფრო ეფექტური შესახედაობა აქვს. მილების ფლერადობა მუდმივად იცვლება, რადგან მომღერალი ხის „ძირისკენ“ მილების რაოდენობა თანდათან მცირდება.

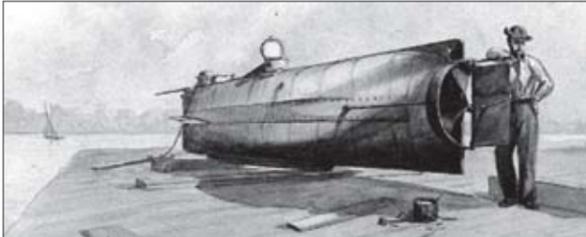
მკვლელი გამოგონებები

ადამიანები მრავალ წელს ხარჯავენ თავიანთ გამოგონებებზე, მანამ ავითარებენ და სრულყოფენ, სანამ ფართო საზოგადოებისთვის წარსადგენად არ გამოდგება. თავად გამოგონებლების ცხოვრების დანარჩენი ნაწილი კი, როგორც წესი, ხალხისთვის ბუნდოვანია, თუმცა არიან ისეთებიც, რომლებიც არა მხოლოდ გამოგონებების, არამედ საკუთარი ბედის გამოც მოექცნენ ყურადღების ცენტრში — ისინი საკუთარი გამოგონებების მსხვერპლნი გახდნენ.

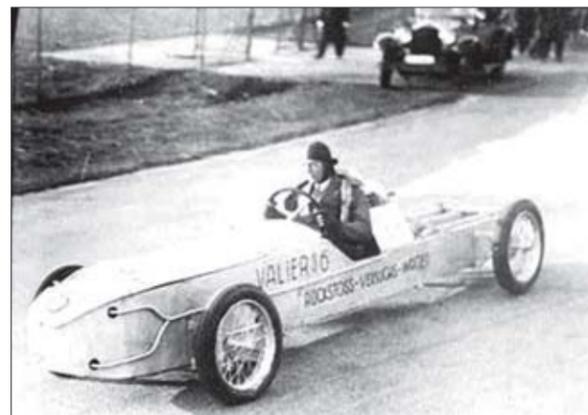
7. ფრანს ჩიუპელი და მისი პარაპუტი-კოსტიუმი

ფრანც რეიშელტი (1879-1912) დარწმუნებული იყო, რომ მას შეუძლია შექმნას ავიატორებისთვის სპეციალური კოსტიუმი, რომელიც პარაპუტად გადაიტყვევს. ავსტრიული წარმოშობის ფრანგი ცნობილია, როგორც „მფრინავი მკერავი“. იგი სიცოცხლეს გამოესალმა 1912 წლის 4 თებერვალს, როცა თავისივე გამოგონილი კოსტიუმით ეიფელის კოშკის პირველი პლატფორმიდან გადმოხტა. მიუხედავად იმისა, რომ თავდაპირველად მანეკენის გამოყენება იგეგმებოდა, ბოლო წუთს გამოგონების ავტორმა გადაწყვიტა, ის თვითონ გამოეცადა. სამწუხაროდ, რეიშელტისთვის და მისი ოჯახისთვის რწმენა იმისა, რომ ეს გამოგონება იმუშავებდა, ტრაგიკული შედეგით დასრულდა. მას შემდეგ, რაც რეიშელტი მყურებლების წინ მიწაზე დაეწარცხა, ის სასწრაფოდ საავადმყოფოში გააქანეს, მაგრამ იქ მიყვანამდე გარდაიცვალა. ფოტოზე ასახულია მისი 90-მეტრიანი ვარდნა.

2. ჰორას ლოუსონ ჰანლი და მისი წყალქვეშა ნავი

ჰორას ლოუსონ ჰანლი (1823-1863) ამერიკის სამოქალაქო ომის დროს კონფედერატების მხარეს იბრძოდა. იყო რა საზღვაო ინჟინერი, მან გამოიგონა წყალქვეშა ნავები, რომელთა ამოძრავება ხელის დახმარებით ხდებოდა. სამწუხაროდ, ჰანლის სიცოცხლე ერთ-ერთმა მისმა გამოგონილმა ნავმა შეინიწრა. ნავს მოგვიანებით გამოგონებლის სახელი დაარქვეს. ჰანლის წყალქვეშა ნავზე რამდენიმე მსხვერპლი მანამდე იცოდა: ამ ნავის პირველი ჯგუფი მასინ დაიღუპა, როდესაც ნავის ლუქები ღია ჰქონდათ და გვერდით ჩავლილი გემისგან წამოსულმა ტალღამ ხუთი ადამიანი დაახრჩო. ამის შემდეგ მოხალისეთა მეორე ჯგუფი აიყვანეს. უბრალო ვარჯიშის დროს ჰანლიმ გადაწყვიტა, თვითონ ეხელმძღვანელა ნავისთვის. 1863 წლის 15 ოქტომბერს ნავი ჩაიძირა და ეკიპაჟის რვავე წევრი დაიღუპა. მოგვიანებით ნავი ზედაპირზე ამოიყვანეს და მიანიჭეს პირველი წყალქვეშა ნავის წოდება, რომელმაც ბრძოლის დროს წარმატებით ჩაძირა მონინალმდევის გემი.

6. მაქს ვალიე და მისი თხევადსაწვავიანი სარაკეტო ქარაი

მაქს ვალიე (1895-1930) გერმანული სარაკეტო მეცნიერების მწვერვალზე იყო და „Verein für Raumschiffahrt“-ის (კოსმოსური ფრენების ასოციაცია) ერთ-ერთ დამაარსებლად ითვლებოდა. სწორედ ამ ასოციაციის წევრების უმრავლესობა იყო პასუხისმგებელი XX საუკუნის კოსმოსურ პროგრამებზე. 1930-იან წლებში ასოციაცია თხევადსაწვავიან რაკეტებზე მუშაობდა და ვალიეც იმ აზრს იზიარებდა, რომ უნდა გამოეცადათ სარაკეტო მანქანა ასეთი ძრავით. სამწუხაროდ, იგი სწორედ საკუთარმა ახირებამ შეინიწრა: ერთი თვის შემდეგ, 1930 წლის 17 მაისს, რაკეტა, რომელზეც ვალიე თავის ბერლინის ლაბორატორიაში მუშაობდა, აფეთქდა. აფეთქების შედეგად მას ნამსხვრევი პირდაპირ ფილტვის არტერიაში მოხვდა და მოკლა.

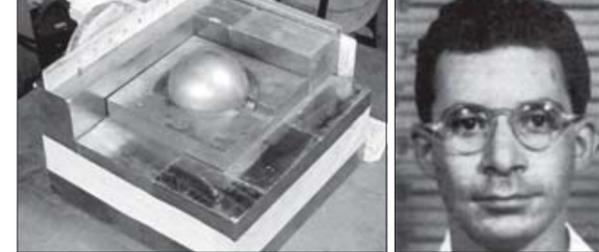
3. ჟან-ფრანსუა პილატრ დე როზიე და მისი ბურთი

ფრანგი ჟან-ფრანსუა პილატრ დე როზიე (1754-1785) წარმატებული ავიატორი იყო რამდენიმე საამაყო მიღწევით. პირველ დიდ წარმატებას მან მარკიზ დე არლანდესთან ერთად მიაღწია 1783 წლის 21 ნოემბერს, როდესაც პირველი შეუჩერებელი ფრენა განახორციელა მფრინავი ბურთით. მეორე მისი მიღწევა კი არც ისე წარმატებული გამოდგა: 1785 წლის 15 ივნისს ის და მისი კომპანიონი პიერ რომანი საჰაერო კატასტროფის მსხვერპლნი გახდნენ. ეს კატასტროფა ლა-მანშის გადალახვისას მოხდა. იმის გამო, რომ მონგოლფიეს ბურთი, რომელსაც ის პირველად იყენებდა, არ იყო განკუთვნილი შორ დისტანციებზე ფრენისთვის, დე როზიემ შექმნა საჰაერო ბურთის საკუთარი ვერსია, რომელიც როგორც წყალბადს, ასევე ცხელ ჰაერს იყენებდა. უშუალოდ ფრენის დროს ქარმა ბურთი უკან, ხმელეთისკენ გააბრუნა, შემდეგ ბურთი უცაბედად ჩაიფუშა და მფრინავები 500 მეტრის სიმაღლიდან ჩამოცვივდნენ. ამ ტრაგედიასთან დაკავშირებული კიდევ ერთი სამწუხარო მოვლენა ის იყო, რომ როზიეს მეუღლე ამ შემთხვევიდან 8 დღის შემდეგ გარდაიცვალა. საკვარად, რომ მან თავი მოკლა.

5. ოტო ლილიენტალი და მისი პლანერი

„პლანერის მეფედ“ ცნობილი ოტო ლილიენტალი (1848-1896), გერმანული ავიაციის პიონერი და გამოგონებელი, კონტროლირებად ექსპერიმენტებს ახორციელებდა და პირველი იყო, ვინც განმეორებადი და დოკუმენტურად სარწმუნო ფრენების განხორციელება შეძლო. ლილიენტალის წარმატებები, პრესის პუბლიკაციების წყალობით, მეცნიერულმა საზოგადოებამაც და უბრალო მოკვდავებმაც ირწმუნეს, რომ მფრინავი აპარატების შექმნა საკვებით რეალურია. ლილიენტალი იყო პირველი, ვინც შეძლო განეხორციელებინა კონტროლირებადი ფრენა ჰაერში მძიმე აპარატით. ეს იყო მიღწევა, რომლის შემდეგაც მას „ფრენის მამა“ უწოდეს. მისი შრომა სხვა ადამიანებისთვის მაგალითი იყო, ასეთები იყვნენ ძმები რაითები. ისინი ლილიენტალს თავიანთი შთაგონების წყაროდ მიიჩნევენ. სამწუხაროდ, 2000 გაფრენის შემდეგ ლილიენტალი დაიღუპა. 1986 წლის 9 აგვისტოს ფრენიდან პიკირება დაიწყო, დაცემის დროს მფრინავს ხერხემალი გადაუტყდა და მეორე დღესვე გარდაიცვალა. გამოგონებლის უკანასკნელი სიტყვები იყო: „მსხვერპლი გარდაუვალია“.

4. ჰარი დალიან უმცროსი, ლუის სლოტინი და მათი «დეპონური ბურთი»

ამერიკელი ჰარი დალიან უმცროსი (1910-1946) და კანადელი ლუის სლოტინი (1910-1946) გახლდნენ ფიზიკოსები, რომლებმაც რადიაციული დასხვება განიცადეს და ორივე ერთი და იმავე ინციდენტის მსხვერპლი გახდა ატომურ ბომბზე მუშაობის დროს ლოს-ალამოსსა და ნიუ-მექსიკოში. 1945 წლის 21 აგვისტოს დალიანს შემთხვევით ვოლფრამის კარბიდის ფილა დაუვარდა პლუტონიუმის ბირთვზე, რამაც ბირთვი „სუპერკრიტიკული“ გახდა. პანიკაში ჩაგარდნილი დალიანი უშედეგოდ ცდილობდა ფილის გადმოგდებას და იძულებული გახდა, ვოლფრამის ფილის დემონტაჟი თვითონვე გაეკეთებინა, რათა ბირთვული რეაქცია როგორმე შეეჩერებინა. ის ძლიერ დასხივების გამო 25 დღეში გარდაიცვალა. „კრიტიკული ინციდენტის“ მეორე მსხვერპლი ლუის სლოტინი იყო. 1946 წლის 21 მაისს შემთხვევით მას სახრახხისი დაუვარდა და ამით ბირთვული დეაფონის რეაქცია დაიწყო. ის უფრო მალე გარდაიცვალა, ინციდენტიდან სულ რაღაც 9 დღეში. უცნაური დამთხვევის შედეგად, ექსპერიმენტში ისევე ის პლუტონიუმის ბირთვი გამოიყენებოდა, რომელმაც დალიანი მოკლა. ამ ფაქტორების გათვალისწინებით, ამ ბირთვს „დეპონური ბირთვი“ შეარქვეს.

1. აუკალ ვაიკუ და მისი აეროპლანი

აურელ ვაიკუ (1882-1913) რუმინეთში დაბადებული ინჟინერი და აეროპლანების გამოგონებელი იყო. მან თავისით შექმნა პირველი აეროპლანი და პირველი ფრენა 1910 წლის 17 ივნისს განახორციელა. შემდეგ ვაიკუმ მეორე აეროპლანი შექმნა და 1912 წლის აეროპლანზე რამდენიმე პრიზიც მოიგო. სამწუხაროდ, ისიც თავისმა გამოგონებამ იმსხვერპლა 1913 წლის 13 სექტემბერს, როდესაც „ვაიკუ II“-მ მას კარპატის მთების გადაფრენისას უმტყუნა. ვაიკუ უკვე მუშაობდა აეროპლანის ახალ მოდელზე „ვაიკუ III“-ზე, მაგრამ, როდესაც შეიტყო, რომ ორი სხვა რუმინელი მფრინავი კარპატების გადაფრენას აპირებდა, მან ნაჩქარევად დაუფიქრებელი გადაწყვეტილება მიიღო — გამოეყენებინა ძველი და გაცვეთილი „ვაიკუ II“. ეს იყო გადაწყვეტილება, რომელიც მეცნიერს სიცოცხლის ფასად დაუჯდა.

სხენის საძინებელი

სტეფანი ნობლეს მეზობლები უჩივიან — მის ბინაში ცხენი ცხოვრობს. შოტლანდიაში 65 წლის ქალბატონი ცხენთან ერთად ერთ ჭერქვეშ ბედნიერად ცხოვრობს. სტეფანიმ ის 1800 გირვანქა სტერლინგად შეიძინა და ნაცრისფერი ლედი დაარქვა. სტეფანის პატარა საძინებელში სძინავს. მეორე საძინებელი კი ცხენისთვის განკუთვნილი ყველა საჭირო ატრიბუტიცაა აღჭურვილი. ბინაში კიდევ ერთი ოთახია, რომელიც სავსეა ცხენის საკვებით, სასტუმრო ოთახში კი თავად ნაცრისფერი ლედი ცხოვრობს. სააბაზანო ოთახიც თვითონაა სავსე.

გეოგრაფიული

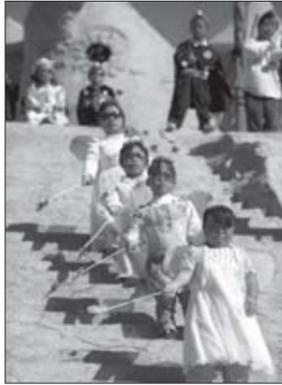
www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ჯუჯათა საფაფო

თუ კი გსურთ, თავი გულივერად იგრძნოთ, მაშინ ჩინეთის ჩრდილოეთში მდებარე ერთ პატარა სოფელს უნდა ეწვიოთ. იქ მხოლოდ და მხოლოდ ჯუჯა ადამიანები ცხოვრობენ. მათ გადაწყვიტეს, ერთად დასახლებულიყვნენ, რადგან ჩვეულებრივი ადამიანებისგან მუდმივად განიცდიდნენ შეურაცხყოფასა და დაცინვას. დღესდღეობით კი ჯუჯათა დასახლება ძალიან პოპულარულია უცხოელ ტურისტთა შორის.

სოფელში სრულყოფილი ინფრასტრუქტურაა — საავადმყოფო, სკოლა, მაღაზიები... ამ მხრივ ის არ განსხვავდება ჩინეთის სხვა სოფლებიდან, მაგრამ არსებობს „უმნიშვნელო“ განსხვავება — კუმინგის მცხოვრებთა სიმრავლე არ აღემატება 129 სანტიმეტრს. ამასთან, სოფლის ყველაზე ახალგაზრდა ჯუჯის ასაკი 18 წელია, ყველაზე ასაკოვანის — 48.

ზღაპრული სოკოებისა და ხეების ფორმა აქვს, რათა სოფელი ტურისტებისთვის უფრო მიმზიდველი და საინტერესო გახდეს. ჯუჯებმა უარი თქვეს ყოველდღიურ ტანსაცმელზე და დღის განმავლობაში ისინი ზღაპრის გმირების კოსტიუმებით დადიან.

ორფენს კალი

ძალი, სახელად ვერა, წინა თათების გარეშე დაიბადა, თუმცა ის მაინც ახერხებს გადაადგილებას და ადამიანებით ორ ფეხზე დადის. თავის პატრონს — ჯუდი სტრინგფელდს — ის ძალიან უყვარს და სითბოს არ აკლებს, ყველგან თან დაჰყავს. ვერა ყველას გაკვირვებს და გაოცებს ინვესს.

ნაპოლეონი კავკასიელი

საფრანგეთის იმპერატორი ნაპოლეონ ბონაპარტი კავკასიური წარმოშობის ყოფილა. ამ დასკვნამდე მივიდა ფრანგი გენეტიკოსი ჟერარ ლუკოტი, რომელმაც იმპერატორისა და ბონაპარტთა შთამომავლების დნმ-ი გამოიკვლია.

ლუკოტი ნაპოლეონის დნმ-ის ნიმუშებზე სამი წლის განმავლობაში მუშაობდა. თავდაპირველად კვლევა მუზეუმში დაცულ იმპერატორის თმის კულულზე ჩატარდა. ნიმუშის მიტოქონდრიული დნმ-ის ანალიზისა და იგრეკ-ქრომოსომის პროფილის გამოვლენის შემდეგ, მეცნიერის ხელში ნაპოლეონის შთამომავალი ქალებისა და მამაკაცების გენეტიკური ინფორმაცია შეგროვდა.

ლიც თავის წინაპრად ასახელებდა ფრანკისკო ბონაპარტს, ადამიანს, რომელიც წარმოშობით ქალაქ სარცანადან იყო. ეს ქალაქი კი არაერთხელ გამხდარა არაბ მუსლიმთა თავდასხმის მსხვერპლი. ისტორიკოსები ფიქრობენ, რომ ნაპოლეონის არაბი წინაპრები იტალიაში ისლამის გასავრცელებლად ჩავიდნენ. კვლევის პერიოდში მეცნიერს იმპერატორის ძმის, ჟერომ ბონაპარტის შთამომავალი, 60 წლის შარლ ნაპოლეონი დაუკავშირდა და საკვლევ მასალად საკუთარი დნმ-ი შესთავაზა. მისი იგრეკ-ქრომოსომები სახელოვანი წინაპრის მონაცემების იდენტური აღმოჩნდა, რითაც ლუკოტმა დაამტკიცა, რომ შარლი ნამდვილად ნაპო-

ლეონის შთამომავალი იყო. ამის შემდეგ მისი დნმ-ის დეტალურ შესწავლას შეუდგა. „ჰაპლოჯგუფი უფრო დიდი სიხუსტით განვსაზღვრეთ და აღმოჩნდა, რომ ნაპოლეონი

არა არაბი, არამედ კავკასიელი იყო,“ — აცხადებს ფრანგი გენეტიკოსი. ნაპოლეონის ჰაპლოჯგუფი კავკასიელი ხალხის გენოტიპს უფრო ენათესავება.

კანადაში სელაპები დაიხოსნენ

კანადა ეკოლოგიური კატასტროფის წინაშე დგას. ყინულის დნობის შედეგად, ჩვილი სელაპების 80% დაიღუპა. კანადის თევზჭერისა და ოკეანის რესურსების დეპარტამენტის ინფორმაციით, ცხოველების დახოცვის მიზეზი გლობალური დათბობაა.

„წმინდა ლავრენტის ყურეში ყინულის საფარი, მოსალოდნელ დონესთან შედარებით, 80%-ით დაბალი იყო. — აცხადებს დიუკის უნივერსიტეტის მეცნიერი, — ამან ყურეში თეთრბენვიანი გრელანდიური სელაპების დახოცვა

გამოიწვია, ცხოველების თითქმის 100% განადგურდა. პირველი ორი კვირის განმავლობაში ჩვილ სელაპებს ყინული სჭირდებოდათ, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ისინი იძირებოდნენ.“

დათბობა ატლანტის ოკეანის მთელ ჩრდილოეთ ტერიტორიაზე გავრცელდა, ამიტომ

გრელანდიურ სელაპებს, სავარაუდოდ, წითელ წიგნში შეიტანენ.

ბიუსტკალტერები ქროსიისთვის

სახას რესპუბლიკაში 50-გრადაუსიანი ყინვის გამო ადგილობრივმა მცხოვრებლებმა მენველ ძროხებს კურდღლის ბენვისგან შეეკრიბი ბიუსტკალტერები ჩააცვეს, რათა საქონლის ჯიქანი მოყინვისგან დაიცვან. „ბიუსტკალტერი სამკუთხედის ფორმის დათბილული ნაჭერია, რომელზეც კურდღლის ბენვია გადაკრული. მას სამი ლვედი აქვს: ორი ძროხის ტანზე იჭიმება და იკვრება, მესამე კი — კუდექვეშ,“ — აცხადებს ცხრა ძროხის მფლობელი ნატალია სემენოვა. მისი თქმით, თუ ძროხას ბიუსტკალტერს არ ჩააცმევენ, მას ცურის მოყინვა და რძის დაკარგვა ემუქრება, რის შემდეგაც საქონელს სერიოზული მკურნალობა დასჭირდება. ხანგრძლივი თბილი ამინდების შემდეგ სახას რესპუბლიკაში 50-გრადაუსიანი ყინვაა. 9 იანვარს ამგინის რაიონში ტემპერატურა 55 გრადაუსამდე დაეცა.

